

ЦРНА ГОРА
МИНИСТАРСТВО СПОРТА И МЛАДИХ

-НАЦРТ-
**НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЈА
ЗА РАЗВОЈ СПОРТА У ЦРНОЈ ГОРИ
2024 – 2028. ГОДИНЕ**

Подгорица , март 2024. године

САДРЖАЈ

УВОД.....	4
1. ЦИЉЕВИ, ВИЗИЈА И МИСИЈА СТРАТЕГИЈЕ	7
2. УСКЛАЂЕНОСТ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА СПОРТА СА ДРУГИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА	23
2.1. Кровна стратешка документа	23
2.1.1. Средњорочни програм рада Владе Црне Горе 2022 – 2024.	23
2.1.2. Програм приступања Црне Горе Европској унији 2023 – 2024.	24
2.1.3. Национална стратегија одрживог развоја до 2030. године.....	25
2.1.4. Фискална стратегија Црне Горе 2021 – 2024.....	25
2.1.5. Смјернице макроекономске и фискалне политике за период 2022 – 2025.	26
2.1.6. Програм економских реформи Црне Горе за период 2023 -2025....	26
2.1.7. Стратегија за цјеложивотно предузетничко учење 2020 – 2024.....	27
2.1.8. Стратегија дигиталне трансформације Црне Горе 2022 – 2026.	27
2.1.9. Национална стратегија родне равноправности у Црној Гори 2021 – 2025.	28
2.1.11. Стратегија мањинске политике	29
2.1.12. Стратегија за социјалну инклузију Рома и Египћана	30
2.1.13. Стратегија за заштиту лица са инвалидитетом од дискриминације и промоцију једнакости.....	30
2.1.14. Стратегија за унапрјеђење квалитета живота ЛГБТИ особа.....	32
2.1.15. Програм за развој и подршку талентованим ученицима	32
2.1.16. Стратегија превенције и сузбијања радикализације и насилног екстремизма.....	33
2.1.17. Стратегија заштите и унапрјеђења менталног здравља у Црној Гори и Програм за борбу против HIV/AIDS.....	34
2.1.18. Спортска политика на међународном нивоу	34
3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА У ОБЛАСТИ СПОРТА ЦРНЕ ГОРЕ.....	46
а. SWOT АНАЛИЗА.....	63
б. ПЕСТЛЕ АНАЛИЗА	70

i.	Политички фактор.....	71
ii.	Економски фактор.....	73
iii.	Друштвени фактор.....	79
iv.	Технолошки фактор.....	81
v.	Правни оквир.....	83
vi.	Животна средина.....	85
3.3.	ДРВО ПРОБЛЕМА.....	92
3.4	ДРВО ЦИЉЕВА.....	93
4.	СТРАТЕШКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ С ПРАТЕЋИМ ИНДИКАТОРИМА УСПЈЕХА.....	94
4.1.	Систем финансирања спорта у Црној Гори.....	94
4.2.	Развој и унапрјеђење врхунског спорта у Црној Гори.....	105
4.3.	Унапрјеђење спорта дјеце и омладине.....	122
4.4.	Успостављање квалитетног система рекреативног вјежбања у Црној Гори	131
4.5.	Жене у спорту.....	135
4.6.	Спорт посебних група посебно спортиста са инвалидитетом, спорта у војсци и полицији.....	142
4.7.	Заштита интегритета у спорту.....	151
5.	НАЧИН ИЗВЈЕШТАВАЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ.....	168
6.	ПРАТЕЋИ АКЦИОНИ ПЛАН СА ПРОЦЈЕНОМ ТРОШКОВА.....	169

УВОД

Стратегија за развој спорта Црне Горе 2018 - 2021¹ имала је за циљ да постави кључне приоритете и систем подршке развоја и промоције спорта у Црној Гори. Током припреме и имплементације саме Стратегије, десило се неколико промјена у управљачким структурама, као и реорганизација самих институција које се баве облашћу спорта у Црној Гори.

Основни принципи развоја спорта у Црној Гори, којима се тежило кроз имплементацију Стратегије развоја спорта, закона и подзаконских аката су: промоција Црне Горе кроз спортске дјелатности и активности, као и кроз активности, које се тичу спорта, подстицање и промоција врхунског спорта; вођење посебне бриге о врхунским спортистима, и младим спортистима који су остварили врхунске резултате, и уважавање њихових резултата; подстицање и промоција развоја спорта, посебно код дјеце, студената и лица са инвалидитетом; обезбјеђивање услова за организовање и одржавање школских и студентских спортских такмичења; обезбјеђивање услова за припрему, учешће и остваривање врхунских спортских резултата спортиста на Олимпијским играма, Параолимпијским играма и другим значајним међународним спортским такмичењима; стварање услова за изградњу, реконструкцију, адаптацију, опремање и одржавање спортских објеката; подстицање дјеловања Црногорског олимпијског комитета (у даљем тексту: ЦОК), Параолимпијског комитета Црне Горе (у даљем тексту: ПОК) и националних спортских савеза; унапрјеђење спортске рекреације, промоција и подстицање бављења спортом свих грађана; подстицање истраживачко-развојног, васпитно-образовног и стручног рада у спорту и стручно оспособљавање у спорту; унапрјеђење здравствене заштите спортиста и спрјечавање негативних појава у спорту и међународна сарадња у области спорта.

Стратегија је имала за циљ да унаприједи систем спорта у Црној Гори кроз обезбјеђивање услова да грађанке и грађани Црне Горе имају право и адекватне услове за бављење спортом. Реализацијом овог услова обезбјеђују се услови за стварање „здраве нације“; нације која неће имати проблема са деформитетима код дјеце, са гојазношћу, која ће се успјешно борити са проблемом слабог активизма младих који све мање желе да се баве редовном физичком активношћу, унапрјеђују се спортске активности у земљи кроз подршку развоју спортске инфраструктуре, унапрјеђење спортских програма и промоцију здравих стилова живота кроз спорт. Кроз имплементацију Стратегије

¹ Евалуација стратегије спорта 2018 – 2021, Мирза Мулесковић

се очекивало да ће се побољшати квалитет спорта у Црној Гори, повећати број људи који ће се свакодневно бавити спортским активностима, те да ће се спорт позиционирати као важан сегмент друштвеног и економског развоја земље и омогућити да спортисткиње и спортисти Црне Горе својим врхунским спортским постигнућима промовишу Црну Гору.

Главну улогу у имплементацији ове Стратегије је, у име Владе Црне Горе, имало Министарство спорта и младих, које је у сарадњи и координацији са другим институцијама и организацијама имплементирало Стратегију. Финансирање саме Стратегије обезбијеђено је у великој мјери из Буџета и ЕУ пројеката.

Стратегијом развоја спорта Црне Горе за период 2024 - 2028, дефинисано је 7 Стратешких циљева, као и велики број мјера и активности, које активно доприносе како имплементацији Стратегије тако и развоју спорта у Црној Гори.

Да би била успјешно имплементирана на свим нивоима јавне власти и у цјелокупном систему спортског невладиног сектора потребно је успоставити координацију, сарадњу и подршку свих релевантних институција и актера у спорту, а Национална стратегија ће бити кључни документ за развој спорта у Црној Гори у наредном периоду.

С обзиром на значајну улогу спорта у друштву на глобалном нивоу, и Црна Гора је препознала значај спортских активности у развоју локалних заједница и друштва у цјелини. Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори представља свеобухватан документ за унапрјеђење спорта у земљи, који ће допринијети бољем разумијевању, планирању и управљању спортским активностима на свим нивоима власти и невладиног спортског сектора.

Ова јавна политика мора да обезбиједи јединствено дјеловање у систему спорта, координацију активности и прецизно планирање, те спровођење и евалуацију свих програма у области спорта. Примјеном Стратегије обезбиједиће се услови за успостављање јединствене спортске политике која ће бити координисана, функционална, јасно дефинисана и која ће омогућити да се велика већина грађанки и грађана слободно баве спортом, али и да се на прави начин препознају таленти за које ће јавне власти обезбиједити перманентну и системску бригу, како би максимално развили и испољили своје спортске перформансе. Да би се остварила системска брига, Стратегијом се предвиђа развој и унапрјеђење Завода за спортску медицину, формирање Антидопинг агенције Црне Горе (АДАЦГ), а радиће се и на подизању капацитета националних спортских савеза и спортских

организација у којима спортисти тренирају и развијају своје перформансе.

Циљ ове Стратегије је промоција здравих стилова живота, као и унапрјеђење спортске инфраструктуре и подизање капацитета националних спортских савеза и спортских организација. Кроз овај документ, Влада Црне Горе и сви релевантни актери у области спорта ће заједнички радити на стварању бољих услова за развој спорта у земљи, уз примјену модерних приступа и уз поштовање најбољих пракси.

Један од основних циљева Националне стратегије за развој спорта јесте да се створи амбијент који ће мотивисати грађане и грађанке, свих старосних доби и способности, да се активније баве спортом. Ово ће се постићи кроз разне активности, као што су подршка спортским организацијама, изградња спортских објеката, организовање спортских манифестација и догађаја, те промоција спорта као начина живота. Тиме ће се побољшати здравље и квалитет живота грађана и грађанки Црне Горе, али и створити нове могућности за развој спорта као привредне гране.

Важно је напоменути да када се мушки родни изрази користе у документима, то не значи да се они односе искључиво на мушкарце. У овом случају, када документ говори о спортистима, тренерима, управљачким тијелима итд, употреба мушких термина специфичних за пол не искључује жене, већ укључује све особе без обзира на њихов пол.

То значи да, када документ говори о спортистима, он укључује спортисткиње, када је ријеч о тренерима, укључује женске тренере, а када је ријеч о управљачким тијелима, укључује жене које обављају ову функцију. Стога, иако се у документу на неким мјестима могу користити само мушки родни изрази, они представљају оба пола и не дискриминишу жене.

Међутим, аутори документа ће покушати да користе родно сензитиван језик, као важан корак ка унапрјеђењу родне равноправности у друштву, а у циљу осигуравања инклузивности и равноправности свих особа, без обзира на њихов пол.

1. ЦИЉЕВИ, ВИЗИЈА И МИСИЈА СТРАТЕГИЈЕ

Кроз Стратегију развоја спорта Црне Горе за период 2024 - 2028, Влада Црне Горе има за циљ да подржи развој спортских организација и њихових пројеката. То ће се постићи кроз разне облике финансијске подршке, али и кроз едукацију спортских радника и тренера. Такође, ова Стратегија ће дати смјернице за осигуравање бољих услова за припреме и такмичења спортиста и спортисткиња, кроз изградњу и реконструкцију спортских објеката, као и кроз подршку организацији спортских догађаја али ће и штитити интегритет спорта Црне Горе.

Поред тога, Стратегија ће допринијети бољој сарадњи између спортских организација и државних институција, као и између спортских организација међусобно. Ово ће створити услове за размјену искустава и знања, те допринијети унапрјеђењу спортских програма у земљи.

Важно је нагласити да ће се Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори примјењивати у складу са међународним стандардима и најбољим праксама у области спорта. Ово ће осигурати да Црна Гора прати глобалне трендове и достигнућа у спорту, те да створи боље услове за развој врхунског спорта.

Дефинисани стратешки циљеви Стратегије су:

- 1) Унапријеђен систем финансирање спорта са позиције јавних финансија и приватног сектора;
- 2) Унапријеђен и развијен систем врхунског спорта у Црној Гори;
- 3) Развијен и унапријеђен систем спорта дјеце и омладине кроз стварање услова за повећање обухвата дјеце и омладине која се баве спортом;
- 4) Повећан обухват бављења редовним физичким активностима у свим сегментима становништва посебно дјеце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих;
- 5) Унапријеђен и развијен систем подршке женама у спорту;
- 6) Развијен и унапријеђен спорт посебних група, посебно спортиста са инвалидитетом, спорт у војсци и полицији и
- 7) Заштита интегритета спорта у Црној Гори.

Мисија Националне стратегије за развој спорта у Црној Гори за период 2024 -2028. гласи: „Спорт на свим нивоима и у свим облицима обезбјеђује физичку, менталну и друштвену добробит за грађанке и грађане Црне Горе уз обезбјеђивање услова за стварање сигурнијег спортског окружења“.

Визија Националне стратегије за развој спорта у Црној Гори за период 2024 -2028. гласи: „Грађанке и грађани Црне Горе би требало да буду физички активнији и да се редовније него до сада баве физичким активностима, и потребно је обезбиједити услове за већи обухват дјеце и младих која се редовно баве физичким активностима у предшколским, школским установама и на универзитетима, као и за позиционирање Црне Горе као државе чије спортисткиње и спортисти постижу врхунске спортске резултате“.

Да би се боље разумио концепт Стратегије потребно је дефинисати и описати одређене чиниоце система спорта Црне Горе. Према чл. 2 Закона о спорту (Службени лист ЦГ, бр. 44 /2018 и 123/2021, „спорт представљају сви облици физичке и менталне активности који, кроз неорганизовано или организовано учешће, имају за циљ изражавање или побољшавање физичке и менталне спремности или постизање резултата на такмичењима свих нивоа“.

Основна подјела спорта на националном нивоу у Црној Гори, обухвата аматерски, професионални и рекреативни спорт. Аматерски спорт се односи на спортске активности које се обављају ради задовољства, без накнаде. Професионални спорт се односи на спортске активности које се обављају ради зараде, у организованом такмичењу. Рекреативни спорт подразумијева бављење спортским активностима ради одржавања здравља и кондиције, без такмичарског циља.

Врхунски резултати у спорту подразумијевају остваривање највиших спортских достигнућа, као што су освајање медаља на Олимпијским играма, свјетским и европским првенствима и другим великим међународним спортским такмичењима.

Аматерски спорт представља важан сегмент спортске активности у Црној Гори. Аматерски спорт укључује различите спортске клубове и организације које се баве развојем спорта у локалној заједници и омогућавају спортистима и спортисткињама свих узраста да се баве спортом у своје слободно вријеме. Национална стратегија развоја спорта Црне Горе препознаје важност аматерског спорта и наглашава потребу за подршком и развојем спортских клубова и организација које се баве аматерским спортом.

Професионални спорт у Црној Гори обухвата све спортске активности које се одвијају на професионалном нивоу.

Врхунски спорт у Црној Гори обухвата спортове у којима се постижу највиши спортски резултати на међународном нивоу. Овај сегмент спорта има велику важност за промоцију земље и стварање позитивне слике о Црној Гори у свијету. Национална стратегија развоја спорта ставља нагласак на подршку развоју врхунског спорта у земљи. То

укључује улагање у инфраструктуру, подршку спортским клубовима и организацијама које се баве врхунским спортом, као и развој спортских програма и стратегија које ће омогућити развој спортских талената у земљи.

Рекреативни спорт у Црној Гори обухвата све спортске активности које се баве здрављем, физичком активношћу и рекреацијом становништва. Овај сегмент спорта има важну улогу у превенцији и лијечењу болести, побољшању квалитета живота и повећању нивоа физичке активности становништва. Ова врста спорта намијењена је свим узрастима и свим грађанима, без обзира на њихову физичку кондицију и здравствено стање. Рекреативни спорт обухвата широк спектар активности које имају за циљ одржавање физичке кондиције, побољшање здравља и квалитета живота грађана. Национална стратегија ће се посебно фокусирати на развој и подршку рекреативног спорта, кроз подизање свијести грађана о важности редовне физичке активности, као и кроз креирање адекватне инфраструктуре и програма за рекреативни спорт.

Предшколски, школски и студентски спорт су вјероватно и најважнији сегмент за успјешан развој спорта у Црној Гори, јер представљају основу за развој спортских талената и стварање базе за будуће врхунске спортисте и спортисткиње. Национална стратегија развоја спорта у Црној Гори ће се посебно фокусирати на развој предшколског, школског и студентског спорта, кроз унапрјеђење школског система спорта, јачање капацитета тренера и професора физичког васпитања, као и кроз финансијску подршку за развој ових области. Такође, посебна пажња ће се посветити промовисању спортске активности међу дјецом и младима, као и подршци укључивању дјеце са посебним потребама у спортске активности. Циљ је створити здравију и активнију генерацију младих и промовисати спортске вриједности у друштву.

Основни принципи развоја спорта у Црној Гори подразумевају стварање повољних услова за развој спорта, подршку спортистима, спортисткињама и спортским организацијама, те подизање свијести о важности спорта за друштво.

У Националној стратегији за развој спорта у Црној Гори, посебна пажња посвећена је спорту особа са инвалидитетом (ОСИ). Циљ стратегије је да се спорт особа са инвалидитетом учини доступнијим и приступачнијим, да се осигура квалитетна спортска опрема и простор за њихове активности, као и да се обезбиједи адекватни програми тренинга и такмичења.

У Националној стратегији за развој спорта у Црној Гори, препознат је и проблем који се односи на недостатак квалитетне здравствене заштите

за спортисте и спортисткиње. За овај сегмент су одговорни надлежни органи, а кључну улогу има Завод за спортску медицину. Али, прије него наведемо будуће активности Завода за спортску медицину потребно је истаћи да је Стратегијом предвиђено да млади до 14 година могу да изврше спортске здравствене прегледе у било којој здравственој установи у Црној Гори и да се такав преглед реализује у оквиру примарне здравствене заштите тј. уз здравствену књижицу спортиста. Када говоримо о Заводу за спортску медицину, Стратегијом је препозната потреба да је неопходно обезбиједити адекватан простор и опрему за рад Завода, као и осигурати довољан број медицинског и другог особља како би се пружила квалитетна здравствена заштита спортистима и спортисткињама. Стратегијом је предвиђено проширење активности Завода па ће се осим медицинских прегледа у Заводу вршити и моторичка и психолошка тестирања спортиста, водиће се све врсте евиденција и имплементирати информациони систем. Информациони систем у спорту се односи на коришћење информационе технологије за праћење, анализу и управљање спортским догађајима и активностима. Овај систем обухвата све врсте спортских догађаја, од аматерских до професионалних, и може се користити за различите сврхе. Информациони систем у спорту помаже у побољшању ефикасности и ефективности управљања спортским догађајима и активностима, што може допринијети бољем искуству играча, тренера, навијача и свих осталих актера укључених у спорт.

Промоција родне равноправности у спорту је такође веома важан аспект. Циљ је унаприједити положај жена у спорту и повећати њихову партиципацију на свим нивоима система спорта у Црној Гори, од такмичарског нивоа, преко тренерског до управљачког система.

Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори фокусираће се и на заштиту интегритета спорта. У ту сврху, предвиђено је оснивање Комисије за заштиту интегритета спорта, која ће бити одговорна за праћење и сузбијање свих облика негативних појава у спорту, као што су допинг, манипулације на спортским такмичењима, насиље, дискриминација, сексуално и друго злостављање и слично. Комисија је само први корак који ће у дугорочној Стратегији довести и до формирања Агенције за заштиту интегритета у спорту.

У борби против допинга, Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори предвиђа јачање система за борбу против допинга. Тако ће бити предложен и надамо се усвојен Закон о спрјечавању допинга у спорту, којим ће садашња Антидопинг комисија, прерасти у Антидопинг агенцију Црне Горе (АДАЦГ). Формирањем Агенције повећаће се броја допинг контрола, број обука спортиста, тренера и спортских радника о

антидопинг правилима и унаприједити сарадња са међународним антидопинг организацијама, а биће и значајно јасније и стабилније дефинисан буџет за рад Агенције.

Манипулација на спортским такмичењима је један од највећих изазова са којима се суочије савремени спорт. Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори предвиђа успостављање система за превенцију и борбу против манипулација на спортским такмичењима. У ту сврху, планирано је јачање сарадње између релевантних институција и организација, као и подизање свијести јавности о овом проблему. Такође, у наредном периоду Црна Гора ће ратификовати Конвенцију о манипулацији спортских такмичења (Macolin Convention). Конвенција је правни инструмент и једино правило међународног права о манипулацији на спортским такмичењима. Она захтијева од власти да сарађују са спортским организацијама, операторима клађења и организаторима такмичења како би се спријечила, открила и санкционисала манипулација на спортским такмичењима, а предлаже заједнички правни оквир за ефикасну међународну сарадњу у циљу одговора на ову глобалну пријетњу.

Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори предвиђа да се у потпуности искористи потенцијал спорта као фактора за промоцију поштовања и толеранције међу људима. У ту сврху, планирано је унапрјеђење сарадње између спортских организација и институција задужених за борбу против насиља, дискриминације и других облика злостављања. Такође, предвиђено је и јачање улоге спортских организација у промоцији поштовања људских права и једнакости, те стварање сигурног спортског окружења за све.

Да би се развио и унаприједио систем спорта у Црној Гори један од значајнијих фактора сигурно јесте квалитетна, енергетски ефикасна и модерна спортска инфраструктура. Потребно је обезбиједити квалитетне спортске објекте, терене и дворане који ће омогућити развој рекреативних активности грађанки и грађана Црне Горе и напредак спортиста и спортисткиња на свим нивоима. У циљу развоја спортске инфраструктуре, један од приоритета је изградња националних спортских центара и ови центри ће представљати главне базе за развој и припрему спортиста и спортисткиња на свим нивоима. Такође, ови центри ће имати и значајну улогу у организацији спортских такмичења, као и у промоцији спорта у Црној Гори, кроз пружање могућности њиховог коришћења и иностраним спортским екипама за припреме. Овакви тренинг центри ће бити и један од нових чиниоца замајца у развоју спортског туризма Црне Горе и ширењу лепезе нових туристичких понуда. Стратегијом је предвиђена системска подршка у области адаптација и реконструкција постојећих спортских објеката

укључујући и спортске школске дворане, као и изградња нових спортских терена и дворана.

Да би систем спорта напредовао, поред спортске инфраструктуре, потребно је изградити и стабилан систем подршке у циљу развоја људских ресурса у систему спорта. Да би се овај циљ остварио потребно је улагати у едукацију и обуку спортских тренера, судија, радника и других стручњака у спорту. Такође, потребно је обезбиједити средства за стипендирање спортиста и тренера, како би се омогућио њихов континуирани развој и напредак. Улагање у образовање спортиста и спортисткиња, тренера и других стручњака у спорту се мора сагледавати искључиво као инвестиција, а никако као трошак. Ова едукација требало би да буде усмјерена на развој спортских вјештина, али и на едукацију о здравим стиливима живота, важности спортске прехране, превенцији повреда и другим аспектима који су важни за развој спорта. Такође, потребно је осигурати едукацију за родитеље, како би се омогућила боља подршка младим спортистима.

Успостављање конзистентног система финансирања у области спорта омогућиће равномјеран развој и унапрјеђење система спорта на читавој територији Црне Горе. Овако јасно дефинисан и устројен систем финансирања омогућиће повећање обухвата и успостављања система програмског финансирања у области спорта. Стратегијом се дефинише јасна подјела одговорности у цјелокупном систему финансирања програма у области спорта и одговорности јавних власти у том смислу. Утврђује се који програми се финансирају са позиције јединица локалних самоуправа и са националног нивоа. Како ово нијесу једини извори финансирања програма у области спорта Стратегијом се предвиђа успостављање конзистентност система у смислу координисаног финансирања програма у области спорта и са позиције фондова које користи Црногорски олимпијски комитет и национални спортски савези и спортске организације. Уколико се Стратегијом успије да се сва средства инвестирају у спорт на јединствен и добро планиран начин, сигурни смо да ће средстава за развој и унапрјеђење спорта у Црној Гори бити довољна за подршку у њиховој реализацији.

Стратегијом се предвиђа и формирање Фонда за развоја спорта који би прикупљао средства од спонзора, донатора али и од Игара на срећу као и предлагање сета измјена законских и подзаконских аката којима се уређује порески систем Црне Горе, а све у смислу обезбјеђивања пореских олакшица којим би се привукла привреда Црне Горе да коначно има интереса за улагање у систем спорта.

Контрола функционисања спортских организација је још један чинилац који је важан за унапрјеђење и развој спорта у Црној Гори. Потребно је успоставити систем који ће омогућити редовну контролу свих спортских организација у Црној Гори. Контрола би се вршила кроз праћење финансијског пословања спортских организација, као и кроз праћење рада управних органа, извјештавања, придржавања закона и статута, те имплементације различитих пројеката и програма. За успостављање овог система, неопходна је имплементација софтверског рјешења, које би прикупљало све информације о улагањима у спорт, било да се ради о локалном или државном нивоу власти, али и омогућило започињање са суштинским ревизијама реализације финансираних програма. Финансијска ревизија програма није довољна, стога је потребно, у наредном кораку, успоставити суштинску контролу реализације програма како би се утврдили стварни ефекти финансираних програма на развој система спорта Црне Горе.

Јавно - приватно партнерство у спорту може бити кључно за остваривање циљева и унапрјеђење спортске инфраструктуре у Црној Гори. Међутим, потребно је узети у обзир политички, локални и финансијски контекст како би се осигурало да овакав приступ не резултира трошењем новца државе на неефикасне пројекте. Стратешки приступ јавно-приватном партнерству у спорту подразумијева прецизно дефинисање циљева, избора партнера, као и начина финансирања и управљања пројектима. Један од установљених проблема јесте потреба спорта да се у циљу подизања инфраструктурних капацитета омогући заједничко инвестирање са двије позиције - приватне и државне. Постоји потреба рјешењем гдје би спортске организације које имају приватну својину биле у могућности да, у сарадњи са јединицама локалних самоуправа или са државом, улажу и граде спортску инфраструктуру. У овом моменту овакав вид сарадње и државне помоћи иде искључиво према организацијама које су у власништву државе. У наредном периоду очекујемо да ће се спортски покрет Црне Горе оспособити да својим квалитетним пројектима обезбиједи значајна средства из ЕУ фондова, а у том смислу указаће се потреба за реализацијом пројеката гдје ће се у једну инвестицију улагати са позиције државе, са позиције ЕУ фондова, али и са позиције међународних и домаћих спортских организација. Најбољи примјер јесу пројекти које финансира УЕФА гдје се врло често сједињавају средства из више извора, па и у смислу изградње спортске инфраструктуре.

Спортски туризам представља важан сегмент туристичке привреде Црне Горе, који је већ поменут у претходном дијелу. Препоруке за унапрјеђење спортског туризма укључују подршку хотелијерима и

другим туристичким објектима како би се обезбиједили адекватни услови за националне спортске екипе, али и спортске екипе које бораве у Црној Гори током припрема и такмичења. Такође, важно је подржати организацију спортских догађаја и такмичења у Црној Гори, што може допринијети повећању туристичке посјете. Консултације са Министарством економског развоја и туризма могу помоћи у развоју стратегије развоја спортског туризма у Црној Гори. Развој и унапрјеђење спортског туризма је можда један од најважнијих сегмената Стратегије, јер у овој области постоје значајни капацитети који би допринијели бољем финансирању спортских организација и спорта у Црној Гори уопште. Природна богатства којима располаже Црна Гора су огроман потенцијал који можда није довољно искоришћен, а спортски туризам мора играти веома значајну улогу. Модерни туризам је све више окренут ка активном одмору тј. ка планинарењу, скијању, спортовима на води и у води, бициклизму, трчању, шетњи, фитнесу. Изградњом спортске инфраструктуре која би служила за рекреацију, значајно би се подigli туристички капацитете Црне Горе. Потенцијални туристи би поред уживања на дивном мору и планинама добили квалитет више, а то је врхунска спортска понуда за рекреативне активности али и за адреналинске спортове. Овај сегмент захтијева посебни стратешки приступ и израду детаљне стратегије развоја спортске инфраструктуре, која би служила управо реализацији овог циља. Други допринос спорта у овом смислу би било привлачење међународних спортиста који би користили капацитете Националних тренинг центара који су предвиђени овом Стратегијом, гдје би се Црна Гора позиционирала на мапи свјетских дестинација у које спортисти долазе на припреме, како на локацијама на великим надморским висинама, тако и на мору. Зато сарадња Министарства спорта и младих и Министарства туризма је неопходан услов за почетак стратешког планирања у овом сегменту Стратегије.

Стратегијом је предвиђено и успостављање бољих односа са релевантним међународним спортским организацијама, ради добијања подршке за развој спорта у Црној Гори. Потребно је активно учествовати у раду и програмима организација као што су Међународни олимпијски комитет и друге међународне спортске организације. Потребно је успоставити програме размјене искустава са другим земљама у области спорта, како би се добила нова знања и идеје за развој спорта у Црној Гори. Стратегијом се предвиђа наставак сарадње са Савјетом Европе, Европском комисијом, Међународним олимпијским комитетом, Међународним параолимпијским комитетом, Специјалном олимпијадом, SportAccord-ом, међународним спортским савезима и другим међународним спортским организацијама.

Такође, потребно је обезбиједити да Црна Гора поштује међународне спортске стандарде и прописе како би био успостављен модеран и конзистентан систем спорта који је усаглашен са европским документима којима је уређен спортски систем на нивоу Европске уније прије свега. Циљ ове Стратегије је да у сегменту спортске дипломатије, да смјернице за развој и одржавање међународних односа и успостављање сарадње са другим земљама кроз спорт, промоцију Црне Горе као земље која подржава спорт, спортисткиње и спортисте, поштује Антидопинг код, обезбјеђује услове за системску борбу против негативних појава у спорту, успјешно организује међународне спортске догађаје који служе промоцији Црне Горе као атрактивне туристички-спортске дестинације која има све капацитете за организацију такмичења, испуњавајући највеће свјетске стандарде.

Оцјењивање и извјештавање је један од алата за мјерење напретка и успјешности имплементације Стратегије. Потребно је успоставити систем праћења, који ће омогућити редовно оцјењивање и извјештавање о напретку у различитим областима спорта. Такође, потребно је успоставити систем мониторинга, који ће омогућити праћење различитих параметара и индикатора успјешности. Извјештавање би се вршило на годишњем нивоу, како би се могао пратити напредак и предузети одговарајући кораци за унапрјеђење спорта у Црној Гори. Да би мониторинг био успјешан потребно је у Стратегији и припадајућем Акционом плану дефинисати јасне, квалитетне и мјерљиве индикаторе. Овај сегмент је био мање квалитетно дефинисан у претходној стратегији, што је отежало процес евалуације претходне стратегије.

Спорт је Уставом регулисана категорија, која је детаљно дефинисана Законом о спорту и на њему заснованим подзаконским актима, а који мора водити рачуна о принципима и препорукама Повеље Међународног олимпијског комитета, Европске повеље о спорту и других међународних докумената из области спорта. Стратегијом су препознате добре и лоше стране постојећег Закона о спорту, али и недостаци у дијелу системског рјешавања питања допинга у спорту. У том смислу, потребно је израдити Закон о спрјечавању допинга у спорту. Када говоримо о тренутно важећем Закону о спорту постоји потреба за новим законским рјешењима. Од могућих промјена навешћемо само неке:

- Законом о спорту би требало увести императивну одредбу која би се односила на обавезу јединица локалних самоуправа да након израде националне стратегије морају у складу са истом израдити свој вишегодишњи програм рада (5 или више година). На овај начин би се стратешки планирало по дубини система;

- Анализом начина финансирања програма у области спорта у локалним самоуправама увидјело се да се расписују конкурси за расподјелу средстава, али да су они формалност у смислу односа категоризације у односу на висину издвојених средстава. Зато постоји потреба израде квалитетније категоризације која би довела до тога да расподјела средстава буде праведнија. У већини локалних самоуправа постоје клубови чији су оснивачи јединице локалних самоуправа па у том смислу највећи дио средстава управо одлази тим организацијама, без обзира на то да ли те организације имају боље програме и боље спортске успјехе од других. Ова тема захтијева широку јавну расправу и она би требало да буде тема током расправе за усвајање новог Закона о спорту јер би се измјенама и допунама створили услови да се средства расподјељују на основу квалитета програма, а мање на основу „политичке подобности“;
- Израдити „Програмски календар“ којим би се дефинисали датуми када ће се предлагати програми за финансирање, када ће бити формиране комисије за оцјену програма, након чега ће се вршити евалуација предложених програма и коначно када ће се израдити приједлог за Рјешење којим ће се финансирати наведени програми. Читав поступак мора бити завршен до краја буџетске године у претходној години за наредну годину и приједлог је да се крене у читав процес 1. јуна текуће године;
- Редифинисања састава Савјета за спорт, који би више поштовао аутономију спорта, а у смислу састава овог тијела. С обзиром на то да се ради о савјетодавном тијелу, измјенама Закона о спорту смањио би се државни интервенционизам па би већину чланова Савјета чинили представници спортских организација. Друга промјена би се односила на прецизнији опис дјеловања Савјета;
- Због перманентног развоја спорта постоји потреба за дефинисањем нових звања и занимања у области спорта, па у том смислу постоји потреба за израдом подзаконског акта којим би се ова занимања препознала, али и дефинисала структура и методологија за неформалним образовањем у смислу стручног оспособљавања у спорту;
- Измјене у Закону о спорту које се односе на дефинисање уговора у спорту, облигационих односа, регистрационих уговора, уговора са малољетним спортистима су потреба којом би се односи унутар система дефинисали на јаснији и прецизнији начин;
- Боље и прецизније дефинисање категоризације спортиста којим би се утврдиле права и обавезе спортиста;

- Прецизније регулисање односа у области награђивања спортиста, а која би била у складу са уставним начелима једнакости и равноправности;
- Прецизније дефинисање у смислу врсте спортских организација, њихов статус и надлежност ускладити са реалним потребама црногорског спорта;
- Новим законом о спорту би требало обухватити и прецизирати рад спортске арбитраже, која у актуелном Закону ипак постоји, а Законским рјешењем би требало предвидјети формирање институције, по угледу на Арбитражни суд у Лозани;
- Новим Законом о спорту морало би се прецизније регулисати питање организација за обављање спортских дјелатности;
- Новим Законским рјешењима би требало да се направи разлика између спортских клубова и тзв. спортских школа. У Закону о спорту не постоји битна разлика између ових спортских субјеката, па смо сви свјedoци “поплаве” оснивања великог броја спортских клубова који својим формирањем очекују да ће одмах бити и финансијски подржани од стране локалне самоуправе;
- Законом о спорту је потребно боље дефинисати позицију школског спорта, дефинисати статус школских секција, повезаности система спорта Црне Горе и школа и Универзитета, стварање услова за већи обухват дјеце и укључивање у школске спортске активности оних који нијесу обухваћени радом спортских организација;
- Новим Законом о спорту је неопходно прецизно уредити начине и могућности изградње, коришћења, одржавања и управљања спортским објектима;
- Новим Законом о спорту би требало проширити дјелатност Завода за спортску медицину како би се сем љекарских прегледа у Заводу вршила и психолошка и моторичка тестирања спортиста, гдје би се водиле евиденције у спорту, израђивали разне врсте стандарда и сл;
- Новим Законом о спорту би требало увести императивну норму којом би се сви државни репрезентативци обавезно, два пута годишње, подвргавали едукацији и антидопинг контроли, на шта нас обавезују Међународна конвенција против допинга у спорту и ВАДА правила (Свјетска антидопинг агенција), при чему би требало на адекватан начин регулисати питање рада и функционисања Комисије за антидопинг.

- Новим Законом о спорту би требало увести императивну норму којом би се сви државни репрезентативци обавезно, два пута годишње, подвргавали тестирању у Заводу за спортску медицину;
- Новим Законом о спорту требало би предвидјети израду Правилника о љекарским прегледима и да се дјеци до 14 година омогући обављање спортских љекарских прегледа у оквиру примарне здравствене заштите;
- Новим Законом о спорту требало би предвидјети и финансирање спортских кампова за перспективне спортисткиње и спортисте;
- Новим законским рјешењима требало би афирмисати и подржати националне спортске савезе да, уз потребну подршку државе, још више организују званична међународна такмичења;
- Црногорски олимпијски комитет би, у сарадњи са свим спортским структурама, требало да изради приједлог мјера за увођење пореских олакшица којим би се мотивисала привреда да инвестира у спорт, а овај приједлог би требало да буде прослијеђен преко Министарства спорта и младих ка Министарству финансија;
- Још снажније позиционирање Црногорског олимпијског комитета као кровне спортске организације, а једна од препорука би била отварање локалних канцеларија које би биле сервис спортским организацијама и помоћ у организацији нарочито у дијелу припрема стратешких докумената, критеријума за финансирање програма, али и у подршци спортским организацијама у процесу израде пројеката којим би се конкурисало ка ЕУ фондовима.

Улога свих укључених страна у област спорта у Црној Гори је од суштинске важности за имплементацију ове Стратегије. То укључује Министарство спорта и младих, Министарство туризма, Министарство финансија, Министарство одбране, Министарство унутрашњих послова и друге Владине ресоре, Антидопинг комисију, Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет Црне Горе, Специјалну олимпијаду, националне спортске савезе, локалне самоуправе, спортске клубове, спортисте и спортисткиње и остале субјекте у области спорта. Овај документ захтијева сарадњу, координацију и активно учешће свих релевантних актера како би се постигли постављени циљеви и како би читав систем спорта у Црној Гори био конзистентан, агилан, спреман на промјене и изазове.

Министарство спорта и младих (или Министарство надлежно за област спорта, с обзиром на то да су током примјене Стратегије могући нови

избори, када се спорт може уврстити у активност неког другог Министарства као што је просвјета, култура, туризам и сл) има кључну улогу у координацији активности које се тичу развоја спорта у Црној Гори . Ради на успостављању јасног правног оквира за развој спорта, као и на осигурању финансијских средстава за подршку свим спортским субјектима у земљи.

Његова главна одговорност је усмјерена на креирање и имплементацију политике и стратегије развоја спорта у Црној Гори, укључујући и координацију и сарадњу са другим институцијама и организацијама које се баве спортом.

Поред тога, Министарство спорта и младих има важну улогу у развоју и имплементацији програма за талентоване спортисте, укључујући подршку припремама за такмичења и такмичарским активностима, у регулисању питања која се тичу статуса спортиста и спортских радника, као и права и обавеза у спорту, развоју и имплементацији политика и програма за промоцију спорта у друштву, укључујући едукацију и подизање свијести о важности бављења спортом и његовом позитивном утицају на здравље и добробит грађана и грађанки у Црној Гори.

Министарство спорта и младих такође има улогу у међународној сарадњи и промоцији црногорског спорта у иностранству. То се односи на координацију са другим министарствима надлежним за област спорта, националним спортским организацијама у другим земљама, учешће у међународним спортским организацијама и рад на јачању односа са међународним партнерима у циљу развоја спорта у Црној Гори.

Црногорски олимпијски комитет (ЦОК), је Стратегијом дефинисан као кровна спортска асоцијација у Црној Гори, па ће имати веома значајну улогу у имплементацији Националне стратегије. Оваквим приступом постојања једне кровне невладине организације на врху пирамиде система спорта креира се консолидован систем спорта по европским документима.

Црногорски олимпијски комитет је препознат од стране Међународног олимпијског комитета (МОК), као национални олимпијски комитет 2007. године, са задатком да представља Црну Гору у Међународном олимпијском комитету и другим међународним спортским организацијама, промовише и развија олимпијске вриједности и спорт на националном и међународном нивоу, промовише Црну Гору у свијету и подржи развој врхунског спорта у Црној Гори. ЦОК сарађује са Владом и њеним ресорима, а посебно са Министарством спорта и младих, али и спортским организацијама у земљи, како би се осигурала

квалитетна подршка црногорским спортистима и спортисткињама, представила земља на међународним спортским такмичењима и како би се кроз спорт и олимпијски покрет Црна Гора што боље представила на међународној сцени. ЦОК такође има улогу у промоцији олимпијских вриједности и афирмацији црногорских спортиста и спортисткиња на међународној сцени. Поред тога као кровна асоцијација, обједињава и усмјерава рад црногорских спортских асоцијација. Олимпијске игре представљају највећи догађај у свијету спорта, а Црногорски олимпијски комитет има водећу улогу у припремама и слању спортиста на Олимпијске игре и друга такмичења под покровитељством МОК-а, обезбјеђујући им стручну, логистичку и финансијску подршку. Поред тога, ЦОК има важну улогу у промоцији спорта и здравих стилова живота у Црној Гори, те у развоју спортских програма и пројеката у земљи. ЦОК такође пружа подршку младим спортистима и обезбјеђује им услове за развој и напредак у спорту, у оквиру својих планова и програмских активности.

Црногорски олимпијски комитет, такође, игра важну улогу у међународним односима, вршећи у том сегменту својеврсну спортску дипломатију. Као Национални олимпијски комитет, ЦОК је дио међународне олимпијске породице која окупља све националне олимпијске комитете широм свијета, њих 206 у овом тренутку, те је из те позиције у могућности да промовише Црну Гору и њене културне и привредне потенцијале, као и да унапрјеђује међународне односе и сарадњу.

У циљу испуњења те улоге, ЦОК је активно ангажован у међународној арени, развија и јача своје везе са другим националним олимпијским комитетима и спортским организацијама широм свијета.

У погледу међународне сарадње, ЦОК има различите активности, укључујући учешће у међународним спортским такмичењима, размјену искустава и знања са другим националним олимпијским комитетима, као и учешће у активностима међународних и континенталних организација, као што су Међународни олимпијски комитет (МОК), Асоцијација националних олимпијских комитета (АНОК), Европски олимпијски комитети (ЕОК), Међународни комитет Медитеранских игара (ИЦМГ), Игре малих земаља Европе (ИМЗЕ) и др.

На националном плану, ЦОК је у прилици да, на директан или индиректан начин, допринесе развоју црногорске економије, а нарочито у дијелу спортског туризма, гдје је његова улога од изузетног значаја и која ће у будућности добијати све више на значају. Измјенама и допунама Закона о спорту спектар дјелатности ЦОК-а ће бити значајно проширен како би читав систем спорта Црне Горе био конзистентан.

Улоге **Параолимпијског комитета Црне Горе** и **Специјалне олимпијаде Црне Горе** су веома значајне за развој и унапрјеђење спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама. Параолимпијски комитет и Специјална олимпијада Црне Горе су организације које се баве промоцијом спорта за особе са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама, као и организовањем спортских такмичења. У складу са Националном стратегијом, Параолимпијски комитет и Специјална олимпијада Црне Горе имају задатак да унаприједи спортске програме и створе равноправне услове за особе са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама, како би им се омогућио приступ спорту, раде на омасовљењу спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама и њиховој инклузији, активно сарађујући са Министарством спорта и младих, Црногорским олимпијским комитетом и својим међународним асоцијацијама и партнерима, у циљу стварања услова, и побољшавању могућности за бављење спортом и физичком активношћу особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама.

Национални спортски савези су задужени за развој спортова у областима за које су оформљени, такође тијесно сарађујући са Министарством спорта и младих и Националним олимпијским комитетом, као и са својим међународним асоцијацијама, у циљу постизања што бољих резултата наших спортиста и спортисткиња на домаћем и међународном нивоу, као и за организовање такмичења и спортских манифестација.

Владини ресори, као што су Министарство финансија, Министарство економског развоја и туризма, Министарство просвјете, Министарство здравља, Министарство за капиталне инвестиције и др. такође имају велику улогу у процесу имплементације Националне стратегије за развој спорта у Црној Гори, поготову у смислу иницирања и имплементације важних прописа за област спорта и доброг односа према овој области, стога је међуресорна сарадња од изузетног значаја.

Антидопинг комисија представља посебно значајан сегмент борбе против употребе недозвољених средстава и метода у спорту и, у садашњем облику или као Агенција, у наредном периоду ће, у том смислу, добијати још већи значај, стога њену улогу и позицију треба све више јачати и подржавати, обезбјеђујући јој што боље услове за рад, како би, имплементирајући међународне прописе из ове области и сарађујући са међународним организацијама које се баве овом проблематиком, нарочито развијајући добре односе са ВАДА-ом, имала успјеха и обезбиједила квалитетну контролу, кроз коју би сузбила ову негативну појаву у спорту.

Улога **локалних самоуправа** односи се на подршку спорту у локалним заједницама. Локалне самоуправе ће радити на развоју спортских објеката, организовању спортских манифестација и подршци спортским клубовима и организацијама у својим градовима и општинама. Такође, у складу са Националном стратегијом, локалне самоуправе ће развити и локалне стратегије и програме развоја спорта.

Спортски клубови, као базичне спортске организације, имају посебну улогу на националном нивоу у развоју спортиста и спортисткиња и здравих стилова живота, а локалне самоуправе имају посебну одговорност у смислу подршке и развоја ових организација. Они ће радити на развоју спорта на локалном и националном нивоу и на промоцији спортских вриједности и здравих стилова живота.

Очекивани резултати Националне стратегије за развој спорта у Црној Гори су стварање снажне и развијене базе предшколског и школског спорта, која ће омогућити идентификацију и развој младих талената. Такође се очекује да ће се унапрјеђењем школског система спорта и финансирањем спорта у земљи подићи ниво остварених спортских резултата. Уз то, планира се да се кроз примјену олимпијских вриједности и промоцију здравих стилова живота Црна Гора трансформише у здраву и активну нацију. Акционим планом је предвиђена израда Националне стратегије за развој и унапрјеђење предшколског, школског и универзитетског спорта.

Као и свака јавна политика и Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори се сусријеће са изазовима. Један од највећих изазова је недовољан број спортских терена, хала и других инфраструктурних објеката у земљи. Други изазов је недостатак финансијских средстава за имплементацију Националне стратегије за развој спорта, што захтијева ангажовање приватног сектора и међународних донатора, те проналажење додатних извора финансирања, кроз измјене закона и пореске олакшице, као и разне међународне фондове. Такође, потребно је повећати свијест грађана о важности спорта и олимпијских вриједности.

Да би се превазишли ови изазови, потребно је да сви релевантни актери, од Владе Црне Горе и Црногорског олимпијског комитета, преко спортских организација и клубова, до привредних субјеката, медија и шире јавности, препознају важност улагања у спорт и ангажују се у стварању услова за његов даљи развој.

Стратегија за развој спорта у Црној Гори је од изузетне важности за унапрјеђење спорта у нашој земљи. Потребно је успоставити свеобухватан приступ развоју спорта, који ће обухватити све аспекте

спорта и спортских организација. За успјешну имплементацију Стратегије, потребно је успоставити систем праћења, мониторинга, оцјењивања и извјештавања. Такође, неопходно је осигурати адекватне ресурсе и подршку за имплементацију Стратегије, као и развијање партнерства са различитим организацијама и институцијама.

2. УСКЛАЂЕНОСТ СТРАТЕГИЈЕ РАЗВОЈА СПОРТА СА ДРУГИМ СТРАТЕШКИМ ДОКУМЕНТИМА

Приликом израде ове политике, коришћен је приступ усклађености са кровним стратешким документима и другим секторским стратегијама, с посебним нагласком на усклађености с међународним оквирима спортске политике. Стратегија развоја спорта 2024 – 2028. је хармонизована са сљедећим документима:

2.1. Кровна стратешка документа

У различитим стратешким документима Црне Горе дефинисана је позиција спорта па у је том смислу потребно навести гдје се то третирају питања спорта и на који начин.

2.1.1. Средњорочни програм рада Владе Црне Горе 2022 – 2024.

Средњорочним програмом рада Владе Црне Горе за период 2022 – 2024. дефинисани су основни развојни приоритети и циљеви, који су значајни за даљи развој спортске политике у Црној Гори. Важно је истаћи сљедеће циљеве и индикаторе који обухватају питања спорта и којима се тежи постићи усклађеност у наредном периоду спровођења јавне политике, и то:

Циљ 4.4. Подстицање развоја и повећање доступности спорта. Кроз побољшан законодавни и стратешки оквир предвиђено је да се осигура да до краја 2024. у Црној Гори буде 1000 регистрованих и активних спортских клубова, 14.689 спортиста до 18 година укључених у организовану спортску активност које спроводе спортске организације, као и 30 реконструисаних, адаптираних и опремљених спортских објеката.

Овим програмом препознато је да су се појавили нови правци развоја туризма који указују да промјене у туристичким трендовима замјењују традиционалне мотиве одмора са мотивима и садржајима активног одмора. Управо активан одмор је синоним туристичког одмора који подразумијева спортске садржаје и бројне активности. Спортски туризам представља путовања у којима је примарна мотивација активно или пасивно ангажовање у спорту и спортским активностима. Дијелом у складу са НСОП 1. Стратешким циљем 2.8 „Постићи равномјернији социо-економски развој свих јединица локалне самоуправе и региона заснованог на конкурентности, иновативности, запошљавању с посебним акцентом на развој сјеверног региона“ Мјером 2.8.2, односно подмјером 2.8.2.1 Изградити друштвену инфраструктуру односно омогућити услове за друштвени развој, што подразумијева адекватан приступ: јавном сектору и управи, култури, образовању, здравственој и социјалној заштити, спорту и рекреацији и сл, СДГ 8 (8.3) Стратегија за развоја спорта је у потпуности усаглашена са наведеним документом и велики дио планираних активности иду управо у смјеру развоја и унапрјеђења спортског туризма, како кроз организовање припрема, бициклических, планинарских и других рекреативних активности, тако и кроз организовање великих међународних спортских такмичења.

2.1.2. Програм приступања Црне Горе Европској унији 2023 – 2024.

У програму Приступања Црне Горе Европској унији за период 2023 – 2024. препозната је израда Стратегије за спорт за период 2023 - 2026. Додатно, Извјештајем Европске комисије о напретку Црне Горе за 2022. годину препозната је важност усвајања нове Стратегије, с обзиром на то да је претходна истекла, а ова има утицаја на додатна планирања у сектору, на примјер, планирање рада спортских сервиса који би требало да планирају програме у складу са приоритетима препознатим у Стратегији. Такође програмом је дефинисана обавеза за измјене и допуне Закона о спорту. Стратегијом је предвиђена измјена и допуна Закона о спорту, а у функцији успостављања конзистентног система спорта у Црној Гори, а која је у складу са европским документима којима се уређује систем спорта. Стратегијом је предвиђено подизање капацитета спортских организација за писање пројеката у ЕУ формату

како би се у већем капацитету користили фондови Европске уније као што је Erasmus+, ИПА и ИПАРД фондови.

2.1.3. Национална стратегија одрживог развоја до 2030. године

Националном стратегијом одрживог развоја до 2030. године у стратешком циљу 1.1 дефинисано је унапрјеђење демографских кретања и смањивање демографског дефицита и унапрјеђење и очување здравља спортиста кроз оснивање Завода за медицину рада и спорта. У стратешком циљу 1.3 дефинисано је да је циљ стратегије одрживог развоја обезбиједити инклузивно и квалитетно образовање и промовисати могућности цјеложивотног учења за све. Затим у циљу 3.4.5.1 се каже да је потребно унаприједити квалитет јавних простора, посебно отворених као што су тргови, пјачете, рекреативне површине, игралишта, спортски терени и сл. у сврху стварања бољег амбијента за боравак, рад, рекреацију и игру, рестауриране површине које се користе за спортске активности, јавне садржаје, предивно обликовање терена и унаприједити туристичке активности на самој обали (организација купалишта, обална инфраструктура, спортско-рекреативне активности и сл). Све горе наведено је предвиђено у Стратегији развоја спорта.

2.1.4. Фискална стратегија Црне Горе 2021 – 2024.

Фискална политика Владе Црне Горе заснована је на принципима одрживог раста и развоја, владавини права и једнаким шансама, здравим финансијама и економском развоју, здрављу и здравој животној средини, образовању и друштву заснованом на знању и дигиталном друштву. Једна од мјера фискалне политике јесте смањење употребе дуванских производа, посебно међу млађом популацијом и домаћинствима са нижим дохотком. Повећање акциза на цигарете утиче на смањење њихове потрошње нарочито међу младима, док истовремено доприноси повећању буџетских прихода. Такође, да би се обезбиједио одговарајући животни стандард за свако дијете у Црној Гори, измјенама Закона о дјечијој и социјалној заштити уведен је дјечији додатак за сву дјецу до 18 година старости. Невладине организације препознате су Стратегијом за младе као један од кључних партнера Владе у креирању и спровођењу спортске политика и једна

од мјера фискалне политике јесте обезбјеђивање средства за финансирање пројеката и програма у областима од јавног интереса, које реализују невладине организације, у износу од најмање 0,3% текућег годишњег буџета. Поред наведеног држава обезбјеђује посебна средства за финансирање пројеката и програма невладиних организација у области заштите лица са инвалидитетом, у износу од 0,1% текућег годишњег буџета.

2.1.5. Смјернице макроекономске и фискалне политике за период 2022 – 2025.

Смјернице макроекономске и фискалне политике су највише окренуте ка праћењу и утврђивању стања у области спорта; подстицању и промоцији развоја спорта код дјеце, студената и особа са инвалидитетом; подстицању и развоју научног, умјетничког и културног стваралаштва.

Смјерницама је дефинисано да се средства на издатку Трансфери институцијама културе и спорта опредјељују Министарству културе и медија за реализацију програма и пројеката, као дио подршке установа културе, суфинансирање манифестација и фестивала од посебног значаја за културу, међународних манифестација, подршку пројектима на основу јавног конкурса, подршку сектора Креативних индустрије, подршку пројектима приватног и привредног сектора и др. и Министарства спорта и младих за финансирање спортских клубова и савеза у складу са Законом о спорту.

2.1.6. Програм економских реформи Црне Горе за период 2023 - 2025.

Програмом економских реформи Црне Горе је дефинисано да у дијелу буџетске потрошње, измјене и доношење нових законских рјешења у области буџетских издатака у претходном периоду довело је до раста текуће буџетске потрошње који ће бити забиљежен у 2023. години, а затим настављен и у наредном средњорочном периоду, и то у дијелу гдје су утврђена увећаног издвајања за области пољопривреде кроз субвенционисања, развоја сектора просвјете, науке, спорта.

Економским мјерама препозната је диверсификација туристичког производа. Имплементација подстицајних мјера и реализација пројектних активности из акционих планова из програма развоја руралног, културног, здравственог, наутичког, спортског и манифестационог туризма као и иновативни пројекти у руралном туризму, тематске/едукативне стазе уз умрежавање са панорамским/пјешачким/бициклическим/планинским рутама, са мање познатим туристичким атракцијама, туристичка валоризација културно-историјског наслеђа.

2.1.7. Стратегија за цјеложивотно предузетничко учење 2020 – 2024.

Стратегија дефинише сљедеће стратешке циљеве значајне за спортску политику: унапрјеђење развоја предузетничких компетенција на свим нивоима формалног образовања; реализација предузетничког учења у оквиру неформалног образовања и унапријеђена ефикасност у функционисању система предузетничког учења. Ови циљеви ће се реализовати кроз одређене мјере које ће осигурати имплементацију политика и развој предузетничког учења као доминантни тренд у цијелом друштву, што представља један од сегмената дјеловања ове Стратегије.

2.1.8. Стратегија дигиталне трансформације Црне Горе 2022 – 2026.

Циљ ове јавне политике је успостављање ефикасног и одрживог интегрисаног система поједностављених електронских процедура за грађане и привреду, што ће се превасходно реализовати кроз имплементацију најмање 10 електронских услуга за грађане и привреду. Пројектом је предвиђено успостављање јединственог портала е-управе уз имплементацију најмање 10 приоритетних услуга и то: Захтјев за издавање ЛК и пасоша; Подношење захтјева за издавање (обнављање) возачке дозволе; Пријава за регистрацију возила; е-Студент; Пријава за запошљавање у државној управи и Генеричка е-услуга за подношење захтјева за полагања стручних испита (полагање стручног испита за рад у државним органима са ВСС/ССС, полагање стручног испита за рад у области спорта, полагање стручног испита за нотаре, полагање стручног испита за ревизоре итд).

Систем образовања одраслих је примарно развијен од стране тадашњег Министарства просвјете, науке, културе и спорта и Центра за стручно образовање, у сарадњи са осталим институцијама. Он је регулисан Законом о образовању одраслих, Законом о националним стручним квалификацијама, Законом о националном квалификационом оквиру, Општим законом о образовању и васпитању, и осталим подзаконским актима. У складу са Законом о образовању одраслих, ова област је саставни дио националног образовног система. Лиценцирани организатори образовања одраслих нуде оспособљавање за занимања, програме за унапрјеђење кључних компетенција, укључујући дигиталне вјештине и компетенције, као и посебне програме стручног оспособљавања, и професионалног и личног развоја. Стратегија је хармонизирана са наведеном јавном политиком, а кроз јасно дефинисане активности у смислу промоције перманентног цјеложивотног учења у области спорта кроз формално и неформално образовање (стручно оспособљавање).

2.1.9. Национална стратегија родне равноправности у Црној Гори 2021 – 2025.

Стратегијом се констатује да је степен родне равноправности још увијек на незадовољавајућем нивоу, те да и поред постојања законских норми, институције система још увијек нијесу у стању да пруже ефикасну и ефективну заштиту од дискриминације над женама и особама другачијих полних и родних идентитета, а нарочито онима, који припадају осјетљивим друштвеним групама. Колико је родна равноправност важна тема за Међународни олимпијски комитет говори и чињеница да је политика ове организације усмјерена ка повећању учешћа жена на Олимпијским играма. У том смислу уведен је значајан број нових олимпијских дисциплина у којима се заједно такмиче жене и мушкарци (штафете у пливању, атлетици, микс џудо тимови и сл). Број жена које ће учествовати на Олимпијским играма у Паризу биће једнак броју мушкараца. Стратегијом је ова област обрађена конкретним активностима које су у сагласности са међународним документима организација као што су Међународни олимпијски комитет, Европска комисија, Савјет Европе, Уједињене нације и др.

2.1.10. Стратегија за заштиту лица с инвалидитетом од дискриминације и промоцију једнакости 2022 – 2027.

Стратегија за заштиту лица с инвалидитетом од дискриминације и промоцију једнакости 2023 – 2027. је други стратешки документ у овој области чији је циљ обезбјеђење равноправног положаја и пуног учешћа лица с инвалидитетом у свим сферама друштвеног живота, кроз унапрјеђење правног, институционалног, социјалног и економског оквира за заштиту од дискриминације, који се темељи на моделу приступа инвалидитету заснованом на људским правима. Као једна од области у овој Стратегији препозната је Дискриминација у области културе, спорта и рекреације, у којој је кроз оперативни циљ 11 дефинисано: Обезбјеђење равноправног учешћа, медијске заступљености и приступа лица с инвалидитетом културном животу, спортским и рекреативним активностима, у оквиру којег индикатор учинка 2. На локалном нивоу култура само у Пријестоници Цетиње има посебан секретаријат, док је у свим осталим општинама удружена са другим дјелатностима – најчешће је дио одјељења за друштвене дјелатности, а неријетко је уједињена са спортом и локалном самоуправом. У секретаријатима који су надлежни за културу ради најчешће један до два службеника који прати установе културе и све додатне програме у области културе. У чак 17 општина сматрају да немају адекватан број запослених.

2.1.11. Стратегија мањинске политике

Стратегија мањинске политике за период од 2019. до 2023. године је кровни стратешки документ за унапрјеђење положаја мањинских народа, посебно у областима као што су култура, информисање, образовање, запошљавање, очување писма и језика мањина, те политичке партиципације и спорта кроз различите стратешке области. Стратегија препознаје важност унапрјеђења мултикултуралног и мултиетничког курикулума у образовању, промовисање учешћа младих из мањинских народа у животима заједница и јавне политике, нарочито међу вишеструко дискриминисаним групама (нпр. младе Ромкиње), те креирање и промовисање антидискриминационих кампања. У том смислу, ова Стратегија предвиђа мјере и активности које су комплементарне и подржавају принципе и мјере постављене у Стратегији мањинских политика, посебно кроз предвиђене напоре у неформалном образовању и спортском сектору, како кроз курикулуме програма неформалног образовања, тако и кроз спровођење програма

екстерне и интерне мобилности и достизање већег степена унутрашње кохезије у друштву, као и кроз различите активности с циљем промовисања антидискриминације и интеркултуралног учења.

2.1.12. Стратегија за социјалну инклузију Рома и Египћана

У циљу постизања већег нивоа интеграције припадника ромске и египћанске популације у црногорско друштво и смањења постојеће етничке дистанце са већинском популацијом потребно је посветити посебну пажњу очувању и промоцији њихове културе, традиције и обичаја.

Посебан акценат је потребно ставити на спровођење пројеката усмјерених на побољшање положаја Рома и Египћана у заједници, примарно кроз:

- А. Унапрјеђење услова и подршка за развој и афирмацију спортских активности, примарно кроз финансирање пројеката за укључивање ромске и египћанске дјеце;
- Б. Обезбиједити бесплатно укључивање дјеце из сиромашних породица у спортске и друштвено-културне активности. Укључено најмање 50 дјеце у активности спортских клубова, културне и забавне активности (посјете позориштима, биоскопима, музејима и галеријама).

2.1.13. Стратегија за заштиту лица са инвалидитетом од дискриминације и промоцију једнакости

У погледу нивоа дискриминације у овој области, значајно је указати на налазе истраживања које је спровео Савез слијепих Црне Горе и које показује да, упоређујући са областима културе, спорта и рекреације, као и посебно са облашћу самосталног живота, живота у заједници и животног стандарда, евидентиран је нешто већи ниво дискриминације са којом се суочавају лица с инвалидитетом у области здравља, личне покретљивости, односно квалитета помагала и опреме.

Истраживање које је спровело Удружење младих са хендикепом, “Утицај Цовид-19 на младе с инвалидитетом у Црној Гори”, је показало да је скоро половина (43,3%) младих с инвалидитетом који су учествовали у анкети, пријавила да су били лишени својих права током избијања пандемије. Осим ограничења кретања, друштвеног,

спортског и културног живота, млади с инвалидитетом нијесу имали приступ редовној здравственој заштити, потребној асистенцији, услугама рехабилитације, образовању, запошљавању и праву на информације. Истраживање је показало да су најтеже погођени пандемијом особе са оштећењем слуха и/или говора, особе са интелектуалним, психо-социјалним и вишеструким оштећењима и особе са хроничним болестима. Посљедње двије категорије су сматране најтеже погођеним у случају заразе болешћу, док су прве три сматране неспособнима да се заштите због недоступне здравствене заштите и потребних информација о превенцији ЦОВИД-19.

Активности у области културе, спорта и рекреације веома су важне за постизање инклузије и пуно учешће лица с инвалидитетом у свакодневном животу цјелокупне заједнице. Наведене активности могу укључивати спортове и прилагођене физичке активности које нијесу базиране на компететивном приступу и које промовишу кретање и благостање лица с инвалидитетом. Активности се могу разликовати од контекста до контекста, али је важно указати да се ради о активностима које знатно олакшавају друштвену инклузију лица с инвалидитетом и доприносе остварење друштвене кохезије унутар заједнице. Када су лица с инвалидитетом у могућности да у потпуности учествују у активностима у областима културе, спорта и рекреације, то може увелико побољшати њихово самопоуздање, осјећај припадности и оснаживања, као и физичко и психичко благостање. Инклузивни приступ у овој области такође користи друштву у цјелини кроз јединствен израз умјетности и културе лица с инвалидитетом.

Лица са слушним сметњама имају право да користе свој знаковни језик. Сва лица с инвалидитетом имају право да се баве спортом и дужност држава потписница је да предузму кораке да им то омогуће.

Поред наведеног, важно је указати и на препоруке Комитета УН за права лица с инвалидитетом који је констатовао да Црна Гора није ратификовала Маракешку повељу, како би се олакшао приступ објављеним радовима за особе које су слијепе, оштећеног вида или са другим потешкоћама. Важно је указати да је Маракешка повеља тренутно у скупштинској процедури и очекивање је да ће бити ратификована у врло скором временском периоду. Комитет је указао и на чињеницу да спортски центри недовољно промовишу инклузивне и редовне спортске програме.

У циљу остварења већег нивоа инклузије и елиминисања дискриминације са којом се суочавају лица с инвалидитетом приликом приступа културним, спортским и рекреативним садржајима, потребно је да буде осмишљен двоструки приступ, базиран са једне стране на инклузију лица с инвалидитетом у културним, спортским и

рекреативним активностима за општу популацију, не занемарујући притом посебне активности намијењене лицима с инвалидитетом, одражавајући њихову разноликост и потребе. Такође, потребно је предузети и одговарајуће мјере у погледу приступачности и пружања разумног смјештаја и одговарајућих услуга подршке, како би се осигурало да образовање дјеце и младих са инвалидитетом/дјеце и младих са сметњама у развоју доприноси развоју и подстицању њиховог креативног, умјетничког, интелектуалног и спортског потенцијала, односно приступу чији је циљ да их охрабрује да учествују у културним, спортским и рекреативним активностима као активни учесници од најраније доби.

У оперативном циљу 11 наведена је обавеза за обезбјеђење равноправног учешћа, медијске заступљености и приступа лица с инвалидитетом културном животу, спортским и рекреативним активностима док је у циљу 11.3. дефинисана медијска промоција важности учешћа ЛСИ у култури, спорту, медијима и рекреацији.

У оперативном циљу 11.6. дефинисана је континуирана подршка раду Специјалне Олимпијаде Црне Горе, као кровне асоцијације спортских организација лица с инвалидитетом.

2.1.14. Стратегија за унапрјеђење квалитета живота ЛГБТИ особа

У стратегији за унапрјеђење квалитета живота ЛГБТИ особа дефинисано је да у наредном периоду треба предузети фокусиране и континуиране активности на промјени друштвене перцепције ЛГБТИ особа код специфичних циљних група као што су млади, затим запослени у јавним институцијама/установама и приватном сектору, политичке партије, спортске организације, кључни креатори јавног мњења.

У мјери 1.1.2: предвиђена је едукација за спортске раднике/це за сензибилан рад са ЛГБТИ особама, док је у мјери 1.1.1 установљена обавеза промоције толеранције и друштвене једнакости ЛГБТИ особа у спорту.

2.1.15. Програм за развој и подршку талентованим ученицима

Могућа подручја у којима треба откривати и идентификовати креативност јесу: изузетне способности ученика када је у питању учење

у генералном смислу, лидерство, надареност за науку, математичке способности, језичке способности (језичка продукција – писање и говор), умјетности (ликовне, музика), глума, комуникација, планирање, технологија, физичких способности (разни спортови) и сл.

Програм има за циљ да се настави са реформом која је започета Стратегијом за развој и подршку 2019. године. Министарство просвјете је, у сарадњи с надлежним институцијама, Министарством културе и Министарством спорта и младих, кроз реализацију активности дефинисаних Стратегијом, унаприједило област талентованих ученика, кроз стварање услова за њихово брже препознавање и квалитетнији рад, као и унапрјеђење цјелокупног образовног амбијента.

Поред Министарства просвјете за реализацију активности дефинисаних овим програмом препознати су Министарство спорта и младих и Министарство културе. Министарство спорта и младих ће свој допринос дати кроз унапрјеђење школских спортских такмичења, док ће Министарство културе бити задужено у дијелу такмичења у умјетничком подручју.

2.1.16. Стратегија превенције и сузбијања радикализације и насилног екстремизма

У односу на стратешки циљ 3 „Спровођење активности као одговор на покретаче радикализације – сузбијање радикализма и насилног екстремизма“, посебна пажња је посвећена афирмацији спорта код дјеце и омладине. У извјештајном периоду, Министарство спорта и младих је организовало 5 такмичења (куп такмичење Црне Горе у одбојци, Куп такмичење Црне Горе у кошарци, Лига такмичење у рукомету, Такмичење у школском фудбалу у категорији ИИ и ИИИ разред основне школе и такмичење у школском фудбалу у категорији ИВ и В разред основне школе) у којима је било укључено 2.500 дјеце и омладине, 160 наставника физичког васпитања, док је реконструисано, адаптирано или изграђено 9 инфраструктурних објеката: адаптиран отворен терен ОШ „Максим Горки“ Подгорица; адаптирана фискултурна сала ОШ „Милија Никчевић“ Никшић; изграђени терени у мјесту Годочеле, Петњица; изграђен отворени терен за мале спортове у Шавнику; адаптиран отворени терен у МЗ Бар ИИ, Бар; адаптирана фискултурна сала ОШ „Октоих“ Подгорица; адаптирана фискултурна сала ОШ „Милева Лајовић Лалатовић“ Никшић; адаптирана фискултурна сала ОШ „Његош“ Цетиње и адаптирана фискултурна сала Средње електро-економске школе у Бијелом Пољу. У периоду од 23 - 30. 09. 2019. обиљежена је Европска недјеља спорта кроз низ догађаја.

Између осталог, 29. 09. 2019. организован је догађај „Трка задовољства – FUN RUN” на 5km, у циљу промоције здравих стилова живота и значаја физичке активности.

2.1.17. Стратегија заштите и унапрјеђења менталног здравља у Црној Гори и Програм за борбу против HIV/AIDS

У области здравља, Стратегија за младе ће примарно допринијети остваривању циљева Стратегије заштите и унапрјеђења менталног здравља у Црној Гори. Ова стратегија има за циљ да интегрално заштити и унаприједи ментално здравље становништва кроз промоцију менталног здравља и превенцију менталних поремећаја, успостављање приступачних и сигурних служби заштите менталног здравља, заштиту људских права особа са проблемима менталног здравља, те управљање и пружање услуга у овој области на основу квалитетних информација и доказа. Питање менталног здравља нарочито је постало актуелно у пандемијском и пост-пандемијском периоду, па је самим тим и Стратегија за младе препознала ово питање као једно од примарних за рад. Кроз сарадњу са стручним службама, предвиђа се организовање активности и спровођење мјера које директно доприносе очувању менталног здравља и хигијене код младих људи, што је у складу с принципима и приоритетима Стратегије. Додатно, у области здравља, Стратегија за младе ће допринијети промовисању имплементације Програма за борбу против HIV&AIDS-а, укључујући кроз спровођење информативних кампања и едукација у омладинским сервисима о превентивним мјерама, дијагностици те смањењу степена дискриминације према особама које имају HIV/AIDS.

2.1.18. Спортска политика на међународном нивоу

Систем спорта у Црној Гори усаглашен је са:

- Олимпијском повељом;
- Европском спортском повељом;
- Принципима политике спорта за све;
- Кодексом спортске етике;
- Конвенцијом о спрјечавању насиља у спорту;
- Конвенцијом о спрјечавању допинга у спорту;
- Спортском изјавом самита шефова држава и влада Европске уније из Амстердама;

- Бијелим папиром у спорту Европске комисије.

Циљеви стратегије су у потпуности у складу са свим горе наведеним документима и поштује сљедеће принципе:

1. Принцип слободног бављења спортом

Концепција стратегије се заснива на успостављању система слободног бављења спортским активностима и једнакој доступности тих активности свим грађанима без икакве дискриминације. Полазећи од легислативе Црне Горе којима се дају гаранције слободе удруживања, дефинише се најшири могући оквир за слободно организовање унутар спорта. Спортисти се могу бавити спортом и аматерски и професионално, а спортске организације могу бирати правни и организациони облик, регулишу се одређена специфична питања важна за област спорта на посебан начин у односу на рјешења која постоје у „општим” законима, у складу са упоредно-правним искуствима.

„Европска повеља спорта за све“ дефинисана је на Конференцији европских министара спорта одржаној у Бриселу 20. марта 1975. године, а званично је усвојена и објављена 24. септембра 1976. године. За Савјет Европе (СЕ) ова два датума представљају камен темељац, јер је усвајањем Повеље Савјет Европе начелно признао значај и вриједности спорта и створио основ за дефинисање заједничке европске политике у тој области. Основне поставке Повеље о којима се мора водити рачуна када је у питању улога јавних власти су:

- Свако има право да се бави спортом;
- Спорт је важан чинилац људског развоја и треба да му се пружи одговарајућа подршка из јавних фондова;
- Спорт је, као чинилац друштвено-културног развоја, тијесно повезан са осталим подручјима политичког одлучивања и планирања;
- Стална и ефективна сарадња јавних органа и волонтерских организација је битна за развој и координацију спорта за све;
- Опште планирање спортских капацитета је надлежност јавних власти и

- У сваком програму спортског развоја мора бити призната потреба за квалификованим кадром².

Стратегијом су препознате и инкорпориране све горе наведене препоруке Савјета Европе.

2. Принцип заштите здравља спортисте

Стратегијом за развој спорта Црне Горе се посебни акценат даје на значај унапрјеђења здравља спортиста и свих других учесника у спорту и она се огледа кроз здравствену контролу такмичара, забрану приморавања спортиста да тренирају и такмиче се када те активности могу да угрозе или погоршају њихово здравствено стање, као и забрану употребе свих врста допинга. Ова обавезе су дефинисане и у многим документима Савјета Европе о којима ће бити више ријечи у даљем тексту Стратегије.

Стратегијом су усклађени сви апсекти значаја медицинске заштите спортиста па самим тим Стратегија је у сагласности са Резолуцијом Савјета Европе бр. (70)7 : "О медицинским аспектима спорта"³, усвојеној 7. марта 1970. године. Мјере које су предвиђене овом резолуцијом, а налазе се у стратегији су:

- 1) Унапрјеђење часова спорта у школама (физичко образовање);
- 2) Учествовање младих у спортским такмичењима;
- 3) Здравствени прегледи и
- 4) Биолошка и психолошка процјена способности за различите спортове.

Свјетска здравствена организација (СЗО) дефинише здравље као стање потпуне физичке, менталне и социјалне добробити човјека. Комитет министара Савјета Европе је потврдио значај физичког вјежбања за физичко и ментално стање појединаца у Препоруци бр. Р (92)13 о "Европској спортској повељи"⁴.

Значај спорта за здравље становништва, Комитет министара је ближе прецизирао Препоруком бр. Р (95)17 - "О значају спорта за друштво"⁵, усвојеној 12. октобра 1995. године. Увиђајући важност спорта за његовање здравог начина живота и здравља друштва,

² Ђурђевић Н , (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац.

³ *Ibidem.*

⁴ *ibidem*

⁵ *ibidem*

Комитет министара је позвао Владе држава чланица СЕ да, у спрези са другим јавним властима и аутономним спортским асоцијацијама, дефинишу своју политику и стратегију у погледу утицаја спорта на здравље становништва на сљедећим принципима:

- Највећу здравствену корист од редовних физичких активности има цијела популација становништва, али то је могуће постићи уколико се укаже на важност бављења физичким активностима свих старосних категорија на свакодневном нивоу;
- Свакодневне вјежбе умјереног интензитета од пола сата су потребне сваком;
- Вјежбе и активности усмјерене на одржавање здравља треба да буду осмишљене и конципиране на основу њихове ефикасности, безбједности, једнаких могућности и исплативости;
- Посебан приоритет треба да има развој могућности за изузетно мотивисане и натпросјечно активне људе. Такве људе треба искористити за постизање дугорочног циља мотивисања младих који немају жељу да се баве спортом, а посебно оних са ограничењима у могућностима, независности и слободи избора и
- Треба дефинисати посебне мјере усмјерене на смањење ризика од повреда, у оквиру којих треба утврдити правила и праксу за сваки од појединачних спортова, побољшати капацитете окружења и унаприједити индивидуално образовање и ширење информација на тему превенције повреда или предузимања неопходних мјера за брзи опоравак од повреда.

3. Принцип стручности

Стратегијом посебан акценат је стављен на важност развоја и унапрјеђења стручног рада у области спорта. Овим документом предвиђене су даље активности на развијању како формалног образовања тако и неформалног образовања које се огледа кроз перманентан процес стручног оспособљавања. Бављење спортским активностима поред позитивног утицаја на организам лица које се бави спортом, садржи и одређен ризик по здравље учесника. Због тога, стручни рад у спорту, односно вођење

спортских активности би требало да буде обавеза квалификованог стручног кадра.

4. Принцип развијања спортске инфраструктуре

Развијена спортска инфраструктура је један од предуслова за успостављање стабилног система спорта у Црној Гори. Недостатак спортских хала, сала у школама, недостатак термина за обављање спортских активности су проблеми који су препознати овим стратешким документом. Значај доброг планирања, нарочито у сегменту развијања и унапрјеђења постојеће спортске инфраструктуре је један од важнијих дефинисаних приоритета. С обзиром на чињеницу да су спортски објекти најскупљи материјални ресурс у области спорта и незамјенљив услов за бављење спортом и развој спорта, Стратегијом је посебно регулисано питање очувања намјене спортских објеката.

Свјетска здравствена организација дефинише здравље као стање потпуне физичке, менталне и друштвене добробити и да се користи од спортских активности успјешније остварују уз употребу добро изграђених и лаких за одржавање спортских објеката (затворених и отворених терена и пливалишта), а узимајући у обзир да спортске активности које се изводе под неповољним условима могу бити штетне и изазвати повреде, Комитет министара СЕ усвојио је 19. септембра 1972. године Резолуцију бр. (72)30 : "О хигијени у спортским објектима". У Резолуцији је препоручено владама држава чланица СЕ да у највећој могућој мјери примијене принципе који се односе на планирање, изградњу, опремање и одржавање спортских објеката, као и мјере на отклањању могућих извора опасности.

Стратегија уважава све мјере дефинисане Резолуцијом и кроз конкретне мјере дефинишу се активности, а у циљу успостављања квалитетне и функционалне спортске инфраструктуре у Црној Гори.

5. Принцип транспарентног и намјенског коришћења средстава из јавних прихода

Стратегијом је препознат значај начина инвестирања средстава са позиције јавних власти али и контроле реализације дефинисаних програма. Систем конкурса и предлагање програма од стране спортских организација који су дефинисани у Стратегији као систем програмског финансирања обезбиједиће услове да средства из јавних финансија буду усмјерена искључиво ка реализацији

програма спортских активности уз максималну контролу утрошка добијених финансијских средстава од стране државних органа, али и уз максимално поштовање аутономије спорта.

6. Принцип потпуног регулисања области спорта

Законом се регулишу све области у којима се остварују спортске активности и дјелатности и сви организациони облици у спорту. Како се преко 95% свих организација у области спорта налази у правном режиму удружења грађана, односно савеза удружења, а спортска удружења показују изразите специфичности у односу на друга удружења грађана, Закон у потпуности регулише правни положај спортских удружења и савеза, почев од оснивања и регистрације, па све до статусних промјена и престанка.

Полазећи од тога да спорт омогућава друштвени развој сваког појединца, уз неопходно уважавање заштите околине, дјечака и дјевојчица, мушкараца и жена, Савјет министара Савјета Европе усвојио је 1995. године и општу Препоруку бр. П (95) 17 – „О значају спорта за друштво“⁶. Овим се препоручује владама држава чланица да заједно са другим јавним властима и аутономним спортским савезима, и у складу са Европском спортском повељом, дефинишу оквир националних политика и стратегија (национални програм развоја спорта), којима ће се стимулирати развој спорта и мотивисати људи свих узраста да се редовно баве физичким активностима и дефинише улога спорта као фактора друштвеног развоја.

Национална стратегија је потребна јер највећу здравствену корист од редовних физичких активности има цијела популација, а то је могуће уколико се укаже на важност бављења физичким активностима свих старосних група, и то на свакодневном нивоу. Посебно дјевојчицама треба обезбиједити више могућности да се баве спортом и остану у спорту, с тим да ниво и интензитет тренинга и такмичења би требало да буде адекватан њиховом узрасту и физичком и менталном стању. Примарна одговорност на стварању и одржавању услова за развој спорта, како је то дефинисано у Европској спортској повељи, лежи на јавним властима свих нивоа.

Стратегијом је уважен предложени оквир Савјета министара Савјета Европе и све наведене препоруке су постале саставни дио документа.

⁶ Ђурђевић Н., (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац.

7. Принцип значаја борбе против ксенофобије, расизма и значају борбе за унапрјеђење спорта за социјално угрожене и маргиналне групе

Полазећи од ових докумената, као и Европске конвенције о људским правима, укључујући посебно њен додатни Протокол бр. 12, Комитет министара СЕ је 18. јула 2001. године усвојио Препоруку бр. (2001)6: "Против ксенофобије и расизма", којом је детаљно разрадио мјере које се односе на превенцију расизма, ксенофобије и расне нетолеранције у спорту. Сматрајући да је потребан напор цијеле нације да би се промовисало демократско и толерантно друштво у коме нема расизма и дискриминације, и да су потребне додатне специфичне мјере да би се елиминисали расизам, ксенофобија и расна дискриминација у спорту, Комитет министара СЕ предложио је владама држава чланица да усвоје ефикасне политичке мјере са циљем да се спријечи и побиједи расизам, ксенофобија, дискриминација и нетолерантно понашање на свим спортским, а посебно фудбалским утакмицама (сви облици расизма и етничке нетолеранције)⁷. Стратегијом се посебна пажња усмјерава управо ка овом принципу али и ка принципу обезбјеђивања помоћи у реинтеграцији у друштво свих социјално угрожених особа и маргиналних група, први пут је недвосмислено дефинисан у Резолуцији бр. 8 /84 : "О спорту за социјално угрожене и маргиналне групе", усвојеној на Четвртој конференцији европских министара надлежних за спорт, одржаној на Малти, 15. и 16 маја 1984. године. Стратегијом су предвиђене активности у циљу укључивању већег броја особа које припадају социјално угроженим категоријама и маргиналним групама. Стратегијом се наглашава да спорт мора бити доступан свима и један од најважнијих циљева стратегије јесте повећање обухвата бављењем спортом.

Резолуцију бр. 7 /84: "О спорту за хендикепиране и друге здравствено угрожене групе". Конференција је ову Резолуцију донијела наглашавајући потребу за посебним мјерама за групе чије је учешће у спорту (укључујући и физичко образовање) на једнаким основама на било који начин отежано или онемогућено и истичући здравствене и рехабилитационе ефекте спорта и његову важност за свеобухватан развој личности и друштвену интеграцију.

Стратегијом су предвиђене мјере и активности које се односе на развој и унапрјеђење спорта особа са инвалидитетом поштујући

⁷ Ђурђевић Н, (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац.

утврђене принципе у резолуцији бр. 7 /84 и у Препорукама бр. (86)18 : "О Европској повељи спорта за све: особе са инвалидитетом".

8. Принцип заштите интегритета у спорту

Европска спортска повеља, основни документ Савјета Европе којим се дају смјернице за вођење националних политика у области спорта, истакла је у свом уводном дијелу неопходност постојања сагласности о заједничком европском оквиру за развој спорта у Европи, заснованом на идејама плуралистичке демократије, владавине права и људским правима, као и етичким принципима постављеним у "Кодексу спортске етике" Савјета Европе. У тај оквир улазе и обавезе Влада држава чланица СЕ да предузму неопходне кораке ради заштите и развоја моралних и етичких основа спорта, као и људског достојанства и безбједности оних који су укључени у спорт - заштитом спорта, спортиста и спортисткиња од експлоатације ради политичке, комерцијалне и финансијске користи, као и поступака који представљају злоупотребу или понижавање, укључујући и злоупотребу дрога и сексуалног злостављања и злоупотребе, посебно дјецe, младих и жена.

Комитет министара Савјета Европе усвојио је "Кодекс спортске етике" у Препоруци бр. Р (92)14 , донијетој 24. септембра 1992. године а ревидираној 16. маја 2001. године⁸.

Све дефинисане активности из наведеног Кодекса су инкорпориране у стратешки документ. Овакав приступ утиче на омогућавање законодавних услова за стварање позитивног спортског окружења у којем су спортисти максимално заштићени.

Заштитом интегритета спорта се бавио Савјет Европе и то кроз Конвенцију о манипулацијама на спортским такмичењима, Magglingen/Masolin (2014). Акционим планом који је саставни дио ове Стратегије дефинисане су активности у циљу имплементације Конвенције. Први корак је ратификација Конвенције у Скупштини Црне Горе, а онда и досљедна примјена наведене Конвенције.

⁸ Ђурђевић Н , (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац.

9. Принцип поштовања јавних политика Европске уније

Са становишта извора права ЕУ, за спорт сматрају се посебно значајне сљедеће одредбе Уговора о Европској заједници:

- Јавно здравље, наслов XIII – члан 152. 1 – висок ниво заштите здравља човјека биће заштићен приликом дефинисања и имплементације цјелокупне политике Заједнице и њених активности. Заједница употпуњава акције држава чланица у односу на редуковање оштећења здравља усљед употребе дрога (наркотика), укључујући мјере информисања и превенције;
- Слободно кретање лица, услуга и капитала, Наслов III - Члан 39 – Заједница осигурава слободу кретања радника. Члан ЕЗ уговора о слободном кретању радника и услуга, примијењен је од стране Европског суда у случају Босман и Делиеге на професионалне спортисте и тиме их ставио под одредбе Директиве о заштити радника (укључујући и заштиту здравља);
- Одредбе о полицијској и судској кооперацији у кривичним питањима – наслов VI – члан 29 – Европска заједница за свој циљ има и стварање за грађане високог нивоа сигурности у области слобода, безбједности и правде. Тај циљ се постиже и превенцијом и борбом против злочина, укључујући и трговину дрогом;
- Спорт као привредна дјелатност – Комунитарно право је примјенљиво на спорт као привредну дјелатност у смислу чл. 2 . ЕЗ Уговора. Европски суд правде је још 1974. године одлучио да спорт потпада под комунитарно право када се обавља као привредна (комерцијална) дјелатност. Такво становиште је потврђено и у више каснијих одлука (Дона, Босман, Делиеге, Летхонен)⁹.

За област спорта су од директног или индиректног значаја сљедеће Директиве Европске уније:

- Директива о заштити младих (Council Directive 94/33/EC of 22 June 1994 on the protection of young people at work) – Државе чланице ЕУ обезбјеђују да млади буду заштићени од економске експлоатације и од било ког рада који оштећује њихову безбједност, здравље или физички, ментални, морални или

⁹ Ђурђевић Н , (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац.

друштвени развој - Одсјек 1, члан 1. Коришћење дјецe у сврхе извођења културних, спортских или рекламних активности мора бити подвргнуто у конкретном случају претходној ауторизацији од стране компетентне власти. Ауторизација може бити одобрена ако активност не угрожава безбједност, здравље или развој дјетета - Члан 5.;

- Директива о заштити радника (Council Directive 89/391/EEC of 12 June 1989 on the introduction of measures to encourage improvements in the safety and health of workers at work) – за спортисте је од посебног значаја чл. 14 . Директиве: „надзор над здрављем“. Да би се осигурало да радници добијају здравствени надзор која одговара здравственим и сигурносним ризицима њиховог посла, уводе се одговарајуће мјере у складу са националним правом и/или праксом. Ове мјере могу обухватити и, ако то радник жели, и утврђивање здравственог назора у одређеним интервалима;
- Директива за уједначавање правних и управних прописа о медицинским производима (Council Directive 65/65/EEC of 26 January 1965 on the approximation of provisions laid down by Law, Regulation or Administrative Action relating to proprietary medicinal products – es amended by 93/39) – директива је од значаја за спортисте јер забрањује давање (примјену) медицинских производа у друге сврхе од предвиђених (дијагноза или лијечење болести), као и давање у неодобренем облику и дозама;
- Директива о стављању у промет медицинских производа (Second Council Directive 75/319/EEC of 20 May 1975 on the approximation of provisions laid down by Law, Regulation or Administrative Action relating to proprietary medicinal products - es amended by 93/399) – директива је од значаја за спортисте јер забрањује стављање у промет медицинског производа без одговарајућег рецепта;
- Директива о рекламирању које доводи у заблуду (Council Directive 84/450/EEC of 10 September 1984 relating to the approximation of the law, regulation and administrative provisions of the Member States concerning misleading advertising г) – директива је од значаја за спортисте јер забрањује рекламирање љекова.
- Директива о координацији одређених прописа или административних мјера држава чланица, који се односе на обављање дјелатности телевизијског емитовања - Директива је донесена 1989. године, а измијењена и допуњена 1997. године. Члан 3а, који је унесен у Директиву 1997. године, обавезује државе чланице да предузму мјере у циљу спрјечавања ТВ станица да

ексклузивно емитују догађаје који се у појединој држави чланици сматрају догађајима од највећег друштвеног значаја, на начин који би велики дио публике у тој држави лишио могућности да прати те догађаје уживо или са снимка на слободно доступним телевизијским програмима. У циљу спровођења ове одредбе, свака држава чланица је дужна да сачини и објави листу важних догађаја са напоменом о томе да ли је за одређени догађај неопходно да буде у цјелини или само дјелимично преношен уживо. Хармонизујући своје прописе о радио-дифузији са Директивом, државе чланице ЕУ су, по правилу, предвидјеле прече право ТВ станица које емитују слободно доступне програме на цијелој државној територији, да закључе уговоре о ТВ емитовању важних (прије свега спортских) догађаја. Тиме није искључено да, због немогућности ових ТВ станица да плате тражену накнаду за емитовање, важан догађај ипак буде ексклузивно емитован на претплатничкој кабловској или сателитској телевизији. Да би до оваквог нежељеног исхода долазило што рјеђе, установљена су посебна арбитражна тијела која помажу споразумијевању заинтересованих страна приликом закључења уговора о ТВ емитовању важних догађаја;

- Директива о трговини спортским коњима и њиховом учешћу на коњичким спортским приредбама – 90/428/ EWG. За преношење коња преко границе и трговину њима од значаја су и Директиве 90/426/ EWG и 90/427/ EWG;
- Директива о контроли набавке и посједовања оружја – 91/477/ EWG¹⁰.

Уколико се пажљиво анализирају све горе наведене Директиве јасно ће се видјети усаглашеност овог стратешког документа са политикама Европске уније. Ово је веома важно напоменути, јер се Црна Гора налази у фази приступања Европској унији, па са тим у вези и обавеза државних органа је да усагласи своје јавне политике са јавним политикама Европске уније.

На крају овог поглавља веома је важно навести и то да је Стратегијом јасно дефинисан пирамидални систем спорта, а у складу са Закључцима Прве европске спортске конференције. Европски спорт ма колико различит, има неке заједничке карактеристике, које се морају сачувати од могућих комерцијалних деформација. „Два основна принципа дефинишу европски спорт: демократија и солидарност.

¹⁰ Ђурђевић Н, (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац.

Очување тих принципа је интерес и јавних власти и спортских организација: врло је важно за спорт да сачува сваку оперативну аутономију од сваке политичке или економске манипулације, као и да се заштити од претјеране комерцијализације“. Међутим, партнерство између јавних власти, спортских организација и привреде је неопходно да би се обезбиједио хармоничан и интегрисан развој спорта.

Организација спорта у Европи је базирана на федералном систему (пирамидална структура), структурирана у оквиру признатих федерација које управљају спортом на различитим националним и интернационалним нивоима. Спортски клубови су основа европског спорта и требало би да остану одрживи и стимулирани. Овакво уређење европског спорта обезбјеђује реалну солидарност између различитих области, на различитим нивоима, у оквиру којих се спортови организују.

Солидарност се мора развијати у два правца: хоризонтално (гарантовање равнотеже снага учесника у оквиру одређеног такмичења) и вертикално (профити са водећих такмичења треба дијелом да буду и реинвестирани у стварну промоцију спорта, посебно младих).

Систем спортских такмичења је друга главна одредница европског спорта. Федерална (пирамидална) структура захтијева међусобну зависност између нивоа, не само у организационом, већ и у такмичарском смислу. Пласмани и испадања су стандардне карактеристике националних шампионата, а основа су и европских такмичења. Такав систем такмичења промовише једнаке могућности за све учеснике, што учествовање на такмичењима и цио спорт чини атрактивним. Изазов клубова да се организују око финансијских групација ремети ову равнотежу која је омогућила да спорт природно процвјета у Европи. Веома је важно у том погледу пронаћи равнотежу.

Волонтерски сектор је један од главних фактора који је допринио развоју европског спорта. Спорт у Европи традиционално није повезан са државом или бизнисом. За волонтере спорт је разонода и начин да допринесу друштву. Тако се европски спорт разликује од спорта у САД, гдје је спорт повезан са бизнисом и њиме углавном руководе професионалци. Данас, међутим, професионализам постаје све доминантнији и у европском спорту. То, даље, значи и да се повећао број послова у вези са облашћу спорта. Јавне власти морају да узму у обзир нове могућности које се нуде у спорту (укључујући и развој запошљавања), посебно у оквиру послова који се креирају у локалним заједницама.

Један од главних приоритета вођења спортске политике треба да буде заштита младих и обезбјеђење њиховог хармоничног развоја, како би се избјегли физички и психички поремећаји који могу веома негативно да утичу на њихов живот. Приступ образовању мора бити гарантован тако да млади стекну одређена знања која би им гарантовала будућност уколико у спорту не постигну успјешну професионалну каријеру. Веома је важно да се свој дјечи гарантује приступ спортским активностима, у циљу побољшања здравља и мобилности.

Јавне власти, на свим нивоима, требало би да укључе спорт у све активности везане за дефинисање оквира политике друштвене интеграције, борбе против расизма, заштите околине, унапрјеђење здравства и образовања. У спортске активности треба да буду интегрисане и мањине, као и да се развија толеранција и фер плеј¹¹.

Стратегијом су у потпуности уважене све одредбе пирамидалне организације система спорта, али и препоруке које се односе на развој спорта у јединицама локалних самоуправа, развоја спортске науке и образовања кадрова у области спорта, медицинске заштите спортиста, заштите интегритета спорта и других важних чинилаца једног демократског друштва које подржава и поштује аутономију у спорту. Изазови у смислу успостављања система спорта су у свим земљама веома слични. Један од највећих сигурно јесте како дефинисати јавну политику државе, а притом не урушити аутономију спорта. Мишљења смо да је ова јавна политика оличена у форми Стратегије овај испит веома успјешно положила, јер су се користила искуства развијених европских земаља које су већ прошле кроз овакве изазове.

3. АНАЛИЗА ПОСТОЈЕЋЕГ СТАЊА У ОБЛАСТИ СПОРТА ЦРНЕ ГОРЕ

За потребу израде Националне стратегије развоја спорта у Црној Гори за период од 2024. до 2028. године, израђена је анализа реализације претходне Стратегије, па је у том смислу дат и критички осврт на све оно што је реализовано у оквиру дефинисаног акционог плана. Наравно, морамо закључити да нијесу реализовани сви зацртани аспекти акционог плана, па се указује потреба да се исти нађу и у овом стратешком документу. Међутим прије него презентујемо резултате SWOT анализе напоменућемо да је експерт UNICEF-а извршио

¹¹ Ђурђевић Н, (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац.

евалуацију примјене Стратегије спорта за период 2018. до 2021. године и установио је сљедеће ¹² (у наставку текста биће преузет комплетан текст поменуто евалуације).

Стратегија за развој спорта 2018 – 2021. имала је за циљ да поставити кључне приоритете и систем подршке развоја и промоције спорта у Црној Гори. Током припреме и имплементације саме Стратегије, десило се неколико промјена у управљачким структурама, као и реорганизација самих институција које се баве питањем спорта у Црној Гори.

Основни принципи развоја спорта у Црној Гори, којима се тежило кроз имплементацију Стратегије развоја спорта, закона и подзаконских аката су:

- промоција Црне Горе кроз спортске дјелатности и активности;
- као и кроз активности, које се тичу спорта;
- подстицање и промоција врхунског спорта;
- вођење посебне бриге о врхунским спортистима и младим спортистима који су остварили врхунске резултате, и уважавање њихових резултата;
- подстицање и промоција развоја спорта, посебно код дјеце, студената и лица са инвалидитетом;
- обезбјеђивање услова за организовање и одржавање школских и студентских спортских такмичења;
- обезбјеђивање услова за припрему, учешће и остваривање врхунских спортских резултата спортиста на Олимпијским играма, Параолимпијским играма и другим значајним међународним спортским такмичењима;
- стварање услова за изградњу, реконструкцију, адаптацију, опремање и одржавање спортских објеката;
- подстицање дјеловања Црногорског олимпијског комитета (у даљем тексту: ЦОК), Параолимпијског комитета Црне Горе (у даљем тексту: ПОК) и националних спортских савеза;
- унапрјеђење спортске рекреације, промоција и подстицање бављења спортом свих грађанки и грађана Црне Горе;
- подстицање истраживачко-развојног, васпитно-образовног и стручног рада у спорту и стручно оспособљавање у спорту;
- унапрјеђење здравствене заштите спортиста и спрјечавање негативних појава у спорту;
- као и међународна сарадња у области спорта.

¹² Евалуација стратегије 2018- 2021, Мирза Мулесковић

Стратегија препознаје потребу да спорт буде доступан свим грађанима Црне Горе, али и константан раст броја грађана који се баве спортом у циљу стварања здраве, спортски активне нације. На овај начин створиће се услови за здраво, безбједно и слободно бављење спортом, кроз континуирану подршку, унапријеђењу стања у области спорта и награђивање врхунских спортских резултата који ће на најбољи начин и у најбољем свјетлу представљати Црну Гору у свијету.

Стратегијом развоја спорта, дефинисано је 6 стратешких циљева и 20 оперативних циљева, као и велики број мјера и активности, које активно доприносе како имплементацији Стратегије тако и развоју спорта у Црној Гори.

Дефинисани стратешки циљеви стратегије су:

- Унапријеђен систем финансирање спорта са позиције јавних финансија и приватног сектора;
- Унапријеђен и развијен систем врхунског спорта у Црној Гори;
- Развијен и унапријеђен систем спорта дјеце и омладине кроз стварање услова за повећање обухвата дјеце и омладине која се баве спортом;
- Повећан обухват бављења редовним физичким активностима у свим сегментима становништва посебно дјеце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих;
- Унапријеђен и развијен систем подршке жена у спорту;
- Развијен и унапријеђен спорт посебних група посебно жена у спорту, спортиста са инвалидитетом, спорта у војсци и полицији и
- Заштита интегритета спорта Црне Горе.

Главну улогу у имплементацији ове Стратегије је, у име Владе Црне Горе, имало Министарство спорта и младих које је у сарадњи и координацији са другим институцијама и организацијама имплементирало Стратегију. Финансирање саме Стратегије обезбијеђено је у великој мјери из Буџета, ЕУ пројеката, итд.

Анализа евалуације претходне Стратегије¹³ је показала да је код прве мјере 1.1.1 *Спортски клубови, спортска друштва и спортско-рекреативна друштва усклађују рад, организацију и опште акте*, Министарство спорта је сходно законским одредбама извршило задате обавезе. Од укупног броја поднијетих захтјева предмети су ријешени на начин што је 701 захтјев усвојен, 126 одбијено, а 27 захтјева обустављено. У овом процесу из Регистра спортских организација избрисан је одређен број спортских организација које нијесу заиста функционисале, већ постојале искључиво формално, на папиру. Када је у питању оснивање спортских организација, Министарству спорта и младих је током 2019. године поднијето 120 захтјева за оснивање спортских организација. Од укупног броја поднијетих захтјева ријешено је 92, на начин што је 71 захтјев усвојен, а 21 одбијено. Преосталих 28 захтјева је у раду.

Надаље, за мјеру 1.1.2 *ПОК и национални спортски савези усклађују рад, организацију и опште акте, сходно релевантним извјештајима показано је да су ПОК и национални спортски савези ускладили су рад, организацију и опште акте са Законом о спорту*, Министарство спорта и младих донијело је рјешења о усклађивању рада, организације и општих аката предметних спортских организација са одредбама Закона о спорту.

Такође, мјера 1.1.3 *ЦОК усклађује рад, организацију и опште акте* је такође усвојена и имплементирана током 2019. године. ЦОК је ускладио рад, организацију и опште акте са Законом о спорту. Министарство спорта и младих донијело је рјешење о усклађивању рада, организације и општих аката Црногорског олимпијског комитета са одредбама Закона о спорту.

У дијелу активности 1.2 Успостављање Централног регистра за спорт, прва мјера прописана овом Стратегијом је 1.2.1 *Донијети Правилник којим се уређује садржај, начин вођења, чувања, одржавања и коришћења података Централног регистра*. Сходно доступним подацима на основу члана 126 став 6 и члана 127 став 4 Закона о спорту ("Службени лист ЦГ", број 44/18), Министарство спорта и младих донијело је Правилник о евиденцијама у спорту и централном регистру за спорт, ("Службени лист Црне Горе", бр.027/19 од 17.05.2019)

Друга мјера у склопу ове активности односи се на: 1.2.2 *Успоставити Централни регистар за спорт у облику компјутерске базе података*. База података је креирана, али у тренутку припреме евалуације није

¹³ Евалуација стратегије 2018- 2021, Мирза Мулесковић

могућ приступ истој. Посљедица је сајбер напада, који је у значајној мјери смањио присуство свих онлајн база података Владе Црне Горе.

У дијелу 1.3 Едукација запослених у спортским организацијама у циљу упознавања са прописима у складу са којима спортска организација треба да послује, мјера прописана за имплементацију ове активности је 1.3.1 *Организовати обуке за запослене у спортским организацијама*. Сходно извјештајима о реализацији Стратегије, ове активности нијесу спроведене имајућу у виду да је законска регулатива усвојена. Ипак, неопходно је било градити даље људске капацитете те радити на њиховом јачању у циљу боље имплементације како Стратегије тако и свих других активности у сфери спорта. Такође, препорука је да се и у наредном периоду у нову Стратегију уврсте ове активности како би и запослени у овом сегменту имали континуиране едукације.

Четврта мјера у склопу првог циља обухвата 1.4 *Спортске организације доносе интерне акте за рад у складу са националним прописима и правилима надлежних међународних спортских организација*. У склопу ове активности предложена мјера је 1.4.1 *Донијети интерне акте за рад у складу са националним прописима и правилима надлежних међународних спортских организација*. Сходно извјештајима о реализацији Стратегије, током 2018. године, Министарство спорта и младих је издало 113 сагласности на статуте спортских организација. Током 2019. године, Министарство спорта и младих је издало 86 сагласности на статуте спортских организација.

Током 2018. од стране инспектора за спорт у односу на усклађеност интерних аката било је 43 утврђене неправилности које су се у највећој мјери односиле на усклађеност интерних аката, за чије отклањање су изречене 32 мјере указивања и донесено 11 рјешења. Током 2019. године, Управа за инспекцијске послове - Одсјек за инспекцију за спорт је утврдио укупно 1 неправилност.

Генерално посматрано, сходно доступним подацима може се закључити да су активности и мјере које су имплементирани у склопу циља 1, Стратегије у значајној мјери показале ефикасност и да су спроведене активности у потпуности допринијеле успостављању функционалног система за оснивање и рад спортских организација. Оно што се може закључити за потребе евалуације и овог циља јесте да је неопходно у наредној Стратегији јасније дефинисати критеријуме мјерења успјеха и да се на тај начин креирају индикатори који би представили јасне помаке и резултате у овој области.

Оно што јесте препорука да се у наредном периоду још више улаже у развој капацитета како запослених у јавном сектору тако и свих оних који партиципирају у сфери спорта. Оно што може бити примјер добре

праксе јесте креирање заједничких тијела које ће учествовати у процесу доношења одлука, а са друге стране који ће активно доприносити развоју спорта у Црној Гори. На овај начин, сви сегменти друштва ће добити прилику да своје ставове, проблеме али и приоритете уврсте у будуће политике.

Други дио евалуације обухвата анализу ефикасности и ефективности Циља 2: Унапрјеђење спорта дјецe, ученика и студената и подстицање њиховог бављења спортским активностима. Овај циљ је посебно важан, за здравије и боље одрастање дјецe и младих, и генерално представља веома значајан сегмент за развој спорта у цјелости али и за развој здравих стилова живота у Црној Гори.

У дијелу прве активности 2.1 Едукација дјецe ученика и студената о важности бављења спортским активностима, прва мјера дефинисана Стратегијом је 2.1.1 *Организовати предавања о важности бављења спортом и спортским активностима*. Сходно извјештајима, едукација јесте била континуирана и током 2018. године, организована су 2 предавања о важности бављења спортом. Током 2019. године, Црногорски школски спортски савез у сарадњи са Рукометним савезом Црне Горе и Министарством спорта и младих је одржао 4 промоције Мини рукомета. Промоције су се састојале од упознавања дјецe са значајем бављења спортом и практичне реализације мини рукомета. Такође, у 2019. години, Студентски спортски савез организовао је 2 предавања о важности бављења спортом у склопу двије хајкинг туре, на обије туре је било преко 100 студената. У склопу манифестације прославе Међународног дана студентског спорта, 20. септембра, одржано је предавање на тему „Спорт као циљ, а не средство“ на којем је било 50 учесника. Црногорски савез спортске рекреације „Спорт за све“ организовао је 11 спортско рекреативних манифестација: Рекреативни дан у природи – Подгорица, Такмичење у Урбаној гимнастици - Подгорица, Рекреативни дан у Херцег Новом, Ватерпола турнир ветерани Херцег Нови, СКИ ФЕСТ Јахорина 2020, Рекреативни сусрети ветерана, Рафтинг ријеком Таром, Међународни дан старих - Подгорица као и Буди здрав – вјежбај са нама. Иако јесте значајан број активности урађен у овом дијелу, неопходно је даље радити на унапрјеђењу знања и подизању свијести о значају бављења спортом, што треба да буде и дио наредне Стратегије. Ипак, оно што је неопходно у дијелу евалуације ових активности је да се поставе мјерљиви индикатори који ће имати базу како би се могли мјерити како утицај тако и бројчана компонента ових активности. Студентски спортски савез Црне Горе је у склопу хајкинг тура „Упознај Црну Гору - 2021“ организовао кратка предавања која су имала за циљ да мотивишу студенте да се баве било којим обликом физичке активности. Укупан броје учесника био је 668, а укупно је одржано 6 предавања.

Друга активност, 2.2 Подршка националним спортским савезима надлежним за област дјечијег и студентског спорта, као и обје дефинисане мјере су се из године у годину имплементирале. У формалном смислу и овај дио Стратегије је постигао жељене резултате. Ипак оно што треба нагласити је да је неопходно у овом дијелу унаприједити систем извјештавања о самој реализацији и утицају ових Конкурса. На тај начин би се осим формалних критеријума, ко може и на који начин пријавити на конкурс, додатно унаприједио и преглед стварног утицаја Конкурса, тј. колико је заправо имплементација свих пројеката допринијела развоју спорта у цјелини у Црној Гори. Такође, и у дијелу 2.2.2 *Донијети Правилник којим се уређују услови, начин, поступак и критеријуми за додјелу средстава, као и за контролу и над реализацијом програма спортских организација*, Министарство спорта и младих донијело је Правилник о условима, начину, поступку и критеријумима за додјелу средстава и контролу над реализацијом програма спортских организација („Сл. лист ЦГ“ број 008/19). Још једном треба напоменути да на овај начин индикатори који су дати у самој Стратегији не представљају добар основ за евалуацију те треба додатно развијати методологију како би се и пратио напредак у овој области.

Сљедећа активност 2.3 Подршка развоју дјечјег спорта и укључивање што већег броја дјеце у бављење спортом кроз суфинансирање чланарине за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова на основу Одлуке о избору спортских клубова у оквиру којих ће суфинансирати укључивање дјеце у спортске активности обухвата прву мјеру 2.3.1 *Донијети Акт којим се утврђују врсте спортова који ће се суфинансирати из средстава буџета Црне Горе у области дјечијег спорта који садржи и податке о узрасту дјеце чије ће се бављење спортом суфинансирати из Буџета, начин уплате средстава, период за који се суфинансирање врши и период за који се уплаћују средства*. У том дијелу Министарство спорта и младих је 28. 05. 2020. године сходно члану 84 Закона о спорту („Сл. лист ЦГ“ бр 44/18) донијело Одлуку о одређивању врсте спортова који ће се суфинансирати у оквиру дјечијег спорта. Такође, у склопу ове активности сљедеће двије мјере 2.3.2 *Расписати јавни позив за суфинансирање бављења дјеце спортским активностима у оквиру спортских клубова*, 2.3.3 *Министарство спорта суфинансира бављење дјеце спортским активностима у оквиру спортских клубова изабраних на основу јавног позива* су повезане и представљају само имплементацију донијетог акта. Такође, оно што је неопходно, а након смиривања пандемије ЦОВИД 19 је да се убрзано настави са реализацијом ових програма како би се управо вратио број дјеце који је био заступљен у овим активностима у ранијем периоду. На тај начин ће добра пракса која је отпочела у неком претходном периоду бити настављена. Ово је задатак за све доносиоце одлука, али са друге

стране и за све остале институције, организације и субјекте који се баве спортом и дјецом. На овај начин ће се и додатно популаризовати здрави начини живота, као и бављење спортом посебно код дјеце, која би управо у том узрасту требало да граде своје навике.

Примјера ради, у школској 2017/2018 години успјешно су се реализовала школска спортска такмичења у којима је по први пут активно учешће узело 67 основних школа. У оквиру наведеног такмичења одиграно је преко 200 утакмица, чиме је обухваћено око 2000 дјеце и преко 150 наставника физичког васпитања. Овакве праксе треба наставити, јер су оне најбољи начин за промоцију спорта код дјеце и ученика.

У наставку овог циља, активност 2.4 Стварање услова за бављење спортом дјеце, ученика и студената, као и за њихова такмичења обухватила је двије значајне компоненте у развоју самих услова за бављење спортом.

2.4.1 *Школе и установе високог образовања у Црној Гори оснивају школска и студентска спортска друштва* представља један од индикатора који биљежи раст из године у годину. Број како школских тако и студентских спортских организација константно расте. Црногорски школски спортски савез као и Студентски спортски савеза Црне Горе представљају кровне организације у овој области. Чињеница је да је дошло до напретка у овој области, али ипак јасно је да постоји простор за даље унапјеђење, посебно на локалном нивоу, те је једна од препорука да се и даље промовише и улаже у рад ових савеза, али да се ради и на промоцији и креирању нових школских и студентских спортских савеза.

У мјери 2 ове активности, 2.4.2 *Створити инфраструктурне услове за бављење спортом дјеце, ученика и студената, као и за њихова такмичења*, током имплементације Стратегије инвестирана је значајна свота новца у инфраструктуру. Ипак, оно што јесте битно да се и у овом дијелу додатно ради на обезбјеђивању већих средстава у циљу развоја инфраструктурних објеката. Такође, неопходно је додатно јачати планирање у овом дијелу, те као са Стратегијом, неопходно је планирати и имати попис свих будућих пројеката за дужи низ година. У том дијелу, било би ефикасније, а и из угла управљања и обезбјеђивања средстава једноставније, да се направи четворогодишњи план улагања.

Током 2018. године, Министарство спорта и младих и Министарство просвјете финансијски су подржали реализацију 7 пројеката који се односе на изградњу, реконструкцију, адаптацију и опремање школских физкултурних сала и спортских терена. Током 2019. године, Министарство спорта и младих финансијски је подржало реализацију

14 пројеката у области школске спортске инфраструктуре. Свих 14 пројеката је успјешно реализовано. Управа јавних радова подржала је реализацију 2 пројекта из школске спортске инфраструктуре. Током 2020. године Министарство спорта и младих је наставило са подршком унапрјеђења стања спортске инфраструктуре у Црној Гори. Опредељивањем подршке у укупном износу од 744.523,00 ЕУР финансирана је реализација 15 пројеката који се односе на реконструкцију, адаптацију и опремање спортских објеката у осам црногорских општина, и то у: Подгорици, Цетињу, Никшићу, Бијелом Пољу, Бару, Пљевљима, Мојковцу и Шавнику. Током 2021. године, сходно доступним подацима реализовано је 20 пројеката изградње, реконструкције, адаптације и опремања.

У дијелу мјере *2.4.3 Дјеца, ученици и студенти имају утврђену здравствену способност за бављење спортом*, мјерљиви индикатор Здравствена способност дјеце, ученика и студената утврђена сходно Закону о спорту у посебној установи у којој се утврђује здравствена способност Заводу или у установи примарне здравствене заштите у складу са законом којим се уређује здравствена заштита показује да није дошло до потпуног испуњења овог циља, јер је Влада Црне Горе тек 07. 05. 2020. године донијела Одлуку о оснивању Завода за спортску медицину Црне Горе, бр. 07 -2609 . Даље активности по предметном питању нијесу предузимане, стога Завод за спортску медицину Црне Горе још увијек није почео са радом. С тим у вези, неопходно је додатно радити на јачању улоге Завода и на креирању сервиса као и њихово повезивање са дјецом, ученицима и студентима.

Наредна цјелина која је обухваћена Стратегијом развоја спорта односи се на циљ 3: Унапрјеђење бављења спортом кроз клубове и спортску рекреацију, промоција и подстицање свих грађана на бављење спортом.

У дијелу имплементације и оцјене ефикасности мјера *3.2 Подршка националном спортском савезу надлежном за спортску рекреацију у активностима за укључивање што већег броја грађана у рекреативно бављење спортом* као и *3.3 Подршка спортским клубовима и спортско-рекреативним друштвима*, сваке године, током имплементације Стратегије објављиван је конкурс за финансирање активности. У том дијелу, неопходно је обезбиједити значајнија средства како би се унаприједило, како стање спорта и спортских клубова, тако и знања грађана и њихова већа укљученост у спортске активности. С тим у вези, Министарство спорта је дана 26. 12. 2017. године објавило јавни Конкурс

бр. 01 -3266 за суфинансирање програма спортских субјеката у 2018. години из Буџета Црне Горе. По предметном Конкурсу пристигла је 391 пријава. Одлука о расподјели средстава спортским субјектима у 2018. години, број: 01-3266/3, донијета је 02. 02. 2018. године, на основу које су потписани уговори са спортским организацијама којима су додијељена средства. Кровне асоцијације спортова у Црној Гори (Црногорски олимпијски комитет и Параолимпијски комитет), 34 национална спортска савеза и 1 општински спортски савез подржани су у укупном износу од 3.464.200,00 ЕУР. Подржано је и 255 програма спортских клубова у укупном износу од 549.900,00 ЕУР. Реализован Јавни конкурс за суфинансирање програма спортских организација у 2019. години, у износу од 4.024.000 ЕУР. Министарство спорта и младих је, у складу са чланом 117 Закона о спорту („Сл. лист ЦГ”, бр. 44/18) и чланом 3 Правилника о условима, начину, поступку и критеријумима за додјелу средстава и контролу над реализацијом програма спортских организација („Сл. лист ЦГ”, бр. 8/19), дана 08. 02. 2019. године расписало Јавни конкурс бр. 01 -006 -179 /2019 за суфинансирање програма спортских организација у 2019. години из Буџета Црне Горе. По предметном Конкурсу пристигле су 33 пријаве. Одлука о додјели средстава за суфинансирање програма спортских организација у 2019. години бр. 01 -006 -179 /2019 -4 донијета је 04. 03. 2019. године на основу које су потписани уговори са 31 спортском организацијом којима су додијељена средства. Реализован је Јавни конкурс за суфинансирање програма спортских организација у 2020. години, у износу од 4.623.000 ЕУР. Министарство спорта и младих је, у складу са чланом 116 и 117 Закона о спорту („Сл. лист ЦГ”, бр. 44/18) и чланом 3 Правилника о условима, начину, поступку и критеријумима за додјелу средстава и контролу над реализацијом програма спортских организација („Сл. Лист ЦГ”, бр. 8 /19 и 73/19), дана 16. јануара 2020. године расписало Јавни конкурс бр. 01 -105 - 614/20-20 за суфинансирање програма спортских организација у 2020. години из Буџета Црне Горе. По предметном Конкурсу пристигло је 36 пријава. Одлука о додјели средстава за спровођење програма спортских организација у 2020. години бр. 01 -105 -614 /20-20 -4 донијета је 31. јануара 2020. године на основу које су потписани уговори са свих 36 спортских организација којима су додијељена средства. Управа за спорт и младе је дана 22. 07. 2021. године објавила Јавни конкурс за суфинансирање програма спортских организација у 2021. години. Сходно Одлуци о додјели средстава за спровођење програма спортских организација у 2021. години бр. 01-105 -614 /21 -1142 -4 од 26.08. 2021. године, определијељена су средства у износу од 2.552.000,00 ЕУР, за реализацију годишњих програма 35 националних спортских савеза.

Посљедња активност укључује 3.4 Стварање услова за рекреативно и клупско бављење спортом грађана, кроз имплементацију двије мјере: 3.4.1 *Створити инфраструктурне услове за рекреативно бављење спортом* као и 3.4.2 *Спортисти рекреативци имају утврђену здравствену способност за бављење спортом*. У дијелу друге мјере Влада Црне Горе 07. 05. 2020. године донијела Одлуку о оснивању Завода за спортску медицину Црне Горе бр. 07 -2609 . Даље активности по предметном питању нијесу предузимане, стога Завод за спортску медицину Црне Горе још увијек није почео са радом. С тим у вези, неопходно је додатно радити на јачању улоге Завода и на креирању сервиса као и њихово повезивање са дјецом, ученицима и студентима. Због свега горе наведеног, мора се констатовати да имплементацијом Стратегије није остварен циљ и да је у наредном периоду неопходно додатно радити у овом дијелу. Посебно је важно радити на повезивању свих институција и организација из ове области како би се што хитније успоставио квалитетан систем јер једнино на тај начин можемо обезбиједити здравље и сигурност како спортиста тако и свих осталих који желе да се баве спортом.

Што се тиче инвестиција, током 2018. године Министарство спорта и младих је финансирао реализацију 9 пројеката из области спортске инфраструктуре, док је Дирекција за јавне радове током 2018. године завршила изградњу и реконструкцију 2 објекта. Током 2019. године, Министарство спорта и младих је финансирао реализацију 21 пројеката из области спортске инфраструктуре. Сви пројекти су успјешно реализовани. Осам локалних самоуправа реализовало је 65 инфраструктурних пројеката. Управа јавних радова подржала је реализацију 13 инфраструктурних пројеката. Током 2020. године Министарство спорта и младих је наставило са подршком унапрјеђења стања спортске инфраструктуре у Црној Гори. Опредељивањем подршке у укупном износу од 744.523,00 ЕУР финансирана је реализација 15 пројеката који се односе на реконструкцију, адаптацију и опремање спортских објеката у 8 црногорских општина, и то у: Подгорици, Цетињу, Никшићу, Бијелом Пољу, Бару, Пљевљима, Мојковцу и Шавнику.

Четврти циљ Стратегије обухвата Унапрјеђење и промоцију развоја спорта особа са инвалидитетом. У овом дијелу, посебну улогу и значај има Параолимпијски комитет Црне Горе, који из године у годину постиже запажене резултате, и може се закључити да се како кроз Стратегију и имплементацију понуђених активности, тако и кроз имплементацију и реализацију осталих Конкурса у значајној мјери унаприједио амбијент за лица са инвалидитетом да буду активније укључена у спортске активности.

У дијелу прве активности, 4.1 Едукација особа са инвалидитетом о важности бављења спортским активностима, посебно важан аспект обухвата мјера 4.1.1 *Одржати предавања / трибине/ семинаре о важности и бенефитима бављења спортом и спортским активностима.* У том дијелу Параолимпијски комитет Црне Горе - ПОК има значајну улогу и из године у годину врши континуирану едукацију и предавања. Сходно доступним подацима ПОК сваке године одржава минимум 3 предавања / трибине/ семинара о важности и бенефитима бављења спортом и спортским активностима.

Што се тиче мјере 4.2 *Подршка Параолимпијском комитету Црне Горе у промоцији и подршци особа са инвалидитетом које се баве спортом,* као и 4.2.1 *Расписати јавни конкурс за суфинансирање националних спортских савеза са јасним критеријумима за додјелу средстава* спроведена је у свим годинама имплементације Стратегије. Такође, у склопу истог конкурса обухваћена је и активност 4.3 *Подршка спортским организацијама особа са инвалидитетом.*

Министарство спорта и младих је 16. јануара 2020. године расписало Јавни конкурс бр. 01 - 105-614/20-20 за суфинансирање програма спортских организација у 2020. години из Буџета Црне Горе. Одлуком бр. 01 -105 -614 /20- 20-4. Параолимпијском комитету Црне Горе определијено је 195.000,00 ЕУР за суфинансирање редовног годишњег програма. Наведени износ је због ребаланса буџета умањен за 10%.

Министарство спорта и младих је 08.02. 2019. године расписало Јавни конкурс бр.01-006-179/2019 за суфинансирање програма спортских организација. Путем Јавног конкурса за спровођење годишњих програмских активности ПОК-у су определијена средства у укупном износу од 160.000,00 ЕУР.

Министарство спорта је дана 26. 12. 2017. године објавило Јавни конкурс бр. 01 -3266 за суфинансирање програма спортских субјеката у 2018. години из Буџета Црне Горе. По предметном Конкурсу пристигла је 391 пријава. Одлука о расподјели средстава спортским субјектима у 2018. години, број: 01-3266/3, донијета је 02. 02. 2018. године, на основу које су потписани уговори са спортским организацијама којима су додијељена средства. Кровне асоцијације спортова у Црној Гори (Црногорски олимпијски комитет и Параолимпијски комитет), 34 национална спортска савеза и 1 општински спортски савез подржани су у укупном износу од 3.464.200,00 ЕУР. Подржано је и 255 програма спортских клубова у укупном износу од 549.900,00 ЕУР.

У дијелу активности 4.3, у извјештају за 2019. годину наводи се да су 3 општине подржале 6 спортских организација особа са инвалидитетом. Једанаест општина наводи да на својој територији нема спортских

организација особа са инвалидитетом или да такве организације нијесу аплицирале на Конкурс. С тим у вези, неопходно је додатно радити на јачању капацитета организација лица са инвалидитетом те њихово активније учешће на овим Конкурсима. Такође, кроз сљедећу Стратегију, могуће активности су креирање посебних позива за ове организације, како би се на једноставнији начин могли укључити у активну партиципацију у процес јачања спорта у Црној Гори.

Посљедња мјера у овом дијелу 4.4 *Рад на обезбјеђивању приступачности спортских објеката особама са инвалидитетом*, и индикатор мјерења број прекршајних санкција изречених због неприступачности спортских објеката особама са инвалидитетом сходно извјештајима нам говори да нема пријава. Ипак, оно што треба да буде приоритет у наредном периоду јесте стварање приступачности свих објеката за особе са инвалидитетом, чиме ће се у значајној мјери унаприједити партиципације лица са инвалидитетом у спортским активностима, а са друге стране ће се ојачати и њихова позиција у друштву.

У дијелу прве активности, 5.1 подршка националним спортским савезима за репрезентативне спортске програме, прва мјера се односи на 5.1.1 *расписати јавни конкурс за суфинансирање националних спортских савеза са јасним критеријумима за додјелу средстава*. Током 2019. године, Министарство спорта и младих је 08. 02. 2019. године расписало Јавни конкурс бр. 01 -006 -179 /2019 за суфинансирање програма спортских организација. Условне Јавног конкурса испунило је 29 националних спортских савеза, као и двије кровне спортске асоцијације ЦОК и ПОК. Укупан износ определијељен Јавним конкурсом износио је 4.024.000,00 ЕУР. Министарство спорта и младих је 16. јануара 2020. године расписало Јавни конкурс бр. 01 -105 -614 /20 -20 за суфинансирање програма спортских организација у 2020. години из Буџета Црне Горе. Одлуком бр. 01 -105 -614 /20- 20-4 подржани су програми 36 националних спортских савеза. Сви програми националних спортских савеза садржали су активност учешћа на међународним такмичењима. Укупна вриједност овог позива износила је 4.088.310,00 ЕУР. Управа за спорт и младе је путем Јавног конкурса за суфинансирање програма спортских организација подржала преко 15 националних спортских савеза, који су у програмима са којима су аплицирали имали активности организације и учешћа на међународним такмичењима.

Што се тиче активности 5.2 промоција и награђивање спортиста за остварене врхунске репрезентативне резултате, предвиђене мјере пописују стварање законодавног и финансијског оквира у дијелу промоције и награђивања спортиста, али и перспективних спортиста.

Сходно подацима о реализацији ових мјера, током имплементације Стратегије све мјере су имплементиране сходно донесеној законској регулативи.

Тако је прва мјера 5.2.1 *Министарство додјељује премије спортисти који је члан репрезентације Црне Горе, односно црногорском држављанину који је репрезент Црне Горе, за освојено прво, друго или треће мјесто на Олимпијским играма, Параолимпијским играма, једином званичном свјетском или европском сениорском првенству у спортској дисциплини која је на програму Олимпијских игара, односно Параолимпијских игара, односно који је као црногорски држављанин и репрезент Црне Горе, у сениорској конкуренцији, постао свјетски првак у организацији ВБЦ, ВБА, ВБО и ИБФ или постао финалиста ДЕЈВИС купа, ФЕД купа Међународне тениске организације или Гранд слем турнира* представљена бројем спортиста који су добили ове премије током ових година.

Премије спортистима за остварене резултате – број спортиста

	2018.	2019.	2020.	2021.
Број спортиста	8	11	14	20

Врхунски спортисти у складу са Законом о спорту ("Сл. лист ЦГ", бр. 44/18), Уредбом о критеријумима за утврђивање висине премија и накнада за остварене спортске резултате ("Сл. лист ЦГ", бр. 53/15) и Правилником о ближим условима и начину стицања статуса врхунски спортиста ("Сл. лист ЦГ", бр. 031/15). Сходно релевантним подацима, следећа табела даје приказ броја врхунских спортиста:

	2018.	2019.	2020.	2021.
Број	3	3	2	7

Сходно Закону о спорту („Сл. лист ЦГ” бр. 44/18) Министарство спорта и младих за постигнуте резултате на свјетским и европским првенствима у млађим категоријама, додјељује статус перспективног спортисте којим се стиче право на једногодишњу стипендију.

	2018.	2019.	2020.	2021.
Број	16	23	5	45

Ово је најбољи показатељ да Црна Гора препознаје и адекватно награђује резултате које млади спортисти постижу на најпрестижнијим међународним такмичењима, представљајући своју државу на најбољи могући начин. Ипак, неопходно је даље радити на побољшању услова за врхунске спортисте и повећању свих накнада које се односе на исте, те креирати јасан финансијски оквир који би у већој мјери био посвећен овом дијелу. На овај начин би се како перспективним, тако и врхунским спортистима, али и оним који теже да то буду пружиле боље могућности.

Шести циљ Стратегије односи се на подстицање дјеловања Црногорског олимпијског комитета, Параолимпијског комитета Црне Горе и националних спортских савеза. У овом дијелу активности и мјере су планиране са циљем јачања капацитета ЦОК-а, ПОК-а и националних савеза.

Сходно доступним подацима, на сајту Министарства финансија налази се потребна документација која је неопходна националним савезима (образац статута, као и оснивачких аката за националне савезе који се тек оснивају) што представља реализацију ове активности. Такође, сва остала регулатива као и неопходна документа налазе се како на сајту Министарства тако и на сајту ЦОК-а и ПОК-а. У овом дијелу, код активности Организовати обуке за запослене у Црногорском олимпијском комитету, Параолимпијском комитету Црне Горе и националним спортским савезима о примјени Закона о спорту и подзаконских аката Министарство је током имплементације Стратегије одустало од поменуте активности. Ипак, сходно свим доступним подацима, вршење континуиране едукације из ове области је неопходно за јачање капацитета пружаоца услуга у области спорта. и на крају, трећи индикатор је кроз Јавне позиве, који су већ описани у евалуацији испуњен.

Сходно доступним подацима све активности и мјере у овом циљу су испуњене и нијесу постојале додатне примједбе на реализацији ових мјера. Ипак оно што јесте неопходно је да се даље ради на јачању промоције Дана репрезентације и да се кроз кампање ради на побољшању видљивости успјеха наших репрезентативаца. На тај начин ће се радити на популаризацији свих спортова, али ће се и јачати свијест о значају бављења спортом.

У Стратегији, као и у стварном животу, брига о здравственој способности спортиста је једна од најбитнијих ствари. У периоду имплементације Стратегије, иако је формиран Завод за спортску медицину, није забиљежен значајан напредак у тој области.

Влада Црне Горе 07. 05. 2020. године донијела Одлуку о оснивању Завода за спортску медицину Црне Горе бр. 07 -2609 . Даље активности по предметном питању нијесу предузимане, стога Завод за спортску медицину Црне Горе још увијек није почео са радом. С тим у вези, неопходно је додатно радити на јачању улоге Завода и на креирању сервиса као и њихово повезивање са дјецом, ученицима и студентима. Због свега горе наведеног, мора се констатовати да имплементацијом Стратегије није остварен циљ и да је у наредном периоду неопходно додатно радити у овом дијелу. Посебно је важно радити на повезивању свих институција и организација из ове области како би се што хитније успоставио квалитетан систем јер једнино на тај начин можемо обезбиједити здравље и сигурност како спортиста тако и свих осталих који желе да се баве спортом. У дијелу активности 9.4 Превођење и објављивање списка недозвољених средстава мјера 9.4.1 *Редовно пратити, преводити, ажурирати превод списка недозвољених средстава и превод списка објављивати на сајту.* Увидом у сајт како антидопинг комисије тако и ЦОК-а, списак је преведен и објављен.

Сва документа доступна на: <https://www.cok.me/mne/antidoping>, као и <https://anti-doping.me/dokumenta/>.

Оно што је неопходно, како би и ове активности и мјере биле још ефикасније јесте да се ради, осим досадашње праксе коју треба наставити, и на промоцији и популаризацији значаја антидопинга у Црној Гори. У том дијелу би се могле фокусирати наредне активности и мјере будуће Стратегије развоја спорта.

Мапирање спортских објеката је извршено је током 2018 године. Министарство спорта и младих, од свог оснивања води и редовно ажурира базу инфраструктурних пројеката који се односе на унапрјеђење и стварање бољих услова за развој дјечијег, школског, врхунског спорта и/или рекреације. У 2020. години Министарству спорта и младих је кандидован 91 пројекат који се односи на изградњу нових, односно реконструкцију, адаптацију и опремање постојећих спортских објеката. Ријеч је о пројектима са различитим степеном спремности у односу на планску, техничку документацију, ријешеним имовинско-правним односима, вриједности инвестиције, приоритетности за реализацију. Од наведеног броја достављених пројеката, Министарство спорта и младих је финансирало реализацију 15 пројеката, за шта су одобрена средства у укупном износу од 744.523,00 ЕУР.

У бази инфраструктурних пројеката Министарства спорта и младих у 2019. години нашло се 37 пројеката, од чега је 21 испунило услове за реализацију, те су из тог разлога финансијски подржани. Укупна уговорена вриједност је била 587,039.52 ЕУР. Сви пројекти су успјешно

реализовани. Управа јавних радова подржала је реализацију 13 инфраструктурних пројеката. Вриједност подршке из капиталног буџета износи 2.067.000,00. Осам локалних самоуправа реализовало је 65 инфраструктурних пројеката.

Током 2021. године локалне самоуправе су код Управе за спорт и младе кандидовале преко 60 пројеката из спортске инфраструктуре. Од наведених пројеката, подржано је 13 пројеката који се односе на изградњу, реконструкцију, адаптацију и опремање спортских објеката. Током 2018. године, 9 пројеката је имало комплетну техничку документацију од укупно 47 који су се нашли у бази, у складу са Законом о планирању простора и изградњи објеката ("Сл. лист ЦГ", бр.064/17 од 06.10.2017, 044/18 од 06.07.2018, 063/18 од 28.09.2018, 011/19 од 19.02.2019) и сви су подржани од стране Министарства спорта и младих. Током 2018. године из текућег буџета Министарства спорта и младих финансијски је подржана реализација 9 пројеката који се односе на реконструкцију, адаптацију и опремање школских физкултурних сала и отворених терена, од чега је успјешно завршено 9 пројеката и Министарство је определијелило 196,400.90 ЕУР. Из капиталног буџета током 2018. године завршена су 2 пројекта: изградња спортске дворане у Беранама и спортског терена са трибинама у Андријевици. За те намјене је опредјељено око 1.458.477,41 ЕУР. Прва активност односи се на 11.1 Национални спортски савези обезбјеђују стручно усавршавање лица која обављају стручне послове у спорту у складу са међународним стандардима а неопходна мјера за ову имплементацију је 11.1.1 *Обезбиједити стручно усавршавање лица која обављају стручне послове у спорту у складу са међународним стандардима*. Сходно извјештајима достављеним од стране Министарства, током 2018. године национални спортски савези одржали су 24 семинара у вези са едукацијом и лиценцирањем тренера, на којима је учествовало преко 450 учесника. Током 2019. године, 9 националних спортских савеза одговорило је да је организовало или присуствовало различитим предавањима, односно обукама. Током 2020. године, од 22 национална савеза, свега 4 савеза су реализовала 5 семинара на тему сузбијања говора мржње у спорту, родне равноправности у спорту, едукације спортиста за рад након спортске каријере, и то: Фудбалски савез Црне Горе, Muaythai савез Црне Горе, Студентски спортски савез Црне Горе и Скијашки савез Црне Горе. Четири национална спортска савеза су посредно, учешћем у семинарима међународних спортских федерација, доношењем одређених правилника (сходно обавезама према међународним спортским асоцијацијама) имало одређене активности које се тичу наведених тема, али нијесу сами организовали семинаре/обуке. Осталих 14 националних спортских савеза нијесу реализовали предметне обуке. Иако је 2020. године било теже

организовати овакве активности због епидемиолошке ситуације, јасно је да је у овом дијелу неопходно додатно радити и креирати јасне планове за будућност како би се унаприједили капацитети свих који су задужени за развој спорта. У дијелу активности 11.2 подстичу се спортске организације да имају спортског администратора са лиценцом, мјера 11.2.1 *Министарство спорта организује обуке за запослене у Црногорском олимпијском комитету, Параолимпијском комитету Црне Горе и националним спортским савезима о примјени Закона о спорту и подзаконских аката*, није реализована јер је током имплементације Стратегије закључено да се је процес усклађивања рада, организације и општих аката спортских организација са Законом о спорту (Сл. лист ЦГ бр. 44/18) окончан, те да су лица у спортским организацијама сходно Закону о спорту у обавези да положи стручни испит за рад у области спорта, Министарство је донијело одлуку да да предметну мјеру није потребно реализовати у наредном периоду.

3.1. SWOT АНАЛИЗА

Један од алата који је коришћен приликом анализе заинтересованих страна јесте SWOT анализа. Оваква врста анализе заинтересованих страна нам даје информације које се односе на предности и слабости, а у односу на интерно или унутрашње окружење и шанси и пријетњи, које се односе на спољашње утицаје и који су усмјерени на цјелокупни система спорта Црне Горе. Оваква врста анализе се може користити за општу анализу, али и као алат за утврђивање начина који би помогли да се систем спорта Црне Горе избори са препознатим проблемима и изазовима, а све у циљу његовог општег унапрјеђења.

УНУТРАШЊЕ СНАГЕ

- Високо професионално структуриран и организован Црногорски олимпијски комитет (ЦОК)
- Финансирање националних спортских савеза из средстава јавних финансија (Буџета Црне Горе)
- Финансирање спортских клубова и спортских и рекреативних удружења из средстава јавних финансија (буџета Јединица локалних самоуправа)
- Унапријеђени финансијски ресурси и успостављен систем програмског финансирања у области спорта

- Успостављена категоризације спортиста, стипендирање спортиста на националном нивоу
- Успостављена системска подршка спортиста кроз обезбјеђивање награда и доживотних новчаних накнада
- Већи број чланова спортских организација и волонтера
- Постојање иновативних капацитета појединих спортских организација
- Постојање талентованих спортиста и тренера
- Врхунски спортисти као промотери Црне Горе
- Квалитетан тренерски кадар који дјелује у оквиру врхунског спорта
- Традиција постизања врхунских спортских постигнућа о одређеним гранама спорта (фудбал, ватерполо, рукомет, кошарка, атлетика, бокс, стони тенис, тенис, шах, џудо, карате...)
- Континуирано постизање врхунских спортских резултата на великим међународним такмичењима у олимпијски и неолимпијским спортовима
- Квалитетан професорски кадар који дјелује у области формалног образовања (основне, средње школе и на Универзитетима)
- Унапријеђени спортски објекти, обновљена опрема и спортски реквизити
- Израђене друге стратегије у којима је препозната и дефинисана улога спорта
- Постојање Завода за спортску медицину
- Постојање Антидопинг комисије
- Постојање високошколских институција из области спорта и спортске медицине и створени су услови за развој и даље унапрјеђење научно-истраживачког рада и стручног рада у области спорта

УНУТРАШЊЕ СЛАБОСТИ

- Није успостављен системске спортске селекције на националном нивоу
- Недовољно развијени капацитети у управљачким структурама савеза и клубова
- Спортске организације нијесу спремне за програмско финансирање
- Недовољни финансијски ресурси спортских организација
- Недовољно развијен систем стимулативне пореске политике за успостављање система пореских олакшица како би се повећала улагања у спорт од стране привреде
- Недовољно развијена свијест о значају перманентне едукације у области спорта
- Недовољно развијена спортска инфраструктура
- Недовољна укљученост старијих особа, особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама у организовано вјежбање
- Недовољно развијени капацитети Завода за спортску медицину
- Недовољно развијена свијест о проблему значаја заштите интегритета система спорта
- Непостојање Националне агенције за заштиту интегритета у систему спорта Црне Горе
- Недовољно развијена спортска понуда у руралним предјелима
- Недовољно развијен систем финансијске подршке спортским организацијама
- Недовољно развијен систем спорта особа са инвалидитетом и неадекватна едукованост кадра да се бави методологијом тренинга особа са инвалидитетом
- Рани одлазак младих спортских талената у иностранство

- Обухват укључивања грађанки и грађана Црне Горе у великој мјери зависности од њиховог стандарда (уочено је да се спортом више баве они који имају довољно новчаних средстава да плате чланарине, купују опрему, финансирају путовања, припреме и сл)
- Недовољно јасно дефинисане улоге и задатака појединих учесника у систему спорта
- Непостојање Националног информационог система у спорту, с припадајућим регистрима и информацијама о мрежи спортске инфраструктуре у Црној Гори
- Спортске организације су оптерећене и немају довољно капацитета да одговоре на изазов у смислу повећања администрације и бирократизације у области спорта
- Систем спорта нема довољно развијене механизме за повећање свијести о значају културе волонтирања
- Непостојање плана адаптације реконструкције и изградње спортских објеката
- Непостојање Стратегије за развој предшколског, школског и универзитетског спорта Црне Горе, којим би се на детаљан начин дефинисале улоге свих чиниоца система, извршиле координације и иновације поштујући аутономију спорта, али и Универзитета
- Недовољан број школских спортских сала
- Недовољна опремљеност школских спортских сала
- Недовољан број часова физичког васпитања у основним и средњим школама
- Недовољан број спортских секција у основним и средњим школама
- Укинута обавезна настава физичког васпитања на Универзитетима
- Квалитет наставе физичког васпитања упитно у смислу спровођења утврђених планова и програма (слаба реализација усвојених програма и фаворизација појединих спортова, обично оних са лоптом)

- Недовољна укљученост Факултета за спорт и физичког васпитања Универзитета Црне Горе у планирање, креирање и вођење политика у области спорта, са посебним освртом на област образовања у спорту
- Непостојање студијских програма за спорт и физичко васпитање на приватним универзитетима (УДГ, Адриатиц, Медитеран)
- Недовољна и/или неравномјерна изграђеност спортске инфраструктуре на територији Црне Горе
- Недовољан број спортских објеката који су прилагођени за коришћење особама са инвалидитетом
- Недовољан број спортски објеката и простора намијењених рекреацији грађанки и грађана Црне Горе (теретане на отвореном, бицикличке и трим стазе и сл)
- Недовољан број програма који би служили бољем повезивању образовног система и система спорта
- Недовољна брига о дуалној каријери спортиста (Програми „Шта послје спортске каријере“)
- Недовољно развијен систем здравствене и социјалне заштите спортиста
- Недовољно развијен систем подршке спортистима и тренерима у процесу стицање статуса професионалних спортиста и тренера
- Систем ране селекције и специјализације у спорту представља ограничавајући фактор у смислу задржавања већег броја дјеце у спорту
- Недовољно развијени капацитети спортских организација, нарочито у сегменту људских ресурса, за привлачење средстава из фондова (ЕРАСМУС +, ИПА, ИПАРД, фондови амбасада и други доступни фондови)
- Не постоји системски успостављена и дефинисана сарадња између система спорта, цивилног сектора и војске и полиције
- Недовољно позициониран и развијен спорт у војсци и полицији

- Недовољно развијени капацитети и услови за бављење спортом у казнено-поправним установама за малољетна и пунољетна лица
- Недовољна заступљеност жена у систему спорта и у управљачким структурама спортских организација у Црној Гори

СПОЉАШЊЕ ПРИЛИКЕ

- Измјене и допуне Закона о спорту
- Повећање заинтересованости донатора и спонзора
- Могућност успостављања квалитетне међународне комуникације и сарадње на међународним спортским пројектима
- Створена могућност наступа на међународним спортским манифестацијама
- Успостављање квалитетних односа са другим министарствима надлежних за послове спорта из других држава и са међународним спортским организацијама
- Коришћење међународних фондова којима се реализују програми из области спорта (Erasmus +, ИПА, ИПАРД, фондови амбасада и други доступни фондови)
- Унапријеђена сарадња са Савјетом Европе, Европском комисијом, WADA-ом, МОК-ом, SportAccord-ом и другим међународним спортским организацијама
- Стварање услова за привлачење потенцијалних спонзора у области спорт кроз дефинисање новог система пореских олакшица за улагања у спорт
- Формирање Фонда за развој спорта који би централизовано прикупљао донације, средства од игара на срећу и акцизне робе. Прикупљена средства би на основу јасно дефинисаних критеријума била распоређена спортским организацијама

- Успостављен квалитетан и конзистентан систем школовања стручних кадрова у области спорта
- Боље повезивање туристичких потенцијала и промоција спортског туризма у Црној Гори
- Препоруке Свјетске здравствене организације (СЗО) о важности спорта и физичке активности
- Успостављане и координација активности Министарства унутрашњих послова и Министарства одбране са системом спорта ради већег укључивања врхунских спортисткиња и спортиста у ове системе
- Изградња три Национална тренинг центра – на сјеверу, у Подгорици и на приморју

СПОЉАШЊЕ ПРИЈЕТЊЕ

- Чести избори и промјене Владе, а самим тим и промјена приоритета у области јавних политика која се тичу система спорта
- Недовољан буџет за спорт и неконзистентна расподјела са позиција јавних власти на свим нивоима (национални ниво и у Јединицама локалних самоуправа)
- Неповољне демографске промјене
- Промјена потреба, нарочито дјеце која се са спорта усмјеравају на алтернативне видове забаве, рекреације и спортских активности
- Недовољна заинтересованост других министарстава за координисану активност за Министарством спорта и младих
- Укључивање у систем спорта Црне Горе већег броја спортиста из иностранства
- Повећана заинтересованост спортских кладионица за укључивање у систем спорта

- Повећана комерцијализација спорта
- Слаба економска моћ грађанки и грађана Црне Горе
- Недовољно стабилна економска ситуација
- Недовољно развијена свијест о значају повезаности здравственог система и система спорта у очувању здравља грађанки и грађана Црне Горе
- Недовољна мотивисаност чинилаца система спорта за учешће у реформама система спорта и стварање нових јавних политика у области спорта
- У оквиру МОНСТАТ-а и извјештаја који обухватају културу, информисање и спорт нема довољно квалитетно и прецизно дефинисаних индикатора који се односе на спорт (број спортских манифестација, број гледалаца на спортским манифестацијама, број физички активних грађанки и грађана Црне Горе, број издатих књига из области спорта, и др)

3.2. ПЕСТЛЕ АНАЛИЗА

Савремени спорт данас представља много више него што је представљао у ранијем периоду цивилизације. Спорт је данас важно постигнуће модерног цивилизованог друштва и важна друштвена вриједност. Спорт има све капацитете да има активну и конструктивну улогу у јачању физичког, интелектуалног и моралног здравља човјечанства у 21. вијеку. Његујући вриједности фер-плеја спортисти, почев од својих првих корака, се уче поштовању правила, различитости, хуманости, емпатији, солидарности, ширећи праве вриједности које све више недостају у савременом свијету. Учећи се фер-плеју млади прије свега се уче да су предрасуде, дискриминација и насиље неприхватљиви обрасци понашања. Спорт је и једна од покретачких снага за достизање Миленијумских циљева развоја људског друштва, дефинисаних од стране Уједињених нација.

Фер-плеј обухвата концепте пријатељства, поштовања за друге и сталног играња у добром духу, и дефинише се као начин размишљања, не само начин понашања. Обухвата питања која се односе на спрјечавање варања, неколегијалности, допинга, насиља (физичког и вербалног), сексуалног злостављања и злоупотребе дјецe, младих људи

и жена, искоришћавања, неравноправних шанси, претјеране комерцијализације и корупције.

У овом дијелу Стратегије, припремљена је анализа различитих фактора који утичу, или се очекује да ће утицати на потрошњу и раст активности у вези са здравственим туризмом, узимајући у обзир политичке, економске, социјалне, технолошке и еколошке факторе. ПЕСТЕЛ анализа (акроним од ријечи политички, економски, социо-културолошки, технолошки, заштита животне средине, правни) описује оквир макроекономских фактора који се користе приликом конципирања стратешких докумената. Црна Гора посједује културно и природно богатство, туристичке и спортске потенцијале. Спорт као друштвена надградња се не може посматрати као изолован систем, већ као систем интегрисан у остале чиниоце друштва зато га и наводимо као дио једног интегрисаног система. Ова дјелатност има веома важну улогу, како у здравственом, тако и у образовном систему. Вриједност спорта зато има и своје економске утицаје на сваку државу, па и на Црну Гору.

3.2.1. Политички фактор

Црна Гора је грађанска, демократска, еколошка и држава социјалне правде, заснована на владавини права. Када се говори о политичким факторима који имају утицај на спорт, па самим тим и на систем спорта у цјелини, онда се мора рећи да је стабилност државе веома важан фактор. Наиме, уколико се желе постићи бенефити од организације великих спортских догађаја, један од првих предуслова је да су политичке прилике стабилне и да ће сви учесници спортских догађаја бити сигурни и безбједни, што има прије свега омогућава стабилна политичка ситуација.

С друге стране, стабилна политичка ситуација утиче и на финансирање оваквих догађаја, јер свака држава организатор значајно партиципира у финансирању догађаја од средстава јавних власти тј. из Буџета државе. Стабилна политичка ситуација је фактор и гарант да ће све структуре власти бити укључење у организацију спортског догађаја кроз ангажовања Министарстава унутрашњих послова или одбране, у смислу осигуравања безбједности учесника, Министарства здравља, у смислу здравствене заштите учесника, Министарства саобраћаја, у смислу безбједног транспорта учесника, Министарства туризма, у смислу обезбјеђивања квалитетног смјештаја, Министарства иностраних послова, у смислу помоћи приликом добијања виза и

олакшаног уласка у државу, градских структура, у смислу ангажовања свих комуналних структура током организације великог догађаја. Из овог примјера се јасно види колико је спорт дио сваке поре друштва и колики је значај његових активности. Често се у јавности спекулише флоскулом да спорт треба одвојити од политике, можда је боље рећи да политика не смије својим дјеловањем да угрожава аутономију спорта и да злоупотребљава спорт у политичке сврхе, али да је сарадња политике и спорта потребна и неопходна није потребно посебно апострофирати. Црна Гора је држава у којој се поштује аутономија спорта, а као потврда тога је и чињеница веома квалитетне сарадње Црногорског олимпијског комитета и Министарства спорта и младих, гдје су односи уређени Законом о спорту и поштовањем свих принципа дефинисаних у Олимпијској повељи, Европској спортској повељи, документима Савјета Европе и Уједињених нација.

Црна Гора је чланица НАТО алијансе и ова чињеница је важна јер се Стратегијом предвиђају активности усмјерене на развој и унапрјеђење спорта у војсци и полицији. Ангажовање спортиста у војсци и полицији има вишеструку корист како за државу тако и за спортисте. Врхунски спортисти који су ангажовани у војсци и полицији себи обезбјеђују друштвени статус, имају врхунски услове за припреме, а са друге стране својим врхунским спортским постигнућима промовишу Војску Црне Горе и државу Црну Гору.

У неколико докумената Савјета Европе се налазе препоруке како би требало јавне власти да се односе према спорту у јединицама локалних самоуправа. Ова спортска политика је интеграцијом у законске оквире тако постајала и званична политика држава потписница културне конвенције Савјета Европе. Главне препоруке европских институција су да би јавне власти требало да:

- 1) признају витални значај локалних власти у промоцији спорта;
- 2) унапрјеђују сталну и ефективну и активну сарадњу између јавних власти, добровољних и приватних организација на пољу спорта;
- 3) пружају савјете и помоћ локалним властима у погледу изградње и управљања спортским капацитетима;
- 4) прилагоде свој финансијски допринос суштинском дијалогу између корисника и локалних јавних финансијера;
- 5) унапрјеђују партиципацију групација са ниски примањима кроз субвенције;
- 6) Ђ. остављају у јавним фондовима средства која ће омогућити коришћење спортских капацитета категоријама немоћних;
- 7) охрабрују мјешовиту финансијску помоћ јавног и приватног сектора спорту и

- 8) помажу физичке активности у медицинске сврхе, како би се обезбиједило, сачувало и побољшало здравље људи кроз програм „Спорт за све“, а као превенција од могућих опасности.

Колико ће се препоруке, конвенције или друга документа примјењивати у реалном спортском животу управо зависи од одлуке политичких елита које своје политике могу усмјерити ка томе да се систем спорта интегрише у систем европског система спорта и кроз усаглашавање легислативе. Држава Црна Гора је потпуно јасна у овом смислу и све активности су усмјерене ка европским интеграцијама, што даље значи да ће и будућа документа која предлаже надлежно министарство из области спорта бити потпуно усаглашена са јавним политикама европских институција.

3.2.2. Економски фактор

Када говоримо о утицајима на економску област, навешћемо примјер какав је утицај имала Стратегија развоја спорта „СПОРТ ЕНГЛАНД 2021 - 2031“. Ова Стратегија је донијета након пандемије и имала је за циљ осмишљавање мјера и активности како укључити више становника Енглеске у редовно физичко вјежбање, а као превентивну активност за побољшање здравља нације.

У овом документу се наводи да је активни начин живота за 30 милиона мање посјета љекару опште праксе у Енглеској и за 375.000 људи мање са дијагнозом депресије сваке године, што би све заједно коштало енглески здравствени систем око пола милијарде фунти, односно доноси толику уштеду на годишњем нивоу.

Констатује се да 1 фунта потрошена на спорт у заједници и физичку активност генерише скоро 4 фунте за енглеску економију и друштво, те да вођење активног начина живота спрјечава 900.000 случајева дијабетеса и 93.000 случајева деменције (водећи узрок смрти у Великој Британији), чиме се заједно остварује комбинована уштеда од 7,1 милијарди фунти за британску економију.

Улагање у спорт није потрошња већ инвестиција, то је инвестиција у здравље грађанки и грађана Црне Горе. Инвестирање у спорт је инвестиција у младе који се кроз спорт уче правим вриједностима, који кроз спорт уче да је нормално побиједити, али је нормално и изгубити. Млади се уче да се исплати вриједан и поштен рад, јер се само на такав начин може постићи врхунско спортско постигнуће.

Са друге стране, систем спорта значајно доприноси економији друштва кроз организацију великих међународних спортских догађаја. Током таквих манифестација, у земљу организатора долази значајан број гледалаца који у просјеку дневно троше око 50 ЕУР за трошкове мимо трошкова куповине авио карата и плаћања смјештаја у хотелима у градовима у којима се одржавају велики спортски догађаји. Отуда и велика заинтересованост држава да се кандидују за организације великих спортских догађаја.

Како је интенција Владе Црне Горе да Црна Гора буде препознатљива туристичка дестинација сматрамо да спорт у овој активности има веома важну улогу. Стварање врхунских услова за припремање спортиста у Црној Гори може имати веома велик утицај и на развој спортског туризма. Црна Гора је држава која има преко 250 планинских врхова који су на надморској висини већој од 2.000 м. То нам отвара могућност развијања спортског туризма, јер су висинске припреме веома важан услов за квалитетну припрему спортиста за највише изазове. Изградњом тренинг центара, туристичка понуда Црне Горе би се значајно промијенила јер би се тада стекли услови да у Црну Гору на припреме долазе спортисти како из региона, тако и из Европе и са других континената. Сам долазак врхунских спортиста из цијелог свијета би, са друге стране, био велики изазов и прилика да спортски стручњаци Црне Горе имају прилику да током период припрема размјењују искуства са својим колегама из цијелог свијета. Дакле, смањили би се трошкови одласка спортских стручњака у друге земље ради прикупљања нових знања и праћења модерних трендова у спортској технологији и могли би да у Црној Гори искористе могућности која пружа сарадња овог типа.

Спорт има и друге могућности за допринос економији Црне Горе кроз коришћење фондова Европске уније који су доступни свим спортским организацијама кроз програме ЕРАСМУС +, ИПА фондове, ИПАРД, конкурсе амбасада који у својим активностима имају предвиђена средства за програме из области спорта. Да би се ова средства повлачила потребно је испунити много услова, али један је сигурно највећи, а ради се о ограниченим капацитетима спорта у Црној Гори за писање пројеката у ЕУ формату. Зато су овом Стратегијом предвиђене активности подршке у обукама чиниоца система спорта за писање пројеката у ЕУ формату.

Да би систем спорта био видљивији и интересантнији за велике међународне компаније које инвестирају у спорт, морају се обезбиједити услови да спортисти Црне Горе на међународној сцени постижу врхунски спортске резултате. Стратегијом су зато предвиђене активности у циљу идентификације талената, вођења талента до

врхунског спортског постигнућа и коначно постизање врхунских спортских резултата. Са друге стране, потребно је размотрити и законе који се односе на пореске олакшице. Стварање амбијента у којем ће потенцијални спонзори имати конкретан интерес за улагање у спорт је још једна од активности предвиђених Стратегијом. Када се говори о пореским олакшицама обавезно се мора говорити и о стварању услова да сваку уложени еуро у спорт буде транспарентан, јаван и видљив као и његово трошење. Зато је потребно подизати капацитете спортских организација али и успостављање стабилне контроле финансијских токова у спорту.

Спорт као важан фактор у људском развоју мора бити подржан на одговарајући начин и из јавних средстава, односно буџета јавних власти и јавних фондова. Без финансијског учешћа националних и локалних власти у програмима подршке и развоја спорта није могуће остваривање његових функција. Обим финансирања требало би да одговара улози јавних власти у области спорта, на коју смо покушали да укажемо у овом документу. Он, разумије се, доста зависи од економске развијености одређене заједнице (државе, региона, града), али би, и у лошијим економским условима, спорт морао, као јавна служба заједнице, да има равноправан третман са другим областима, као што су образовање, здравство, умјетност, туризам и сл. С друге стране, како ефикасна спортска политика може да буде одређена и спроведена само кроз сарадњу приватног и јавног сектора који су директно или индиректно укључени у спорт, јавне власти своју финансијску подршку спорту треба да ускладе са финансијским потенцијалима добровољних и приватних организација у области спорта, стварајући, притом, повољан законски амбијент за подстицање улагања у спорт.

Економски стимуланс који спорт производи даје допринос повећању потрошње, дохотка и запошљавања и поспјешује локални, регионални и национални економски развој. Спорт и сектори који прате спорт, укључујући спортске капацитете, имају значајне ефекте и за отварање нових радних мјеста.

Развој спорта битно зависи од врсте, раста и повећања извора финансирања спорта (јавни сектор, приватни сектор, други извори). У том погледу постоје значајне разлике између европских земаља, као што постоји и различито виђење улоге централне, регионалне и локалне власти. Спортске активности се у Европи углавном финансирају из приватних извора (прихода) добровољних прилога, спонзорстава и из средстава локалних и регионалних власти. У највећем броју европских земаља локалне власти су те које у највећој мјери финансирају спорт, а не централна Влада (видјети тачке 30-43. Завршне декларације Европске конференције о спорту и локалним

властима: "Спорт за све - улога и одговорности локалних власти", одржане 1996. године у Мађарској).

Развој спорта треба да омогући одговарајућа подршка и јавних буџетских средстава и ресурса јавних фондова, на локалном и националном нивоу. Јавне власти би требало да омогуће директно и транспарентно јавно финансирање спорта, како кроз текуће тако и кроз капиталне трошкове. Јавне власти свих нивоа треба да, у међусобној сарадњи и у дијалогу са добровољним и комерцијалним сектором, установе политику финансирања појединих области спорта (рекреативни, такмичарски, професионални), како би се координирале активности на обезбјеђењу и коришћењу финансијских средстава и спортских капацитета.

У финансирању спорта требало би да се успостави финансијска равнотежа између јавне и приватне потрошње у спорту. При томе, треба охрабривати мјешовито финансирање спортских програма из јавног и приватног сектора, као и улагања самих организација из њихових прихода. Обезбјеђивање средстава и управљање тим средствима треба да буду засновани на директној и блиској сарадњи оних који се баве спортом и корисници су средстава, и оних који доносе одлуке о давању средстава. Финансијски доприноси јавних власти или појединих власти истог нивоа, требало би да се прилагоде „суштинском“ дијалогу између примаоца средстава (корисника) и јавних функционера који доносе одлуке.

Комерцијално спонзорисање и маркетинг у спорту одавно су већ признати и прихваћени као извор додатних средстава за финансирање спорта. Од доброг спонзорисања корист имају и спорт и спонзори, и стога јавне власти треба да подржавају и промовишу такав облик финансирања. Наравно, овдје не треба заборавити и подршку донаторству у спорту. Пореске олакшице су једна од најефикаснијих метода које стоје јавним властима на располагању у циљу подстицања пословних кругова и заинтересованих лица да уложе своја средства у развој спорта.

Одвијање различитих активности у спорту највећим дијелом се темељи на добровољном раду (волонтери), али јавне власти треба да подрже и стварање нових радних мјеста у спорту, што укључује и едукацију постојећих и будућих запослених и послодаваца у области спорта.

Као што јавне власти треба да дају финансијски допринос развоју спорта, и они који се баве спортом треба да дају свој допринос кроз чланарину, пропорционално врстама активности којима се баве.

Као што финансирање спорта није исто на националном, регионалном и локалном нивоу, тако се финансирање спорта различито врши

између појединих спортова и између различитих нивоа истог спорта. Јавне власти, а посебно локалне треба да ублаже финансијску неједнакост која постоји између врхунског спорта и спорта за све, подржавајући притом оне спортове који су мање медијски атрактивни.

Када су у питању трошкови за побољшање капацитета, требало би да дају свој допринос, чак и симболичан, мада јавне власти би требало да увијек у том смислу воде рачуна да сума не буде нешто што ће отежавати или бити препрека спорту за све, а да би посебни услови требало да важе за привилеговане категорије лица (сиромашни, особе са посебним потребама и др). Јавне власти треба да буду свјесне своје примарне одговорности на стварању и одржавању економских услова за развој спорта онако како је то дефинисано у Европској спортској повељи (видјети Приједлог бр. Р (95)17 : "О значају спорта за друштво", који је усвојио Комитет министара Савјета Европе, 12. октобра 1995. године). Наиме , према чл. 12 . Европске спортске повеље, за остваривање циљева и сврхе те Повеље, спорту треба да буде доступна одговарајућа подршка и ресурси из јавних средстава, на националном, регионалном и локалном нивоу. Та подршка треба да буде комбинована и са приватним финансијским средствима и сопственим приходовањем спортског сектора.

Са становишта европских стандарда¹⁴, мада постоје и значајне разлике између појединих земаља, избор програма и финансирање би требало, у принципу, да се врши на основу сљедећих начела:

- финансијска помоћ може (смије) да услиједи само онда када постоје знатни интереси који се без финансијске потпоре јавних власти не могу у довољној мјери задовољити (одређени спортски програм уопште не може да започне или да се оконча без средстава из буџета) и ако надлежни орган процијени да је помоћ потребна и према основу и према висини (начело супсидијарности);
- да би надлежни орган могао да процијени да ли је одређена активност од интереса за државу, односно локалну заједницу и да ли је помоћ заиста потребна, нужно је доношење акта (правилника) којим се конкретизују општа начела, критеријуми за одобрење и поједина подручја помоћи;
- одлука о одобравању помоћи, нарочито када има више захтјева (код јавних конкурса то је редовно случај) врши се у пет корака: утврђивање постојећег стања; проучавање различитих

¹⁴ Ђурђевић Н , (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац..

алтернатива (алтернативних приједлога) и њихово врједновање; одлучивање о најпримјеренијој алтернативи. Након доношења одлуке и давања помоћи, надлежни орган треба да стално прати спровођење програма и да након реализације програма, на основу повратних информација, изврши анализу учинка, односно постигнутих резултата.

- непостојање правног захтјева за финансијску помоћ. Околност да је законом предвиђено шта су потребе грађана које се задовољавају на одређеном нивоу не значи да постоји и правна обавеза јавних власти да финансирају рад спортских удружења и других организација у области спорта (са своје територије);
- суфинансирање;
- детаљан и образложен програм, са одговарајућом пропратном документацијом. Сматра се корисним постојање формулара на којима се подносе захтјеви, односно приједлози програма (у Салцбургу, Аустрија, на примјер, сваки захтјев који прелази 1000 еура мора бити поднијет на прописаном формулару);
- помоћ се начелно може пружити само појединцима и правним лицима (организацијама) која послују на непрофитној основи, а изузетно и организацијама из области професионалног спорта (прије свега неновчане природе – могу се, на примјер, обезбиједити субвенције за коришћење од стране грађана спортских капацитета комерцијалног клуба који су стратешки лоцирани);
- приоритет имају програми који су структурне и развојне природе. Активности и мјере морају, по правилу, бити у границама ширег (вишегодишњег) плана развоја спорта (планирање као процес);
- помоћ треба да добију само оне организације са унутрашњом демократском структуром, које су дуготрајним радом и сопственим активностима показале значајне резултате и које своју имовину користе само за остваривање општих друштвено-корисних спортских циљева;
- не смије да постоји никаква основана сумња у могућност реализовања програма (испуњеност просторних, кадровских, организационих и других услова);
- завршени програм, односно активности могу да се финансирају само ако је ријеч о трошковима које носилац програма, односно активности не може да намири и које није могао да предвиди;

- прије одобравања средстава мора се утврдити да ли се дотични програм финансира или ће се финансирати из других јавних средстава, како на државном тако и на другим нивоима;
- зајам за финансирање одређеног програма може да се да само ако је осигурано његово враћање;
- програми се финансирају у таквим износима и под таквим условима који обезбјеђују, односно који су подобни да уз најмањи утрошак средстава из буџета постигну намјеравани резултат;
- од примаоца средстава, односно од носиоца програма може се захтијевати да за реализацију програма обезбиједи дио личних средстава и средстава од давања других лица, уколико из реализације програма за њих настају очигледне израчунљиве користи;
- од примаоца средстава се може тражити одређена „противуслуга“, као, на примјер, бесплатни термини, бесплатне улазнице, бесплатни курсеви и сл.
- средства се обезбјеђују или као неповратна средства или као отплата ануитета, камата или кредитних трошкова за узети кредит или као зајмови. Бесповратна помоћ може да услиједи само ако није могуће финансирање путем отплата кредита или давањем зајма;
- давање средстава може се уговором учинити зависним од гарантовања (обезбјеђења) овлашћеним лицима даваоца средстава неометаног увида стања на лицу мјеста и провјере реализовања пројекта, као и достављање одговарајућих извјештаја и доказа у утврђеним роковима;
- помоћ која се састоји у већим сумама даје се, по правилу, у ратама;
- уговором треба обезбиједити обавезу враћања, са припадајућом каматом, ненамјенски утрошених средстава.

3.2.3. Друштвени фактор

Користи које друштво има од развоја система спорта можда су на најпрецизнији начин дефинисане у „Кодексу спортске етике“ Савјета Европе, усвојеном 1992. године (ревидиран 2001) Препоруком Комитета

министара Савјета Европе бр. Р (92) 14 Рев¹⁵. „Спорт је друштвена и културна активност која, када се практикује коректно, обогаћује друштво и пријатељство међу народима. Спорт је такође индивидуална активност која, када се упражњава на прави начин, нуди шансу за самоспознају, изражавање личности и њено испуњавање; лична достигнућа, стицање вјештина и демонстрирање способности; социјалну интеракцију, уживање, добро здравље и добробит. Спорт, са великим бројем клубова и лидера који раде волонтерски, промовише ангажованост и друштвену одговорност. Уз то, одговорно учешће у неким активностима може помоћи промоцији бриге за животну околину“.

У неколико наврата у овој дефиницији је наглашен значај „правилне употребе спорта, али и вриједности спорта“, што даље имплицира да спорт није имун на лоше утицаје, па у том смислу може бити и злоупотријебљен. Отуда је велики значај и улога државе у смислу законодавног уређења система спорта кроз Закон о спорту, Стратегију развоја спорта, подзаконским актима и уредбама Владе Црне Горе. Да је проблем манипулације у спорту детектован говори и чињеница да су и институције Европске уније и Савјета Европе у својим агендама поставиле управо израде конвенција које се баве заштитом интегритета у спорту, борбом против насиља у спорту, борбом против намјештања мечева и нелегалног клађења. Тако су у претходним годинама у овим институцијама израђене конвенције које се баве управо овом тематиком. Задатак државних органа Црне Горе, као земље која трасира свој пут ка чланству у Европској унији, јесте да своју легислативу у потпуности усагласи са документима наведених европских институција. Како би се нови систем спорта који се ствара и имплементирао у реалном животу потребно јер ојачати веома важну карику у систему спорта у Црној Гори, а то су људски ресурси. Стратегијом је зато предвиђен читав низ активностима којима ће се ти капацитети повећавати, што ће довести до успостављања система који је високо професионалан и спреман да одговори на све врсте изазова са којима се модерни спорт сусријеће.

Један од великих изазова у спорту данас је усмјерен на живот спортиста после каријере. Наиме због прераног уласка у професионализам, већина спортиста занемарује своје академске каријере што, након завршетка спортске каријере, представља велики изазов. Дужина спортске каријере не зависи само од чињенице да се спортиста такмичи на највишем нивоу, већ зависи и од чињенице какав

¹⁵ Ђурђевић Н, (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац.

је здравствени статус спортисте. Није мали број младих спортиста који су морали веома рано да окончају своје каријере због повреда и тада њихови животи добијају потпуно другу димензију. Мали је број спортиста који током каријере могу да зараде довољно новца, па да након каријере отпочну своје приватне бизнисе. Већина се од тренутка престанка спортске каријере ослањају на помоћ, нарочито финансијску, својих породица. Чак и они који ипак имају прилику да од трансфера зараде одређени новац врло често тај новац изгубе због погрешних пословних одлука. Ове чињенице нас наводе на закључак да је за врхунског спортисту подједнако важно да развија своју професионалну спортску каријеру, али и своје образовне капацитете. Зато је обавеза друштвене заједнице, школа и универзитета да омогуће услове за школовање спортиста, без обзира на њихове обавезе према клубовима, националним тимовима и честим путовањима.

Законски оквири који омогућавају награђивање спортиста за њихова врхунска спортска постигнућа којима се промовише Црна Гора један је од начина системске бриге о заслужним спортистима. На овај начин се системски уређује социјални статус врхунских спортиста.

Стратегијом су предвиђене активности које ће довести до значајног побољшања услова за бављење врхунским спортом у Црној Гори, па тако ће се, надамо се, избјећи ситуација да велики број веома младих спортиста рано оде у иностранство због свог спортског усавршавања и напретка у спортској каријери. Интенција Министарства спорта и младих Црне Горе и ове Стратегије јесте да се обезбиједи услови свим младим спортистима да своје спортске амбиције и своје животе вежу за државу Црну Гору.

3.2.4. Технолошки фактор

Модерно друштво се налази у експанзији развоја технологије, ИТ сектора и информационих технологија. Овај тренд свакодневно постаје све већи и спорт у том смислу користи нове технологије за унапрјеђење технологије спорта. Дијагностика у спорту, праћење такмичарске форме, унапрјеђење техничких могућности спортиста није могуће без развијених технолошких изума.

О потреби да се модерна технологија укључи у спорт говорило се још на Конференцији европских министара надлежних за спорт (Брисел, 1975) под насловом „Европска повеља спорта за све“ која је прихваћена

од стране Комитета министара Савјета Европе, резолуцијом 41¹⁶ гдје се у једној тачки каже „Јавне власти треба да охрабре најрационалнију употребу модерних информационих технологија у области спорта“. Европски министри надлежни за спорт који су се састали на Малти, на сједници 15. и 16. маја 1984. године донијели су одлуку да је потребно да охрабре најрационалнију употребу модерних информационих технологија у области „Спорта за све“.

На првој конференцији Европске уније о спорту, одржаној од 20. до 23. маја 1999. године у Олимпији (Грчка), усвојени су закључци који се односе на Европски модел спорта па је тако у тачки 1.11. речено „Наука о спорту и спортска индустрија треба да остваре одговарајућу корист од нових технологија, информација и истраживачких програма“.

Из свега наведеног види се да су европске институције одавно препознале значај употребе модерних технологија у системима спорта и зато су својим одлукама подстицале јавне власти да у своју агенду укључе и овај сегмент развоја друштвеног система.

Стратегијом за развоја спорта предвиђено је подизање капацитета Завода за спорт који поред своје улоге у дијелу медицинских прегледа спортиста треба да постане информациони центар спорта Црне Горе, гдје би се обједињавале све информације у вези са спортом. Ту, прије свега, мислимо на информације које се односе на моторичке способности спортиста које се мјере високо-технолошки развијеним апаратима, којима је могуће мјерити све параметре високе спортске перформансе, а у односу на добијене резултате израђују се планови и програми тренинга и након тога, уз поновна мјерења, врши се евалуација примијењеног програма.

Дијагностика у спорту представља веома важан аспект раног препознавања талената и њиховог усмјеравања ка спорту. Ову активност није могуће спровести без високо-технолошке опреме и без високо едукованих спортских стручњака који се баве мјерењем, али и тумачењем добијених резултата. Како је Црна Гора држава са малим бројем становника, што је ограничавајући фактор у смислу проналажења спортских талената, потребно је веома прецизно идентификовати свако дијете које потенцијално може успјешно да развије своје антропомоторичке способности до постизања врхунског спортског резултата.

Завод за спортску медицину ће се бавити и тестирањима дјеце основних и средњих школа и то тестовима ЕУРОФИТ и сви резултати

¹⁶ Ђурђевић Н, (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац.

би требало да се интегришу у централну базу Завода за спортску медицину, гдје би се пратили трендови, вршиле анализе и давале препоруке за даље унапрјеђење наставе физичког васпитања.

Завод за спортску медицину ће постати централна база свих научних истраживања из области спорта, а које би могли користити спортски стручњаци у планирању својих активности. Да би се унаприједила спортска пракса потребно је повећати улагања у научна истраживања у области спорта и повезивање академске заједнице са системом спорта у суштинском смислу. У овом тренутку мало се средстава одваја за научно-истраживачки рад, па је то област којом ће се Стратегија спорта посебно бавити. Анализом тренутног стања установљена је и слаба сарадња како државних тако и приватних факултета који се баве облашћу спорта са системом спорта Црне Горе.

3.2.5. Правни оквир

Држава Црна Гора има уређен систем спорта дефинисан Законом о спорту, подзаконским актима и Стратегијом за спорт. Међутим, пракса показује да постоје проблеми у примјени одређених законских одредби, али и у томе да Законом о спорту неке области у систему спорта нијесу довољно добро обрађене, па се указује потреба да је потребно отпочети процес за измјене и допуне Закона о спорту.

Закон о спорту Црне Горе и данас, у великој мјери, прати потребе из ове области, међутим, његова примјена показује и одређене недостатке, односно примјена Закона у протеклом периоду оставља простор за разматрање могућности увођења ефикаснијих рјешења у појединим сегментима, те је у том смислу, у наредном периоду, потребно преиспитати законска рјешења, на примјер датих извора и начина финансирања ове области, увођења стимулативних мјера и подстицаја за инвестирање у спорт, како у погледу спонзорстава и донаторстава спортским организацијама и спортистима, тако и у погледу инвестирања у спортску инфраструктуру, уређења надзора над радом организација у области спорта од стране државних органа и органа локалне самоуправе, чиме би се омогућио ефикаснији режим надзора и континуирано праћење рада у овој области, детаљније регулисање статуса осталих физичких лица у систему спорта и њихових права и обавеза у односу на спортисте и организације у области спорта, регулисање организације професионалних спортских лига.

Црна Гора има обавезу да своје законе усклади са осталим међународним правним актима, у циљу сузбијања дискриминације у

спорту, злоупотребе младих спортиста, расизма, насиља у спорту и сл, као што су Европски споразум о насиљу и недоличном понашању гледалаца на спортским приредбама, Анти-допинг кодекс, Проширени парцијални уговор о спорту (ЕПАС), и др. Црна Гора, као држава кандидат за пријем у Европску унију, прихвата правну тековину Европске уније (ЕУ) и питање спорта третира је у Преговарачком поглављу 26 - Образовање и култура, које је једно од првих привремено затворених поглавља.

У Уставу Црне Горе, којим је Црна Гора дефинисана као држава социјалне правде (члан 1), прописани су услови који креирају амбијент за развој и бављење спортом:

- забрањено је изазивање или подстицање мржње или нетрпељивости по било ком основу (члан 7);
- забрањена је свака непосредна или посредна дискриминација по било ком основу (члан 8);
- потврђени и објављени међународни уговори и општеприхваћена правила међународног права саставни су дио унутрашњег правног поретка, имају примат над домаћим законодавством и непосредно се примјењују када односе уређују друкчије од унутрашњег законодавства (члан 9);
- држава јемчи равноправност жене и мушкарца и развија политику једнаких могућности (члан 18);
- свако има право на једнаку заштиту својих права и слобода (члан 19);
- свако има право на личну слободу (члан 29);
- свакоме се јемчи право на слободу мисли, савјести и вјероисповијести (члан 46);
- забрањен је принудни рад (члан 63);
- дјетету се јемчи заштита од психичког, физичког, економског и сваког другог искоришћавања или злоупотребе (члан 74);
- држава помаже и подстиче развој просвјете, науке, културе, умјетности, спорта, физичке и техничке културе (члан 77) и др.

Једно од најважнијих питања које се намеће је питање правне регулативе статуса Црногорског олимпијског комитета, при чему се мора водити рачуна о аутономији, који овај кровни национални спортски субјект црпи из Олимпијске повеље Међународног олимпијског комитета и других међународних конвенција, а које су обавезујуће за национално законодавство и у сукобу надлежности имају примат у односу на домаће законодавство.

Црногорски олимпијски комитет (ЦОК), као Национални олимпијски комитет, промовише основна начела и вриједности олимпизма у Црној

Гори, подстиче, прати и унапрјеђује спорт у Црној Гори, учествује у утврђивању и остваривању политике развоја спорта у Црној Гори, предлаже и спроводи програме од јавног интереса у спорту, учествује у изради Националног програма, бира спортисту године, на приједлог националних спортских савеза, усклађује активности националних спортских савеза на остваривању укупног програма спорта, води бригу о остваривању спортских резултата црногорских спортиста и њиховом учествовању у националним спортским екипама на олимпијским, европским и медитеранским играма, као и другим значајним мулти-спортским, међународним такмичењима и спортским манифестацијама, уређује начин остваривања права и обавеза својих чланова и начин употребе и заштите симбола и обиљежја Међународног олимпијског комитета и ЦОК-а, образује Арбитражу за рјешавање спорова у спорту, подстиче повезивање Црне Горе са другим државама, представља црногорски спорт пред Међународним олимпијским комитетом и одговарајућим међународним спортским организацијама и асоцијацијама, предузима мјере против свих облика дискриминације и насиља у спорту, обезбјеђује поштовање Олимпијске повеље у Црној Гори и обавља и друге послове који су утврђени Законом о спорту и другим прописима.

3.2.6. Животна средина

Црна Гора је по Уставу еколошка држава са повољним климатским условима. Усвајањем Декларације на Жабљаку, 20. септембра 1991. године, Црна Гора постала је прва еколошка држава на свијету. Декларацијом је дефинисано стратешко одређење земље да усваја и примјењује највише стандарде и норме из области заштите животне средине, очувања природе и економског развоја на принципима еколошки одрживог система. Буђење свијести о неопходности заштите животне средине код грађанки и грађана Црне Горе у послједњих година доживљава већу афирмацију. Велики број организација, појединаца и удружења покреће и реализује акције у циљу подизања свијести о значају екологије али своје акције усмјеравају и на адекватно управљање отпадом, боре се за заштиту националних и паркова природе, баве се обновљивим изворима енергије и сл.

Црна Гора данас има шест паркова природе: Пива, Орјен, Зета, Комови, Улцињска солана, Драгашница и Комарница, два заштићена Парка природе Платамуни и Катич и националне паркове Дурмитор, Биоградска гора, Скадарско језеро, Ловћен и Проклетије.

Свакако улога спорта у развијању еколошке свијести и едукације у области екологије има своје мјесто. Узимајући у обзир значај односа између подизања свијести о екологији и спортских активности, Комитет министара Савјета Европе је у Европски спортску повељу (Препорука бр. Р (92)13 Рев.) унио и одредбу о односу спорта и одрживог развоја¹⁷. Према члану 10. ове Повеље потребно је узети у обзир природу и вриједности природне средине, нарочито у процесима планирања и изградњи спортске инфраструктуре; подршку спортских организација у њиховим напорима да очувају природу и околину; повећање знања и свијести о односима између спорта и разумијевања природе.

Девета конференција европских министара надлежних за спорт, одржана у Братислави маја 2000. године, усвојила је, полазећи од Европске спортске повеље, Резолуцију бр. 5 /2000 :„О правилима о одрживости у спорту - партнерство између спорта и животне средине“. У Резолуцији је позван Комитет министара СЕ да подржи ово Правило.

Комитет министара је 13. септембра 2000. године усвојио Препоруку „О правилима о одрживости у спорту: партнерство између спорта и животне средине“. Овом Препоруком дефинисан је читав сет мјера којима би се јавне власти морале бавити, а када се говори о подизању капацитета спортског покрета у односу на еколошке изазове модерног друштва. Јавне власти у том смислу би требало да:

- Испитају потребу за доношењем прописа о мјерама у областима: употребе необновљивих природних ресурса, као што су земљиште, вода, фосилна горива; промоције еколошких материјала у планирању, изградњи, коришћењу и одржавању спортских објеката; саобраћајних прописа у вези са спортским објектима, у смислу смањења саобраћаја који се односи на спорт; држања учесника и гледалаца далеко од осјетљивих простора и очување флоре; контроле спортских грана, укључујући технолошке поступке и промјене са њима у вези, са становишта потенцијалних опасности по животну средину;
- Испитају могућности обезбјеђења финансијских средстава: која би помогла модернизацији спортских објеката како би се смањила употреба необновљивих ресурса; очувао развој спортских објеката и одржавања спортских приредби на њима у пропорцији са бригом која је, приликом њиховог планирања, пружена заштити животне средине;

¹⁷ Ђурђевић Н , (2007) Јавне власти и спорт, Правни факултет Универзитета, Центар за спортско право, Крагујевац..

- Тумаче спортску политику са становишта очувања животне средине;
- Остваре сарадњу на међународном нивоу како би се обезбиједила усклађеност националних законодавстава;
- Подрже и охрабре увођење „зелених“ марки, које би се могле додјељивати производима, објектима, догађајима, организацијама, итд. које схватају озбиљно бригу о животној средини;
- Обезбиједи да када се организују велике спортске приредбе брига о животној средини буде озбиљно схваћена током читавог организационог процеса.

Из свега горе наведеног се јасно види да су заштита животне средине и спорт вриједносно у вези са Стратегијом спорта, па се зато предвиђају мјере којима ће се постепено подизати свијест спортског покрета о овом значајном питању које се тиче свих грађанки и грађана Црне Горе, али и наше планете.

Сажетак ПЕСТЛЕ анализе

	Јаке стране и шансе	Слабости , изазови и ризици
Политички фактори	<p>Црна Гора је грађанска, демократска, еколошка и држава социјалне правде, заснована на владавини права;</p> <p>Постоји јасна одређеност државе за политику системске подршке развоја спорта и обезбјеђивању услова да се грађанке и грађани редовније баве физичким активностима;</p> <p>Црна Гора поштује демократске принципе и аутономију спорта;</p> <p>Систем спорта Црне Горе усаглашен је са</p>	<p>Потенцијална нестабилност Владе и нови избори чиме би се зауставило успостављање новог система спорта у Црној Гори;</p>

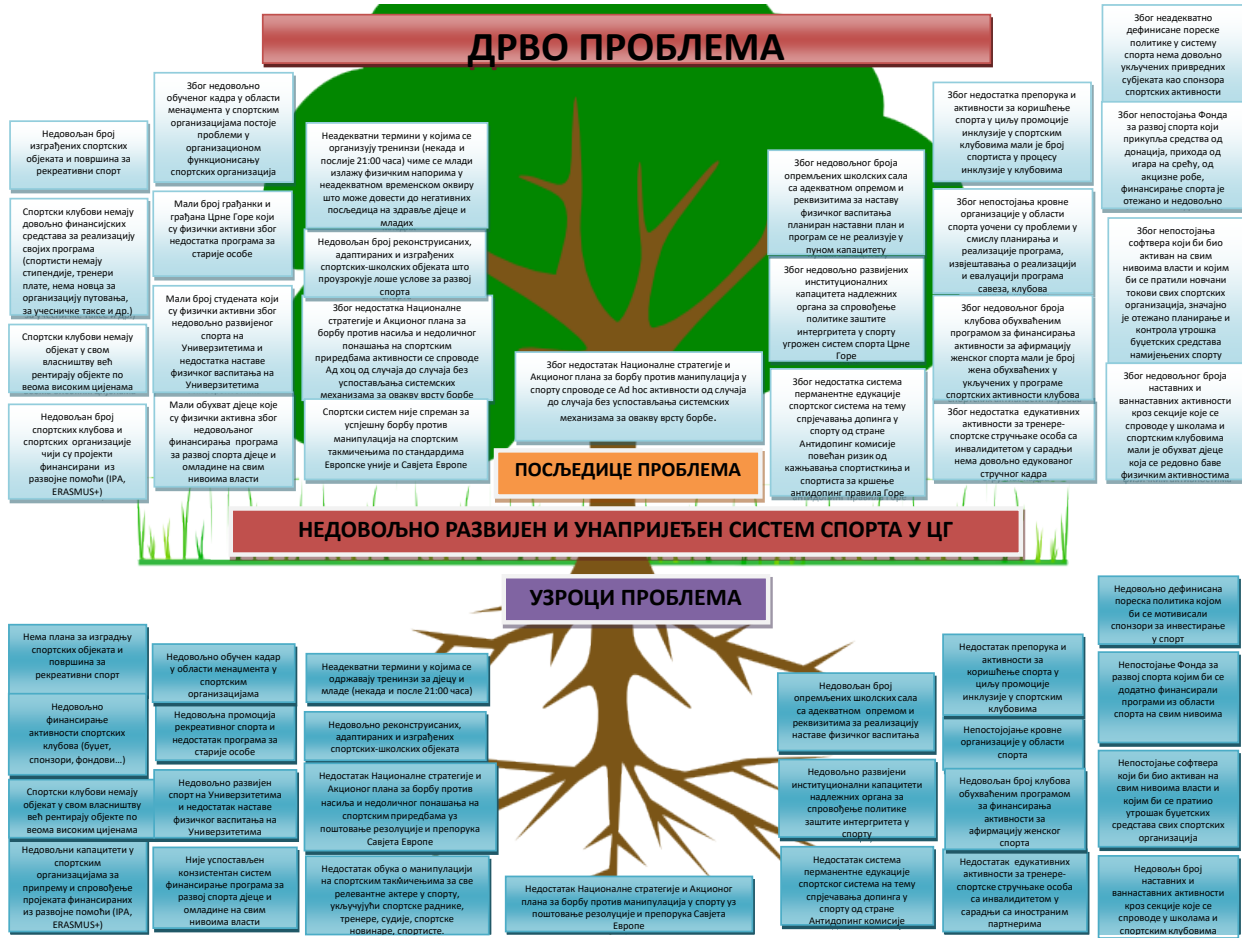
	<p>принципима Европске спортске повеље;</p> <p>Црна Гора је кандидат за чланство у ЕУ;</p> <p>Црна Гора је чланица НАТО алијансе.</p>	
<p>Економски фактори</p>	<p>Црна Гора посједује културно и природно богатство, туристичке и спортске потенцијале;</p> <p>Спорт и организација спортских такмичења и припрема /кампова значајно утиче на развој туризма у Црној Гори и доприноси економској политици;</p> <p>Потенцијал коришћења ЕУ фондова у циљу финансирања програма из области спорта;</p> <p>Недовољни развијени капацитети система спорта у Црној Гори за повлачење средстава из ЕУ фондова;</p> <p>Недовољне стимулативне пореске олакшице за инвестирање привреде у спорт;</p> <p>Неразвијена индустрија што доводи до смањеног интереса за улагање у спорт;</p> <p>Недовољна видљивост и препознатљивост Црне Горе на међународној спортској сцени.</p>	<p>Недобијање подршке од Министарства финансија у процесу дефинисања пореских олакшица како би привредници имали интерес да улажу у систем спорта у Црној Гори;</p> <p>Могуће недобијање подршке за прављење Фонда за развоја спорта који би користио средства од Игара на срећу и коришћења средстава од акцизне робе, а та средства би се користила за додатно финансирање програма из области спорта на свим нивоима власти;</p> <p>Слаба заинтересованост система спорта за обуке у писању пројеката у ЕУ формату како би користили фондове као што су ИПА фондови и Erasmus +.</p>
<p>Друштвени фактори</p>	<p>Богато културно-историјско наслеђе,</p>	<p>Слаба заинтересованост чинилаца система спорта у</p>

	<p>мултикултуралност, гостољубивост;</p> <p>Недовољан број едукативних/програма образовања/обука/ за чиниоце система спорта у Црној Гори у циљу подизања капацитета националних спортских савеза и спортских клубова и организација;</p> <p>Недовољан број експерата – тренера, спортских менаџера, врхунских спортских љекара, спортских психолога, нутрициониста;</p> <p>Недовољна искоришћеност капацитета спорта у циљу већег афирмисања националног, културног и спортског идентитета Црне Горе;</p> <p>Недовољан број едукативних програма за спортисте како би успјешно наставили своје животе након спортске каријере;</p> <p>Систем здравствене заштите спортиста на недовољно развијеном нивоу.</p>	<p>Црној Гори за перманентним усавршавањем и едукацијама на теме као што су стратешко планирање, финансијско пословање, програмско финансирање, јавне набавке, заштита интегритета у спорту, израда аката савеза и клубова који су у складу са Законом о спорту;</p> <p>Млади не препознају ријешеност државе да им пружи максималне услове за њихов спортски развитак и перманентан одлазак младих талената у иностранство;</p> <p>Опасност да, и поред законских уређења, због устаљених пракси савеза и клубова, спортисти и тренери раде на начин на који се крше основни принципи достојанственог рада и тако немају права на здравствено и социјално осигурање, чиме се угрожава остваривање основних социјално-економских права грађана.</p>
<p>Технолошки фактори</p>	<p>Постоје научни капацитети у Црној Гори за унапрјеђење методологије тренинга користећи најновија научних постигнућа кроз сарадњу са високошколским институцијама у области спорта;</p>	<p>Недовољна повезаност између академске заједнице и система спорта у Црној Гори и у том смислу недовољна повезаност научних постигнућа са реалним спортским сектором;</p> <p>Недовољно коришћење</p>

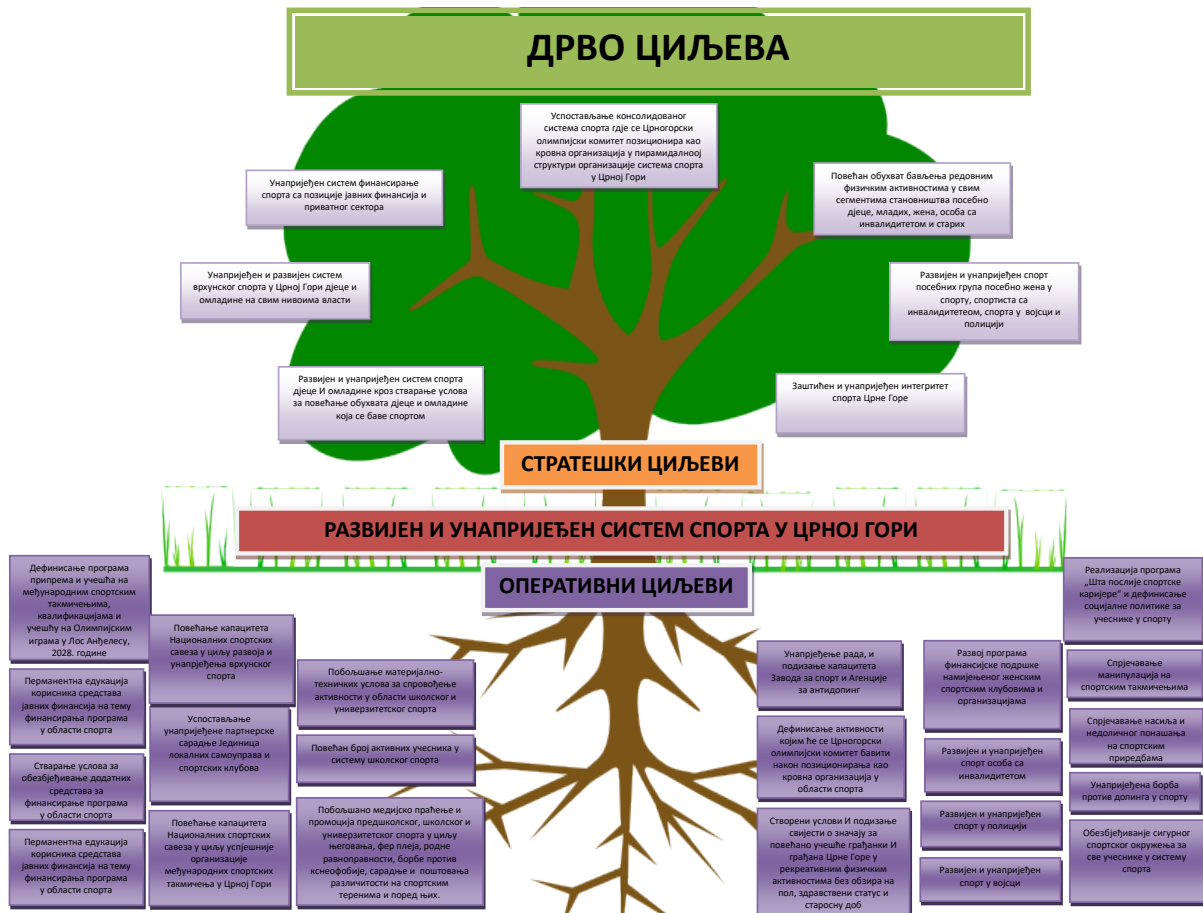
	<p>Тренери користе најновија научно-технолошка знања у процесу планирања и реализације тренинга;</p> <p>Држава финансира научне пројекте који су у функцији унапрјеђења процеса у области спорта;</p> <p>Завод за спортску медицину као здравствено-научна институција пружа подршку чиниоцима система спорта;</p> <p>Агенција за антидопинг прати сва кретања у области суплементације и врши едукацију спортиста о забрањеним средствима.</p>	<p>модерних технолошких постигнућа у унапрјеђењу система тренинга;</p> <p>Недовољно коришћење модерних технолошких постигнућа у унапрјеђењу тестирања спортиста и дијагностике у спорту;</p> <p>Низак ниво улагања у истраживања у области спорта;</p> <p>Чиниоци система спорта не желе да се едукују у области дијагностике у спорту, медицинских, моторичких и психолошких тестирања, утицају допинг средстава и др.</p>
<p>Правни оквир</p>	<p>Постојање Закона о спорту, Стратегије развоја спорта са припадајућем Акционим планом и донетим подзаконским актима;</p> <p>Законом уређен систем борбе против допинга у спорту;</p> <p>Усклађеност правног оквира којим је уређен систем спорта са документима Европске уније и Савјета Европе, Црна Гора, као држава кандидат за пријем у Европску унију, прихвата правну тековину Европске уније (ЕУ) и питање спорта третира је у Преговарачком поглављу 26 - Образовање и култура, које је једно од првих привремено затворених поглавља;</p>	<p>Неконзистентност у примјени Закона о спорту и подзаконских аката;</p> <p>Недовољни капацитети националних спортских савеза и спортских клубова у сегменту досљедне примјене свих законом о спорту утврђених обавеза;</p> <p>Могућ отпор чинилаца система спорта у процесу израде нових Правилника о категоризацији спортова, спортиста и спортских стручњака;</p> <p>Могућ отпор приликом доношења новог Закона о спорту којим ће се морати додатно уредити област услова за финансирање програма из области спорта, радног права, социјалне заштите спортиста и других</p>

	<p>Црна Гора је држава у којој се поштују принципи владавине права;</p> <p>Постојања потребе дефинисања позиције Црногорског олимпијског комитета као кровне организације система спорта у Црној Гори;</p> <p>Постојање потребе за извршење измјена и допуна Закона о спорту и израде нове Стратегије и Акционог плана, новог Статута Завода за спорт са проширењем дјелатности, дефинисања статуса професионалних спортиста, малољетних спортиста;</p> <p>Потребно је израдити нове категоризације спортова, спортиста и спортских стручњака.</p>	<p>питања.</p>
<p>Животна средина</p>	<p>Црна Гора је по Уставу еколошка држава са веома повољним климатским условима;</p> <p>Недовољно развијен еколошки, рурални и спортски туризам;</p> <p>Црна Гора има све потенцијале за развој зелене државе;</p> <p>Недовољно развијена свијест о значају еколошких стандарда у области спорта;</p> <p>Недовољна усаглашеност спортске инфраструктуре са зеленом агендом.</p>	<p>Недовољно развијена свијест о значају и повезаности спорта са екологијом;</p> <p>Непоштовање препорука Савјета Европе у смислу обавеза које јавне власти имају у односу на повезивање спорта и екологије;</p> <p>Проблеми загађења животне средине, енергетске ефикасности и недовољне употребе обновљивих извора енергије.</p>

3.3. ДРВО ПРОБЛЕМА

3.4 ДРВО ЦИЉЕВА

4. СТРАТЕШКИ И ОПЕРАТИВНИ ЦИЉЕВИ С ПРАТЕЋИМ ИНДИКАТОРИМА УСПЈЕХА

Стратешки и оперативни циљеви су дефинисани у складу са потребама система спорта и на основу детаљне анализе тог система који показује одређене недостатке. Како би обезбиједили конзистентан, чврст а у исто вријеме и мобилан систем спорта потребно је унаприједити сљедеће области које су артикулисане кроз стратешке циљеве.

4.1. Систем финансирања спорта у Црној Гори

Спорт као важан фактор у сваком друштвеном систему би требало да буде подржан из јавних средстава, односно буџета јавних власти и јавних фондова. Без финансијског учешћа националних, регионалних и локалних власти у програмима подршке и развоја спорта није могуће остваривање његових функција.

Обим финансирања програма у области спорта зависиће од финансијских капацитета и економске развијености, како на нивоу власти јединица локалних самоуправа, тако и на националном нивоу. Да би се успоставила ефикасна финансијска подршка у реализацији програма из области спорта, систем финансирања мора бити законски јасно дефинисан, уз уважавање чињенице о важности укључивања у овај систем и приватних предузећа која налазе свој интерес у овој области, гдје се кроз законску регулативу ствара повољан амбијент за подстицање улагања у спорт. Уколико анализирамо систем финансирања програма у области спорта у земљама Европске уније установићемо да су локалне власти те које у највећој мјери финансирају спорт, а не централна Влада. У финансирању спорта треба охрабривати мјешовито финансирање спортских програма из јавног и приватног сектора, као и улагања самих организација из њихових прихода. Комерцијално спонзорисање у спорту прихваћен је као реалан извор додатних средстава за финансирање спорта. Од спонзорисања и спорт и спонзори имају корист, па би зато управо јавне власти требало да подржавају и промовишу такав облик финансирања, уколико је он могућ због постојеће законске регулативе. Често управо неповољна законска регулатива не подстиче улазак спонзора у спорт, јер, између осталог, не постоје пореске олакшице које би омогућавале успостављање квалитетног партнерског односа између спонзора и спортске организације.

Стратегијом се препознаје значај успостављања конзистентног система финансирања спорта на основу јасних критеријума и прецизно дефинисане категоризације спортова, спортиста, спортских стручњака и спортских клубова. Потребно је успоставити систем у којем ће се јасно знати који ниво власти је одговоран за финансирање одређених програма из области спорта. Посебну пажњу јавне власти морају обратити на финансирање кампова за младе и перспективне спортисте, стипендија за младе и перспективне спортисте, али и за награђивање врхунских спортских постигнућа у облику награда и националних спортских признања. Да би се користили доступни фондови за финансирање пројеката из области спорта потребно је подизање капацитета спортских организација како би биле способне да аплицирају, добију, реализују и коначно оправдају добијена средства, како из европских фондова тако и са позиције буџета.

Приликом одабира програма из области спорт који ће бити финансирани посебно треба водити рачуна о квалитету програма и обухвату дјецe и омладине који тај програм користе.

Стратешки циљ 1	Унапријеђен систем финансирање спорта са позиције јавних финансија и приватног сектора
-----------------	--

Оперативни циљ 1.1	Перманентна едукација корисника средстава јавних финансија на тему финансирања програма у области спорта
--------------------	--

Мјера 1.1.1	Повећање капацитета корисника средстава јавних финансија у смислу планирања и реализације буџета уз поштовање позитивних законских прописа, извјештавање и евалуација пројекта на нивоу националних спортских савеза
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева организацију стручних скупова и семинара за националне спортске савезе у области планирања, програмирања, праћења, реализације и извјештавања за програме финансираних средствима из јавних финансија. Ове едукације ће водити експерти из области програмирања и планирања финансирања програма у области спорта, а циљна група су представници националних спортских савеза као највећи корисници буџета Министарства спорта и младих. Едукацијама би биле

обухваћене теме припреме програма, дефинисање циљева, финансијско планирање и евалуација програма.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта

Мјера 1.1.2	Повећати капацитета корисника средстава јавних финансија у смислу планирања и реализације буџета уз поштовање позитивних законских прописа, извјештавање и евалуација пројекта на нивоу јединица локалних самоуправа
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева организацију стручних скупова и семинара за представнике јединица локалних самоуправа и представника спортских организација које своје активности спроводе на локалном нивоу у области планирања, програмирања, праћења, реализације и извјештавања за програме финансиране средствима из јавних финансија. Едукацијама би биле обухваћене теме припреме програма, дефинисање циљева, финансијско планирање и евалуација програма.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта

Мјера 1.1.3	Израдити Приручник о финансирању програма у области спорта на националном нивоу и у јединицама локалних самоуправа
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припрему анализа, материјала и примјера добре праксе за израду Приручника о финансирању програма у области спорта на националном нивоу и у јединицама локалних самоуправа. Након утврђених анализа израдиће се и Приручник који би заправо био практикум како припремити програм за финансирање пројекта у области спорта, које су то кључне тачке у припреми пројекта, како дефинисати циљеве, које алате користити приликом израда анализа, како дефинисати јасне индикаторе за мјерење квалитета примјене програма и коначно како вршити евалуацију.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта

Табела индикатора за оперативни циљ 1.1:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 1.1	<i>Перманентна едукација корисника средстава јавних финансија на тему финансирања програма у области спорта</i>	<i>Повећан број едукованих корисника средстава јавних финансија за 50% у односу на 2024. годину</i>	10%	20%	30%	40%	50%
Мјера 1.1.1	<i>Повећати капацитете корисника средстава јавних финансија у смислу планирања и реализације буџета уз поштовање позитивних законских прописа, извјештавање и евалуација пројекта на нивоу националних спортских федерација</i>	<i>Организовано најмање 5 стручних скупова и семинара годишње на националном нивоу</i>	5	10	10	10	10
Мјера 1.1.2	<i>Повећати капацитете корисника средстава јавних финансија у смислу планирања и реализације буџета уз поштовање позитивних законских прописа, извјештавање и евалуација пројекта на нивоу јединица локалних самоуправа</i>	<i>Организовано најмање 5 стручних скупова и семинара годишње на нивоу јединица локалних самоуправа</i>	5	10	10	10	10
Мјера 1.1.3	<i>Израдити Приручник о финансирању програма у области спорта на националном нивоу и у јединицама локалних самоуправа</i>	<i>Израђен Приручник о финансирању програма у области спорта на националном нивоу и у јединицама локалних самоуправа и одштампан у 500 примјерака</i>	500				
Мјера 1.1.4	<i>Израдити приједлог законских и подзаконских аката у циљу бољег дефинисања процедура за финансирању програма у области спорта</i>	<i>Израђен приједлог законских и подзаконских аката у циљу бољег дефинисања процедура за финансирању програма у области спорта</i>	100%				

Оперативни циљ 1.2	Формирање Фонда за развој спорта
-----------------------	----------------------------------

Мјера 1.2.1	Формирати Радну групу за припрему приједлога формално-правних аспеката за оснивање и функционисање Фонда за развој спорта
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева идентификацију потенцијалних чланова Радне групе из области спорта, економије, привреде и израда анализе позитивних законских прописа како би се нашао основ и дефинисала структура за формирање и функционисање Фонда за развој спорта. Ова Радна група би имала задатак да изради документ којим би био формиран Фонд за развој спорта, уз уважавање свих позитивних законских прописа и уз сагласност надлежних министарстава, као што су Министарство финансија и Министарство спорта и младих.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта, национални спортски савези

Мјера 1.2.2	Израдити Правилник о категоризацији спортова, спортских организација и рангирање спортова и спортских организација као критеријум за финансирање програма са позиције Фонда за развој спорта
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева организацију састанака заинтересованих страна, прикупљање релевантних података за израду Правилника, анализу позитивних искустава из других држава и коначно израду Правилника о категоризацији спортова, спортских организација и рангирање спортова и спортских организација као критеријум за финансирање програма са позиције Фонда за развој спорта. Овим Правилником јасно ће бити дефинисани критеријуми који би се користили за категоризацију спортова и спортских организација што би даље помогло у доношењу одлуке како ће бити финансирани програм из средстава која ће бити прикупљена активностима Фонда за развој спорта.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта, национални спортски савези

Мјера 1.2.3	Израдити критеријуме о начину располагања и расподјели финансијских средстава из буџета Фонда за развој спорта поштујући утврђене циљеве Националне стратегије развоја спорта Црне Горе за период 2024 – 2028. и Правилника о категоризацији
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева организацију састанака заинтересованих страна, прикупљање релевантних података за израду критеријума о начину располагања и расподјели финансијских средстава из буџета Фонда за развој спорта поштујући утврђене циљеве Националне стратегије развоја спорта Црне Горе за период 2024 – 2028. и израду критеријума и Правилника о категоризацији. Јавност у раду Фонда за развој спорта и гарантовање да ће се прикупљена средства расподјељивати искључиво на основу јасних критеријума, а не на основу политичких афинитета доносиоца одлука су веома важна чињеница.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта, национални спортски савези

Мјера 1.2.4	Израдити маркетиншку и ПР кампању за промовисање рада Фонда за развој спорта
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева идентификацију експерата из области спорта и економије за учешће у изради и израда маркетиншке и ПР кампање за промовисање рада Фонда за развој спорта и израду саме кампање. Да би Фонд за развој спорт доживио своју потпуну афирмацију потребно је на јасан и прецизан начин презентовати јавности Црне Горе који су све бенефити рада оваквог Фонда, гдје ће и за какву сврху средства бити инвестирана и коначно како и на који начин ће та инвестиција утицати на развој спорта у Црној Гори и како ће се контролисати рад Фонда .

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта, национални спортски савези

Табела индикатора за оперативни циљ 1.2 :

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028
Оперативни циљ 1.2	<i>Формирање Фонда за развој спорта</i>	<i>Створени услови за формирање Фонда за развој спорта</i>		100%			
Мјера 1.2.1	<i>Формирати радну групу за припрему приједлога формално-правних аспеката за оснивање и функционисање Фонда за развој спорта</i>	<i>Формирана Радна група за припрему приједлога формално-правних аспеката за оснивање и функционисање Фонда за развој спорта</i>	100%				
Мјера 1.2.2	<i>Израдити Правилник о категоризацији спортова, спортских организација и рангирање спортова и спортских организација као критеријум за финансирање програма са позиције Фонда за развој спорта</i>	<i>Израђен Правилник о категоризацији спортова, спортских организација и рангирање спортова и спортских организација као критеријум за финансирање програма са позиције Фонда за развој спорта</i>		100%			
Мјера 1.2.3	<i>Израдити критеријуме о начину располагања и расподјели финансијских средстава из буџета Фонда за развој спорта поштујући утврђене циљеве Стратегије развоја спорта Црне Горе за период 2024-2028. и Правилника о категоризацији</i>	<i>Израђени критеријуми о начину располагања и расподјели финансијских средстава из буџета Фонда за развој спорта поштујући утврђене циљеве Стратегије развоја спорта Црне Горе за период 2024-2028. и Правилника о категоризацији</i>		100%			
	<i>Израдити маркетиншку и ПР кампању за промовисање рада Фонда за развој спорта</i>	<i>Израђена маркетиншка и ПР кампања за промовисање рада Фонда за развој спорта</i>		100%			

Оперативни циљ 1.3	Израда приједлога законских и подзаконских аката за стварање услова који би довели до повећања пореских олакшица за компаније које инвестирају у спорт и успостављање контроле за инвестирање добијених средстава
--------------------	---

Мјера 1.3.1	Израдити приједлог законских и подзаконских аката за стварање услова који би довели до повећања пореских олакшица за компаније које инвестирају у спорт
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева формирање Радне групе за анализу позитивних законских прописа и израда приједлога законских и подзаконских аката којим би се створили услови за повећања пореских олакшица за компаније које инвестирају у спорт. Како би се значајно повећало инвестирање у спорт потребно је створити услове да привреда има интерес за улагање у спорт, а не да та улагања зависе од личних контаката. Да би у овом сегменту биле јасно позициониране улоге и задаци и обавезе потребно је сагледати законска рјешења која су данас у оптицају и уз анализу примјера добре праксе сагледати како се кроз нова законска рјешења може успоставити систем за повећања пореских олакшица са све привредне субјекте који желе да инвестирају у систем спорта Црне Горе.

Кључни носиоци Министарство спорта и младих, Министарство финансија

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, национални спортски савези

Мјера 1.3.2	Израдити приједлог законских и подзаконских аката за стварање услова за укључивање прихода од Игара на срећу, кладионица и акцизне робе у систем финансирања програма из области спорта
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева формирање Радне групе за анализу позитивних законских прописа и израду приједлога законских и подзаконских аката којим би се створили услови за укључивање прихода од Игара на срећу, кладионица и акцизне робе у систем финансирања програма из области спорта. Укључивање државне лутрије, кладионица и акцизне робе у систем прикупљања

додатних средстава за финансирање програма из области спорта је пракса која је заступљена у свим развијеним државама. Кладионице нарочито зависе од спорта и усмјерене су ка спортским активностима и потпуно је природно да од прихода од спортског клађења у одређеном проценту интерес има и систем спорта јер би се ова средства користила за развој и унапрјеђење предшколског, школског и универзитетског спорта, рекреативног спорта и других програма из области спорта.

Кључни носиоци: Министарство спорта и младих, Министарство финансија

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Управа за игре на срећу, факултети из области спорта, национални спортски савези

Мјера 1.3.3	Израдити и имплементирати софтверско рјешење којим ће се пратити коришћење свих средстава из јавних финансија на националном и нивоу јединица локалних самоуправа која су намијењена програмима из области спорта укључујући и средства добијених кроз Фонд за развој спорта
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева ангажовање референтне компаније за израду софтвера којим ће бити контролисано коришћење средстава који долазе из буџета Црне Горе али и из буџета јединица локалних самоуправа, Фонда за развој спорта и средстава која ће се прикупљати од спонзора, донатора, игара на срећу, кладионица и акцизне робе. Овакав софтвер ће омогућити и прецизније планирање наредних буџета и стварање веома јасне слике о томе колико средстава заправо има у систему спорта и које су потребе спорта.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта, национални спортски савези

Табела индикатора за оперативни циљ 1.3 :

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 1.3	<i>Израда приједлога законских и подзаконских аката за стварање услова који би довели до повећања пореских олакшица за компаније које инвестирају у спорт и успостављање контроле за инвестирање добијених средстава</i>	<i>Израђени приједлози законских и подзаконских аката</i>		100%			
Мјера 1.3.1	<i>Израдити приједлоге законских и подзаконских аката за стварање услова који би довели до повећања пореских олакшица за компаније које инвестирају у спорт</i>	<i>Израђени приједлози законских и подзаконских аката</i>		100%			
Мјера 1.3.2	<i>Израдити приједлоге законских и подзаконских аката за стварање услова за укључивање прихода од игара на срећу, кладионица и акцизне робе у систем финансирања програма из области спорта</i>	<i>Израђени приједлози законских и подзаконских аката</i>	50%	50%			
Мјера 1.3.3	<i>Израдити и имплементирати софтверско рјешење којим ће се пратити коришћење свих средстава из јавних финансија на националном и нивоу јединица локалних самоуправа која су намијењена програмима из области спорта укључујући и средства добијених кроз Фонд за развој спорта</i>	<i>Израђен софтвер за праћење коришћења свих средстава из јавних финансија на националном и нивоу јединица локалних самоуправа која су намијењена програмима из области спорта укључујући и средства добијених кроз Фонд за развој спорта</i>		100%			

Оперативни циљ 1.4	Подизање капацитета спортских организација за коришћење средстава из ЕУ фондова, а за финансирање програма у области спорта
--------------------	---

Мјера 1.4.1	Организовати стручне скупове и семинаре за писања пројеката у ЕУ формату (ERASMUS+, IPA, IPARD и др)
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припрему и организацију стручних скупова и семинара за писања пројеката у ЕУ формату (ERASMUS+, IPA, IPARD и др). Примјеном ове мјере подићиће се капацитети спортских организација да крену у израду пројеката у области спорта који би се аплицирало у фондовима Европске уније и другим доступним међународним фондовима.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Национална Erasmus+ канцеларија, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, факултети за спорт

Мјера 1.4.1	Аплицирање на позиве ERASMUS+ и других фондова Европске уније
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припремање документације, проналажење партнера, писање пројекта у ЕУ формату и реализацију пројеката. Примјеном ове мјере биће обезбијеђени додатни извори финансирања и додатна финансијска средства којим ће се финансирати пројекти из области спорта.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, факултети за спорт

Табела индикатора за оперативни циљ 1.4 :

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 1.4	<i>Подизање капацитета спортских организација за коришћење средстава из ЕУ фондова, а за финансирање програма у области спорта</i>	<i>Успјешно реализовано минимум 3 пројекта по години реализације Стратегије</i>	5	5	6	6	8
Мјера 1.4.1	<i>Организовати стручне скупове и семинаре за писања пројеката у ЕУ формату (ERASMUS+, IPA, IPARD и др)</i>	<i>Едуковано 10 % представника спортских организација за писање пројеката у ЕУ формату по години примјене Стратегије</i>	100%	100%	100%	100%	100%
Мјера 1.4.2	<i>Аплицирање на позиве ЕРАСМУС + и фондова ЕУ</i>	<i>Минимум 5 пројеката одобрених од међународних фондова по години примјене Стратегије</i>	5	5	6	6	8

4.2. Развој и унапрјеђење врхунског спорта у Црној Гори

Врхунски спорт захтијева од спортиста много одрицања и ако жели да постигне високе резултате спортиста мора да буде дисциплинован у свом свакодневном животу, мора да посвети знатан дио свог слободног времена тренингу, путовању, такмичењима. Практично није могуће да такмичар који жели да постигне врхунски спортски резултат професионално ради у пуној мјери. Ако такмичар хоће да постигне и поправи сопствене резултате, може само ограничено да обавља дужност у својој професији. Уз то најчешће мора да издржава себе и породицу. Садашњи прописи у врхунском спорту не дају рјешења на ова тешка питања. Они фактички приморавају такмичара да бира између аматерства, у коме га обавезује потпуна материјална незаинтересованост, и професионализма, који у садашњем значењу треба теоретски да обухвати све оне који више нијесу аматери, али у пракси обухвата само оне којима је спорт једина професија.

Стратегијом су препознати проблеми који оптерећују врхунске спортисте. Уколико се жели да остваривање врхунских спортских постигнућа не буду случајност него плод стручног рада у којем се води

рачуна о идентификацији талената, редовног тестирања и праћења спортске форме у Заводу за спорт, перманентне едукације у области допинга, суплементације, квалитетне здравствене заштите врхунских спортиста онда је потребно подићи капацитете институцијама и организација, као што су Завод за спортску медицину, Антидопинг комисија, ЦОК, ПОК, национални спортски савези и спортски клубови. Када се говори о врхунском спорту онда посебну пажњу морамо усмјерити и ка сарадњи са медицинским сектором јер лијечење спортиста, превенција од повреда и оперативне интервенције морају бити рађене по посебним протоколима. Потребно је установити брзу траку за врхунске спортисте како не би били препуштени себи или својим породицама у моменту када се повриједе и наравно како не би чекали на прегледе, дијагностику и коначно на операцију уколико је она потребна да се изведе ургентно. Унапрјеђење сегмента спортске медицине је веома важан дио у процесу рада са врхунским спортистима. Како би Црна Гора била што успјешнија на међународним такмичењима, веома је важно да систем подршке буде усмјерен нарочито на спортске клубове гдје се управо ти репрезентативци и стварају, бораве и тренирају. Координација, системска подршка и добро планирање активности обезбиједиће услове врхунским спортистима да и остваре своје капацитете на међународном спортском плану. Приоритет ове Стратегије је и освајање што већег броја медаља на европским и свјетским првенствима и Олимпијским играма.

Стратегијом је препознат значај програмског финансирања. Оваква пракса се нарочито добро показује у финансирању програма спортиста који се такмиче у појединачним спортовима. Тако сваки спортиста, који је категорисан и на основу својих резултата препознат да испуњава услове и буде подржан од стране јавних власти, дефинише свој годишњи програм свих активности. Такав програм у себи садржи информације о личном тренеру спортисте, кондиционом тренеру, плану реализације припрема, такмичењима на којима спортиста узима учешће, љекарској бризи, физиотерапеутима који ће бринути о његовом опоравку, спортском психологу који ће се бавити психолошком припремом спортиста, одговарајућом суплементацијом, куповином опреме и реквизита потребним за реализацију спортских активности и др.

Код колективних спортова је такође могуће спровести програмско финансирање, али ту постоји један изазов, а то је да сви играчи који наступају за национални тим Црне Горе не играју у једном клубу већ се окупљају непосредно прије одржавања неког међународног такмичења. Искуства из других држава као нпр. Мађарске нам говори да је јачање домаћих лига довело до значајног напретка у постизању

врхунских резултата националних селекција. Годинама уназад ватерполисти Мађарске играју у домаћем првенству гдје су капацитети домаћих клубова значајно ојачани, па тако Мађарска представља велесилу у ватерполу. На посљедњем одржаном првенству Европе у Загребу 2024. године селекција Мађарске је наступила са другим тимом који су чинили јуниори и стигли су до полуфинала овог великог такмичења. Дакле, систем показује своју стабилност и континуитет у погледу остваривања врхунских спортских постигнућа. Црна Гора има могућности да финансира и створи неколико снажних клубова у више спортова који би окупили оне најбоље који би чинили и окосницу националних тимова. Током фокус група истицала се потреба да се држава одреди према само неколико спортова који ће бити финансирани и подржани како у смислу припрема националних тимова, тако и у финансирању програма спортских клубова који припадају одабраним спортским гранама.

Када говоримо о развоју и унапрјеђењу врхунског спорта не можемо, а да не напоменемо значај постојања адекватне спортске инфраструктуре. У том смислу, Стратегијом је препозната потреба за изградњом Националних тренинг центара који би били један на планини и већој надморској висини од 1000 м и други који би се налазио на мору. Овакви спортски капацитети би значајно допринијели и повећању туристичке понуде Црне Горе, јер би се ту окупљали, на припремама, и тимови из иностранства. Национални тимови из Србије своје висинске припреме углавном спроводе у Националној тренинг бази на Белмекену, Бугарска. Мишљења смо да би изградњом оваквих центара привукле спортске организације из региона, али и шире.

Стратегијом је предвиђено и успостављање још значајнијег системског рјешења када се говори о награђивању спортиста који су остварили врхунска спортска постигнућа, као и награђивање њихових тренера. Зато је веома важно израдити квалитетан правилник о категоризацији спортова, спортиста, спортских стручњака и спортских клубова. Документ који би био сачињен од јасних и мјерљивих критеријума био би основа за сва даља планирања у смислу финансирања програма из области спорта и креирања нових јавних политика.

Стратегијом је препознат значај сарадње система спорта са високообразовним институцијама које би требало, поред формалног образовања, да посвете велику пажњу и неформалном образовању гдје би се кроз процесе стручног оспособљавања перманентно едуковали кадрови из области спорт

Стратешки циљ 2	Унапријеђен и развијен систем врхунског спорта у Црној Гори
-----------------	---

Оперативни циљ 2.1	Израђене и реализоване припреме појединаца и тимова за квалификације и учешће на Олимпијским играма у Лос Анђелесу 2028. године и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, Параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде
--------------------	--

Мјера 2.1.1	Израдити критеријуме за избор спортиста који су евидентни кандидати за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, као зимским и љетњим Параолимпијским играма
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева формирање тима који ће се бавити израдом процедура и критеријумима за избор спортиста који су евидентни кандидати за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, зимским и љетњим Параолимпијским играма и другим такмичењима која су у ингеренцији Међународног параолимпијског комитета. Израђеним критеријумима биће створени услови да се препознају таленти и они који имају шансу да освоје норму за учешће на Олимпијским и Параолимпијским играма.

Кључни носиоци: Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет ЦГ

Партнери: Министарство спорта и младих, национални спортски савези и факултети из области спорта

Мјера 2.1.2	Израдити програме припрема и учешћа спортиста на квалификацијама за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, зимским и љетњим Параолимпијским играма у индивидуалним и екипним спортовима
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева формирање тима који ће се бавити израдом процедура, критеријумима и програмима припрема за спортисте који су евидентни кандидати за учешће на

зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, зимским и љетњим Параолимпијским играма и другим такмичењима која су у ингеренцији Међународног параолимпијског комитета. Овим програмима биће веома прецизно дефинисан план припрема и потребних ресурса за њихово успјешно спровођење.

Кључни носиоци: Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет ЦГ

Партнери: Министарство спорта и младих, национални спортски савези и факултети из области спорта

Мјера 2.1.3

Израдити програм суплементације спортиста и плана исхране за спортисте који су укључени у програм припрема Црногорског олимпијског комитета

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припрему програма суплементације и плана исхране за сваког спортисту који је обухваћен програмом припрема Црногорског олимпијског комитета. Овом активношћу биће створени услови за подизање капацитета спортиста који можда у овом тренутку немају услова или знања како се квалитетно и правилно хранити и како користити суплементе као средства која су додатак исхрани, а не његова суштина.

Кључни носилац: Црногорски олимпијски комитет

Партнери: Министарство спорта и младих, национални спортски савези и факултети из области спорта

Мјера 2.1.4

Израдити план медицинске заштите, тестирања и подршке спортистима током припрема за учешће на Олимпијским играма и другим такмичењима са олимпијског календара

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева сарадњу Црногорског олимпијског комитета, факултета из области спорта са Заводом за спортску медицине и припрему плана медицинске заштите, тестирања и подршке спортистима током припрема за учешће на Олимпијским играма и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а. Током припрема и квалификационих такмичења један од највећих изазова јесте остати здрав и неповријеђен и имати систематски успостављену подршку медицинског тима Црногорског олимпијског комитета.

Кључни носиоци: Министарство спорта и младих, Завод за спортску медицину

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални савези

Мјера 2.1.5

Израдити план набавке потребне опреме и реквизита за припрему спортиста

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева формирање стручног тима који ће сублимирати све потребе потенцијалних олимпијских кандидата за куповину опреме и реквизита потребних за успјешну припрему спортиста и тимова. У опрему, поред спортске опреме и реквизита, спадају и апарати за тестирање спортиста, апарати за опоравак спортиста и друга средства која се користе у тренажним методологијама.

Кључни носиоци: Министарство спорта и младих, Завод за спортску медицину

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и факултети из области спорта

Мјера 2.1.6

Изградити три национална тренинг центра – на сјеверу, у Подгорици и на приморју

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припрему потребне документације, израду пројекта, подјеле реализације пројекта по фазама и обезбјеђивање средства за реализацију. У реализацију пројекта ће бити укључене и друге институције јер се ради о три капитална пројекта из области изградње спортске инфраструктуре за које је потребно издвојити значајна финансијска средства. Реализацијом ова три пројекта значајно ће се подићи капацитети система спорта и спортског туризма Црне Горе.

Кључни носиоци: Министарство спорта и младих, Управа за јавне радове

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и факултети из области спорта

Табела индикатора за оперативни циљ 2.1:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 2.1	<i>Израђене и реализоване припреме појединаца и тимова за квалификације и учешће на Олимпијским играма у Лос Анђелесу и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а и такмичењима Параолимпијског комитета Црне Горе</i>	<i>Број реализованих програма. Број учесника ОИ.</i>					30%
Мјера 2.1.1	<i>Израдити критеријуме за избор спортиста који су евидентни кандидати за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године, зимским и љетњим Параолимпијским играма</i>	<i>Израђени критеријуми</i>		100%			
Мјера 2.1.2	<i>Израдити програме припрема и учешћа спортиста на квалификацијама за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године, зимским и љетњим Параолимпијским играма у индивидуалним и екипним спортовима</i>	<i>Израђени програм припрема и учешћа спортиста на квалификацијама за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године, зимским и љетњим Параолимпијским играма у индивидуалним и екипним спортовима</i>		100%			
Мјера 2.1.3	<i>Израдити програм суплементације спортиста и плана исхране за спортисте који су укључени у програм припрема Црногорског олимпијског комитета</i>	<i>Израђен програм суплементације и плана исхране за сваког спортисту који је обухваћен програмом припрема ЦОК-а</i>		100%			
Мјера 2.1.4	<i>Израдити план медицинске заштите, тестирања и подршке спортиста током припрема за учешће на Олимпијским играма и другим такмичењима са олимпијског календара</i>	<i>Израђен план медицинске заштите, тестирања и подршке спортиста током припрема за учешће на Олимпијским играма и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а</i>		100%			
Мјера 2.1.5	<i>Израдити план набавке потребне опреме и реквизита за припрему спортиста</i>	<i>Израђен план медицинске заштите, тестирања и подршке спортиста током припрема за учешће на Олимпијским играма и осталим мултиспортским такмичењима под</i>		100%			

		покровитељством МОК-а и ЕОК-а					
Мјера 2.1.6	Изградити три национална тренинг центра – на сјеверу, у Подгорици и на приморју	Изграђени Национални тренинг центри	0% 0%	20% 0%	50% 0%	70% 20%	100% 50%

Оперативни циљ 2.2 Унапрјеђење стручног рада у области врхунског спорта

Мјера 2.2.1	Израдити протокол о сарадњи и усаглашавања програма едукације, у сарадњи са Министарством спорта и младих, Министарством просвјете, Црногорским олимпијским комитетом, националним спортским савезима и факултетима који се баве едукацијом кадрова за потребе спорта о заједничкој платформи у вези са активностима, плановима и програмима едукација, а у циљу перманентног стручног усавршавања кадрова у оквиру система спорта
--------------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева анализу потребе за едукацијама, припрему планова и програма едукација и усаглашавање истих са програмима универзитета, прављење листе предавача, доношење планова едукације, одређивање праваца едукације, приоритета у едукативном процесу, те реализација едукације. Овом мјером подижу се капацитети читавог система спорта Црне Горе.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет Црне Горе, национални спортски савези, факултети из области спорта

Мјера 2.2.2	Организовати едукације стручног кадра за послове спорта кроз систем неформалног образовања
--------------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припремање и организацију по 5 стручних едукација на годишњем нивоу из области тренажних технологија и менаџмента спортских организација. Реализованом активношћу ће бити подједнако подизани капацитети како у сегменту тренажних технологија и у сегменту управљања спортским организацијама.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, национални спортски савези

Мјера 2.2.3

Организовати полагања стручних испита за рад у области спорта

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева вршење промоције на свим нивоима власти о значају за спортске организације да у свом систему имају лице које је положило стручни испит за рад у области спорта, а потребно је припремити материјале за едукацију и полагање испита и организовати полагања испита. Реализацијом ове мјере очекиван резултат је већи број спортских стручњака који су са успјехом положили стручни испит за рад у области спорта чиме ће бити повећани капацитети организација у којима ова лица раде.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, национални спортски савези

Табела индикатора за оперативни циљ 2.2:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 2.2	<i>Унапријеђење стручног рада у области врхунског спорта</i>	<i>Унапријеђен стручни рад у области спорта-обучено и едуковано најмање 30% спортских стручњака</i>	10%	15%	20%	25%	30%
Мјера 2.2.1	<i>Израдити протокол о сарадњи и усаглашавања програма едукације, а у сарадњи са Министарством спорта и младих, Министарством просвјете, Црногорским олимпијским комитетом, националним спортским савезима и факултетима који се баве едукацијом кадрова за потребе спорта о заједничкој платформи у вези са активностима, плановима и програмима едукација, а у циљу перманентног стручног усавршавања кадрова у оквиру система спорта</i>	<i>Израђен Протокол о сарадњи и усаглашени програми едукације</i>	100%				

Мјера 2.2.2	<i>Организовати едукације стручног кадра за послове спорта кроз систем неформалног образовања</i>	<i>Реализоване едукације за најмање 20% стручног кадра</i>	15%	30%	50%	80%	100%
Мјера 2.2.3	<i>Организовати полагања стручних испита за рад у области спорта</i>	<i>Број лица која су положила стручни испит за рад у области спорта</i>	10	20	40	60	80

Оперативни циљ 2.3 Унапрјеђење развојних програма у области врхунског спорта

Мјера 2.3.1 Финансирати годишње програме националних спортских савеза и спортских клубова усмјерених ка развоју и унапрјеђењу врхунског спорта и подршку перспективним и врхунским спортистима

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева финансирање програма националних спортских савеза и спортских клубова, уз подршку Министарства спорта и младих, усмјерених ка развоју и унапрјеђењу врхунског спорта и подршку перспективним и врхунским спортистима. Програмским финансирањем средства из јавних финансија ће стизати директно до спортисте и биће намијењена реализацији већ раније утврђеног и јасно дефинисаног програма и остваривања спортских циљева.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет Црне Горе, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.2 Реализовати перманентно праћење форме и напретка перспективних и врхунских спортиста у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора у Заводу за спортску медицину

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се у сарадњи са Заводом за спортску медицину, Црногорским олимпијским комитетом и факултетима за спорт организује перманентно праћење форме и напретка перспективних и врхунских спортиста у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора. Реализацијом ове мјере биће

успостављен стални мониторинг форме спортиста како би се могло на вријеме реаговати у случају да се евидентирани таленти или већ препознати кандидати за учешће на Олимпијским играма не развијају или не постижу резултате који се од њих у одређеним временским интервалима очекују.

Кључни носиоци: Завод за спортску медицину, национални спортски савези

Партнери: Министарство спорта и младих, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.3

Израдити програме исхране и суплементације за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се у сарадњи са Заводом за спортску медицину, Црногорским олимпијским комитетом и факултетима за спорт израде програми исхране и суплементације за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора и то за сваког спортисту понаособ. У сарадњи са Антидопинг комисијом вршити провјере квалитета и одобравање суплемената који ће бити препоручивани спортистима.

Кључни носиоци: Завод за спортску медицину, национални спортски савези

Партнери: Министарство спорта и младих, Антидопинг комисија, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.4

Израдити програме подршке спортских психолога за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се у сарадњи са Заводом за спортску медицину, Црногорским олимпијским комитетом и факултетима за спорт изради програм системске подршке спортистима у области психолошке припреме, а кроз ангажовање референтних психолога. Реализацијом ове активности биће обезбијеђени услови да сваки кандидат за учешће на Олимпијским играма има подршку у смислу ангажовања спортског психолога.

Кључни носиоци: Завод за спортску медицину, национални спортски савези

Партнери: Министарство спорта и младих, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.5

Израдити програме подршке за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора у области кондиционе припреме

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се у сарадњи са Заводом за спортску медицину, Црногорским олимпијским комитетом и факултетима за спорт изради програм системске подршке спортистима у области кондиционе припреме, а кроз ангажовање референтних кондиционих тренера.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Завод за спортску медицину, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.6

Стипендирати перспективне и врхунске спортисте на основу постигнутих резултата и категоризације спортиста

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева обезбјеђивање средстава за стипендирање перспективних и врхунских спортиста који су категорисани на основу постигнутих резултата гдје би своје стипендије користили за даље напредовање у спорту на свим нивоима власти, од државног нивоа до нивоа јединица локалних самоуправа. Кроз перманентну финансијску подршку спортистима на свим нивоима власти обезбиједиће се стабилан систем спорта и већи обухват спортиста.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.7	Наградити спортисте за посебан допринос и афирмацију спорта кроз систем премија и националних награда
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева наставак са успостављеним системом награђивања спортиста који својим врхунским спортским постигнућима значајно доприносе и афирмишу спорт, али и Црну Гору у међународним оквирима. Овакав вид подршке реализовати у складу са јасно дефинисаним критеријумима за награђивање.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.8	Успоставити системску подршку у финансирању програма за спортске клубове који у свом саставу имају највећи број репрезентативаца кандидата за учешће на Олимпијским играма
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева идентификацију спортских клубова који у свом саставу имају највећи број репрезентативаца кандидата за учешће на Олимпијским играма и успоставити стабилну финансијску подршку за реализацију њихових програма. Реализацијом ове активности обезбиједиће се услови за повратак репрезентативаца из иностранства и формирање тимова који ће бити окосница националног тима на предстојећим и будућим Олимпијским играма.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.9	Идентификовати перспективне и врхунске спортисте у олимпијским спортовима, а који живе и тренирају у иностранству и обезбиједити им услове да своје спортске каријере усмјере ка наступима за националне тимове Црне Горе
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се изврши анализа и идентификују перспективни и врхунски спортисти у олимпијским спортовима који живе и тренирају у иностранству и обезбиједити им услове да своје спортске каријере усмјере ка наступима за националне тимове Црне Горе, а како би евентуално постали чланови олимпијског тима Црне Горе. Ову активност спровести тако што ће се именовати референтни тренери за сваки олимпијски спорт понаособ и извршити анализу потенцијалних кандидата. Након идентификације успоставиће се контакт са спортистима и отпочети разговори на тему финансијске подршке програмима припрема тих спортиста и њихових наступа за национални тим Црне Горе

Кључни носилац: Национални спортски савези олимпијских спортова

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.10	Успоставити контролу утрошка финансијских средстава за програме националних спортских савеза и спортских клубова из јавних финансија на свим нивоима власти, из Фонда за спорт, средстава од Игара на срећу и акцизне робе
--------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се перманентно врши формална, али и суштинска анализа и евалуација реализације одобрених програма уз коришћење софтвера за праћење финансијских токова спортских организација које се налазе у систему подршке јавних власти

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.3.11	Израдити приједлоге за измјене и допуне Закона о спорту
--------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева анализу важећег Закона о спорту и подзаконских аката и предлагање измјена и допуна којима би биле препознате активности дефинисане Стратегијом као што су нпр. категоризације спортова, спортиста и тренера, правни статус малољетних спортиста и других одредаба којима би се унаприједио

законски оквир и систем спорта у Црној Гори. Реализацијом ове активности након израђене Стратегије и усаглашавања законских и подзаконских рјешења у односу на овај документ биће успостављен конзистентан систем спорта у Црној Гори који ће имати перспективну за даљи напредак.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, факултети за спорт, Антидопинг агенција, Завод за спортску медицину, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, остала Министарства

Табела индикатора за оперативни циљ 2.3 :

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 2.3	<i>Унапрјеђење развојних програма у области врхунског спорта</i>	<i>Повећан број спортиста са статусом врхунски спортиста најмање за 20% у односу на 2023. годину</i>	5%	5%	10%	15%	20 %
Мјера 2.3.1	<i>Финансирати годишње програме националних спортских савеза и спортских клубова усмјерених ка развоју и унапрјеђењу врхунског спорта и подршка перспективним и врхунским спортистима</i>	<i>Број финансијски подржаних програма националних спортских савеза и спортских клубова усмјерених ка развоју и унапрјеђењу врхунског спорта и подршка перспективним и врхунским спортистима</i>	100%	100%	100%	100%	100%
Мјера 2.3.2	<i>Реализовати перманентно праћење форме и напретка перспективних и врхунских спортиста у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора у Заводу за спортску медицину</i>	<i>Број спортиста који се налазе у систему перманентног праћења</i>	10	20	40	60	80
Мјера 2.3.3	<i>Израдити програме исхране и суплементације за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора</i>	<i>Број спортиста за које је израђен програм исхране и суплементације</i>	10	20	40	60	80
Мјера 2.3.4	<i>Израдити програме подршке спортских психолога за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора</i>	<i>Број спортиста за које је обезбијеђена подршка спортских психолога</i>	10	20	40	60	80
Мјера 2.3.5	<i>Израдити програме подршке за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора у</i>	<i>Број спортиста за које је израђен програм кондиционе припреме</i>	10	20	40	60	80

	<i>области кондиционе припреме</i>						
Мјера 2.3.6	<i>Стипендирати перспективне и врхунски спортисте на основу постигнутих резултата и категоризације спортиста</i>	<i>Број спортиста корисника стипендија</i>	10	15	15	20	25
Мјера 2.3.7	<i>Наградити спортисте за посебан допринос и афирмацију спорта кроз систем премија и националних награда</i>	<i>Број спортиста добитника премија и националних награда</i>	10	15	15	20	25
Мјера 2.3.8	<i>Успоставити системску подршку у финансирању програма за спортске клубове који у свом саставу имају највећи број репрезентативаца кандидата за учешће на Олимпијским играма</i>	<i>Број спортских клубова који су обухваћени системском подршком у финансирању програма</i>	10	15	15	20	25
Мјера 2.3.9	<i>Идентификовати перспективне и врхунске спортисте у олимпијским спортовима, а који живе и тренирају у иностранству и обезбиједити им услове да своје спортске каријере усмјере ка наступима за националне тимове Црне Горе</i>	<i>Број спортиста из иностранства који се одлучио да наступа за национални тим Црне Горе</i>	5	10	10	20	40
Мјера 2.3.10	<i>Успоставити контролу утрошка финансијских средстава за програме националних спортских савеза и спортских клубова из јавних финансија на свим нивоима власти, из Фонда за спорт, средстава од Игара на срећу и акцизне робе</i>	<i>Број суштински контролираних финансијски подржаних програма из средстава јавних финансија</i>	10	20	30	40	50
Мјера 2.3.11	<i>Израдити приједлоге за измјене и допуне Закона о спорту</i>	<i>Измјењен и допуњен Закон о спорту и број измјењених и допуњених чланова Закона о спорту</i>		100 %			

Оперативни
циљ 2.4

Повећање капацитета националних спортских савеза у циљу успјешније организације међународних спортских такмичења у Црној Гори

Мјера 2.4.1

Дефинисање стандарда за успјешну организацију међународних спортских такмичења у Црној Гори

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева израду књиге стандарда за кандидатуру и организацију међународних спортских такмичења у Црној Гори, а у циљу стварања услова за успјешну организацију међународних такмичењима гдје би се утврдили задаци и обавезе владиног и невладиног сектора у сваком сегмент организације. Ова активност ће обезбиједити стабилне финансирање пројекта, али и смањити опасност од неуспјеха у организацији и изазивању финансијских обавеза у смислу казни и пенала које међународне организације додјељују организаторима и државама које имају пропусте у организацији. Организација великих међународних такмичења је вишеструко корисна, како за промоцију спорта тако и за спортски туризам и промоцију Црне Горе у међународним оквирима.

Кључни носиоци: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет

Партнери: национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Мјера 2.4.2

Перманентна едукација организатора међународних такмичења из области спортског менаџмента и познавања законских норми у смислу јавних набавки, заштите интегритета у спорту (заштита од злостављања, спрјечавања насиља на спортским догађајима, допинг у спорту, намјештања мечева и нелегалног клађења и др)

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева организацију семинара најмање два пута годишње за организаторе међународних спортских такмичења из области спортског менаџмента и познавања законских норми у смислу јавних набавки, заштите интегритета у спорту (заштита од злостављања, спрјечавања насиља на спортским догађајима, допинг у спорту, намјештања мечева и нелегалног клађења и др).

Кључни носиоци: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет

Партнери: национални спортски савези, факултети за спорт и менаџмент у спорту, јединице локалних самоуправа, спортски клубови

Табела индикатора за оперативни циљ 2.4:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 2.4	<i>Повећање капацитета националних спортских савеза у циљу успјешније организације међународних спортских такмичења у Црној Гори</i>	<i>Успјешно организована међународна такмичења минимум 2 по години реализације Стратегије</i>	2	2	2	2	2
Мјера 2.4.1	<i>Дефинисање стандарда за успјешну организацију међународних спортских такмичења у Црној Гори</i>	<i>Број успјешно организованих међународних спортских такмичења</i>	2	4	4	4	4
Мјера 2.4.2	<i>Перманентна едукација организатора међународних такмичења из области спортског менаџмента и познавања законских норми у смислу јавних набавки, заштите интегритета у спорту (заштита од злостављања, спрјечавања насиља на спортским догађајима, допинг у спорту, намјештања мечева и нелегалног клађења и др)</i>	<i>Број едукованих спортских стручњака И број одржаних семинара</i>	5 2	10 4	15 5	20 10	25 11

4.3. Унапрјеђење спорта дјеце и омладине

Један од највећих изазова у процесу успостављања система спорта у Црној Гори јесте управо предшколски, школски и универзитетски спорт. Данас је највећи проблем овог дијела система спорта мали обухват дјеце и омладине програмима у области спорта. Настава физичког васпитања се често одвија у неадекватним просторима који нијесу ни опремљени по нормативима прописаним од стране надлежног министарства. Недостатак ваннаставних активности доводи до тога да се спортом у спортским клубовима, нарочито у најранијем животном добу, баве они који имају финансијских средстава да плате чланарину, а не они који су талентовани за одређену спортску грану. Клубови су због лоше финансијске ситуације често препуштени тржишту па су тако заинтересовани за рад са најмлађима и све док родитељи имају интерес дјеца се задржавају у спорту, али када се дође до врхунског нивоа и када почињу да се појављују трошкови за клубове како би спортисти учествовали на камповима, међународним такмичењима и уколико родитељи немају довољно новца да све ове активности финансирају, клубови се једноставно повлаче и тако се

губе таленти. Стратегија предвиђа стварање хуманих услова за бављење спортом младих како би се спортом бавило што већи број младих који нужно не морају да постану врхунски спортисти већ прави конзументи спортских активности као рекреативци. Свјетска здравствена организација је прописала да је младим људима потребно 60 минута сваког дана да редовно физички вјежбају како би били здрави и да би квалитетно одрастали. Координација и сарадња школа и спортских клубова је више него потребна нарочито у сегменту заједничких активности у дијелу ваннаставних активности. Стратегија предвиђа и унапрјеђење студентског спорта и враћања обавезних часова физичке културе на Универзитетима.

И у овом сегменту велику улогу имају установе као што су Завод за спортску медицину, Антидопинг комисија, Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, национални спортски савези и спортски клубови, а посебну улогу имају Црногорски школски спортски савез и Студентски спортски савез, јер они кроз своје програме морају обезбиједити велики обухват младих који ће се редовно бавити физичким активностима. У том смислу потребно је промијенити систем школских спортских такмичења која заправо треба да буду прилика да се такмиче они који већ нијесу обухваћени организованим тренажним процесом. Потребно је водити рачуна да у систему школског спорта мора учествовати највећи дио школске популације и да ова такмичења не буду оптерећена императивом побједе. Како би што више мотивисали дјецу да се баве спортским активностима у оквиру школе потребно је анализирати наставне планове и програме и омогућити дјеци да се баве и пробају и неке друге спортове осим оних који су им понуђени у плану и програму рада. Посебан изазов у дијелу спорта дјеце и омладине јесте школовање и усклађивање обавеза које млади спортисти имају. Тренинг не смије да буде сметња у процесу едукације спортисте, школе треба да помогну, нарочито врхунским спортистима, да могу да уче и тренирају у исто вријеме. Стратегијом се утврђује потреба редовних тестирања школске омладине ЕУРОфит тестовима како би се пратио статус омладине у смислу моторичких способности. Потребно је контролисати реализацију наставе физичког васпитања и додатно мотивисати наставнике и професоре да на квалитетан и посвећен начин реализују наставу физичке културе.

Развој и унапрјеђење система школског спорта је један од најважнијих приоритета Стратегије јер кроз школске активности доћи ће до повећања обухвата дјеце која активно вјежбају. Постојећи систем дискриминише дјецу која нијесу моторички довољно талентована за спорт али и без обзира на наведену чињеницу имају потребу за физичким вјежбањем и учествовањем у игри прије свега. Школски

спорт не смије бити саткан само од талентоване дјеце која се већ организовано баве физичким вјежбањем у спортским клубовима, школа мора дати прилику и другима, мора мотивисати све ученике да се редовно баве физичким активностима и то не због постизања врхунских спортских постигнућа него због свог здравља које је на првом мјесту. Стварање навика за редовно вјежбање ће у каснијем узрасту бити покретач младих људи да и током студија па касније и када се запосле и формирају своје породице ипак остану вјерни редовном физичком вјежбању и да касније тај начин размишљања пренесу и на своју дјецу.

Током расправе о стратегији дошло се до закључка да је потребно израдити Националну стратегију развоја предшколског, школског и универзитетског спорта у Црној Гори јер је ова област веома комплексна и обухвата више чинилаца и министарстава, а захтијева посебно ангажовање Црногорског школског спортског савеза и Студентског спортског савеза. Ово јавном политиком се морају јасно дефинисати циљеви уз поштовање аутономије спорта али и Универзитета.

Школски спорт мора бити доступан свима и не смије бити оптерећен такмичарским резултатима.

Стратешки циљ 3	Развијен и унапријеђен систем спорта дјеце и омладине кроз стварање услова за повећање обухвата дјеце и омладине која се баве спортом
-----------------	---

Оперативни циљ 3.1	Изградња, санација, адаптација и опремање адекватним справама и реквизитима затворених и отворених спортских објеката намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних активности у оквиру школског и универзитетског спорта
--------------------	--

Мјера 3.1.1	Израдити анализу стања затворених и отворених спортских објеката намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних активности у оквиру школског и универзитетског спорта
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева евидентирање и анализу стања затворених и отворених спортских објеката

намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних активности у оквиру школског и универзитетског спорта.

Кључни носиоци: Министарство спорта и младих, Црногорски школски спортски савез и Студентски спортски савез Црне Горе

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа

Мјера 3.1.2

Дефинисање приоритета и израда плана за изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се након извршене анализе изврши дефинисање приоритета и израда плана за изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима. Дефинисањем приоритета вршиће се и процјена потребног буџета за изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих, Министарство просвјете и Универзитет Црне Горе

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа

Мјера 3.1.3

Изградити, реконструисати, адаптирати и опремити физкултурне сале и спортске терене при школама и универзитетима

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да ће се након извршене анализе, дефинисаних приоритета и израда плана отпочети са конкретним активностима на пословима на изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима

Кључни носилац: Министарство спорта и младих, Министарство просвјете и Универзитет Црне Горе

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски

савез Црне Горе, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа

Табела индикатора за оперативни циљ 3.1:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 3.1	<i>Изградња, санација, адаптација и опремање адекватним справама и реквизитима затворених и отворених спортских објеката намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних активности у оквиру школског и универзитетског спорта</i>	<i>Повећан број изграђених, санираних, адаптираних и опремљених адекватним справама и реквизитима спортских објеката намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних активности у оквиру школског и универзитетског спорта за 20 % у прве двије године реализације стратегије и за 20 % у за друге двије године реализације стратегије</i>	10%	20 %			20%
Мјера 3.1.1	<i>Израдити анализу стања затворених и отворених спортских објеката намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних активности у оквиру школског и универзитетског спорта</i>	<i>Израђена анализа стања и опремљености затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима</i>		100 %			
Мјера 3.1.2	<i>Дефинисање приоритета и израда плана за изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима</i>	<i>Израђена листа приоритета и израђен план за изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима</i>	100%				
Мјера 3.1.3	<i>Изградити, реконструисати, адаптирати и опремити фискултурне сале и спортске терене при школама и универзитетима</i>	<i>% објеката који су изграђени, санирани и адаптираних при школама и универзитетима</i>	5%	5 %	10%	15 %	20 %

Оперативни циљ 3.2	Повећан број спортских секција и других ваннаставних спортских активности у оквиру школског и универзитетског спорта, суфинансирање чланарине за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова и обезбјеђивање квалитетније наставе физичке културе
---------------------------	--

Мјера 3.2.1

Припремити план и програм за реализацију ваннаставних активности по спортовима и протокол о сарадњи између школа, спортских организација и Министарства спорта и младих о реализацији ваннаставних спортских активности у спортским клубовима

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева сарадњу свих партнера у припреми плана и програма за реализацију ваннаставних активности по спортовима и протокола о сарадњи између школа, спортских организација и Министарства спорта и младих о реализацији ваннаставних активности у спортским клубовима. Тренери који ће реализовати ваннаставне активности морају испуњавати услов у смислу одговарајућег формалног образовања, а како би ваннаставне активности биле реализоване по стандардима школа и универзитета.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа

Мјера 3.2.2

Успоставити стручни надзор над реализацијом ваннаставних активности које се спроводе у оквиру спортских организација

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се обезбиједи довољан број квалификованих стручних надзорника који би се бавили надзором над реализацијом ваннаставних активности које се спроводе у оквиру спортских организација. Да би се ова активност реализовала потребно је извршити измјене и допуне Закона о спорту гдје би се регулисао статус стручног спортског надзора формално правно регулисао

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и факултети из области спорта

Мјера 3.2.3	Успоставити јединствени пирамидални система такмичења у школском и универзитетском спорту
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева успостављање јединственог пирамидалног система такмичења у школском и универзитетском спорту водећи рачуна да у њему учествују и они који се не баве активно спортом и да се такмичења организују од разредних, преко међуразредних, школских, међушколских, општинских, регионалних и националних такмичења у школском и универзитетском спорту

Кључни носиоци: Министарство спорта и младих, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез Црне Горе

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и факултети из области спорта

Мјера 3.2.4	Суфинансирати чланарине са позиције свих нивоа власти за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова на основу Одлуке о избору спортских клубова који ће укључивати дјецу у спортске активности и организовано физичко вјежбање
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева оцјењивање програма и припрема рјешења за додјелу средстава јавних финансија за суфинансирање чланарина за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова на свим нивоима власти. Реализацијом ове активности на свим нивоима власти биће повећан обухват укључивања дјеце у систем редовног физичког вјежбања

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и факултети из области спорта

Мјера 3.2.5	Спровести ЕУРОФИТ тестирање ђака основних и средњих школа 2 пута годишње
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева организовање и спровођење ЕУРОФИТ тестирање ђака основних и средњих школа 2 пута годишње, а резултате тестирања прослеђивати у базу централног софтвера који се налази у Заводу за медицину спорта

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и факултети из области спорта

Мјера 3.2.6	Спровести љекарске прегледе за све учеснике у ваннаставним спортским активностима
--------------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева организацију и спровођење љекарских прегледа за све учеснике у ваннаставним спортским активностима на цијелој територији Црне Горе уз укључивање здравствених установа у свим градовима

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и факултети из области спорта

Табела индикатора за оперативни циљ 3.2:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 3.2	<i>Повећан број спортских секција и других ваннаставних спортских активности у оквиру школског и универзитетског спорта, суфинансирање чланарине за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова и обезбјеђивање квалитетније наставе физичке културе</i>	<i>Повећан број дјеце и младих обухваћен организованим физичким вјежбањем у ваннаставним активностима у школама и универзитетима за 20 %</i>	5	5 %	10 %	15 %	20 %
Мјера 3.2.1	<i>Припремити план и програм за реализацију ваннаставних активности по спортовима и протокола о сарадњи између школа, спортских организација и Министарства спорта и младих о реализацији ваннаставних спортских активности у спортским клубовима</i>	<i>Израђен план и програм ваннаставних активности и протокола о сарадњи између школа, спортских организација и Министарства спорта и младих</i>	100 %				
Мјера 3.2.2	<i>Успоставити стручни надзор над реализацијом ваннаставних активности које се спроводе у оквиру спортских организација</i>	<i>Број квалификованих стручних надзорника</i>	5	10	15	20	25
Мјера 3.2.3	<i>Успоставити јединствени пирамидални система такмичења у школском и универзитетском спорту</i>	<i>% дјеце која су обухваћена пирамидалним системом такмичења у школском и универзитетском спорту</i>	10%	10 %	15 %	20 %	25 %

Мјера 3.2.4	<i>Суфинансирати чланарине са позиције свих нивоа власти за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова на основу Одлуке о избору спортских клубова који ће укључивати дјецу у спортске активности и организовано физичко вјежбање</i>	<i>Израђено Рјешење о додјели средстава јавних финансија за суфинансирање чланарина за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова</i>	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Мјера 3.2.5	<i>Спровести ЕУРОФИТ тестирање ђака основних и средњих школа 2 пута годишње</i>	<i>% ђака основних и средњих школа која су тестирана ЕУРОФИТ тестовима</i>	10%	15 %	20 %	40 %	50 %
Мјера 3.2.6	<i>Спровести љекарске прегледе за све учеснике у ваннаставним спортским активностима</i>	<i>% спроведених љекарских прегледа</i>	10%	20 %	35 %	40 %	50 %

Оперативни
циљ 3.3

Системско уређење спорта дјеце и омладине

Мјера 3.3.1

Осмислити и реализовати кампању у циљу промоције предшколског, школског и универзитетског спорта, промоције фер плеја, толеранције и поштовања различитости

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева спровођење медијске кампање у циљу промоције здравих стилова живота као што су предшколски, школски и универзитетски спорт, промоције фер плеја, толеранције и поштовања различитости

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и факултети из области спорта

Мјера 3.3.2

Израда Националне стратегије за развој предшколског, школског и универзитетског спорта у Црној Гори

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева сарадњу са широким кругом партнера и кроз најширу јавну расправу израдити Националну стратегију за развој предшколског, школског и универзитетског спорта у Црној Гори како би био постигнут консензус свих заинтересованих

страна. Националном стратегијом биће веома прецизно дефинисани кораци у сврху унапрјеђења свих сегмената система школског спорта.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и факултети из области спорта

Табела индикатора за оперативни циљ 3.3:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 3.3	<i>Системско уређење спорта дјеце и омладине</i>	<i>% предшколских установа, школа и универзитета укључених у систем спорта дјеце и омладине</i>	10%	10 %	15 %	20 %	25 %
Мјера 3.3.1	<i>Осмислити и реализовати кампању у циљу промоције предшколског, школског и универзитетског спорта, промоције фер плеја, толеранције и поштовања различитости</i>	<i>Реализована медијска кампања</i>	100 %	100 %	100 %	100 %	100 %
Мјера 3.3.2	<i>Израда Националне стратегије за развој предшколског, школског и универзитетског спорта у Црној Гори</i>	<i>Израђена Национална стратегија за развој предшколског, школског и универзитетског спорта у Црној Гори</i>	50%	100 %			

4.4. Успостављање квалитетног система рекреативног вјежбања у Црној Гори

Основни задатак рекреативног спорта јесте повећање обухвата бављења редовним физичким активностима у свим сегментима становништва посебно дјеце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих. Као и за сегмент врхунског и школског спорта и у сегменту рекреације од изузетне важности је обједињеност система. Наиме , на овом пољу потребна је координација активности са националног нивоа све до јединица локалних самоуправа. Изградња теретана на отвореном, јавних спортских терена који су доступни свим грађанкама и грађанима и то без финансијске надокнаде, изградња трим стаза и стаза здравља, изградња бицикличких стаза на којима се могу возити и ролери, изградња базена, уређење природних купалишта и др, основни су предуслови за унапрјеђење рекреативног спорта у Црној Гори. Погодност у овом сегменту јесте што фондови Европске уније итекако препознају значај наведене теме, па врло често одобравају грантове управо за реализацију претходно наведених идеја. Да би се овакав врста подршке могла

реализовати потребно је подизање капацитета савеза и организација које се баве развојем и унапрјеђењем рекреативног спорта.

Добро организован рекреативни спорт гарант је здраве нације и смањења ризика од тзв. “модерних болести”, као што су дијабетес, повећан стрес, гојазност, болести кардио-васкуларног система и др. То даље значи да, уколико се грађанке и грађани баве рекреативним спортом, и систем здравственог осигурања и здравствене заштите ће бити релаксиранији. Због свега горе наведеног, уз стварање услова за бављење рекреативним спортом, неопходно је имати перманентну кампању мотивисања грађанки и грађана Црне Горе да се физички активирају и да почну да више воде рачуна о свом здрављу. Зато рекреативни спорт има своју значајну улогу у Стратегији и припадајућем Акционом плану.

Стратешки циљ 4	Повећан обухват бављења редовним физичким активностима у свим сегментима становништва посебно дјеце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих
-----------------	--

Оперативни циљ 4.1	Створени услови за повећано учешће грађанки и грађана Црне Горе у рекреативним физичким активностима
--------------------	--

Мјера 4.1.1	Изградити , обиљежити и одржавати ТРИМ стазе, стазе здравља, стаза за шетњу и планинарење, стаза за бицикле и ролере и теретана на отвореном
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева израду листе свих ТРИМ стаза, стаза здравља, стаза за шетњу и планинарење, стаза за бицикле и ролере и теретана на отвореном и израдити план одржавања и план изградње нових капацитета широм Црне Горе. Након израде планова кренуће се у конкретну реализацију активности у смислу изградње, обиљежавања и одржавања наведених објеката.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, Бициклистички савез Црне Горе, Планинарски савез Црне Горе, јединице локалних самоуправа

Мјера 4.1.2	Организовати спортске сусрете и такмичења за раднике компанија из државног и приватног сектора
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активност која се спроводи у сарадњи са Министарством рада и социјалног старања, јединицама локалних самоуправа, привредом, синдикатима који ће организовати сусрете и такмичења за раднике државних и приватних компанија. Кроз организацију оваквих активности подизаће се и свијест послодаваца о значају редовног физичког вјежбања за здравље, али и за продуктивност и задовољство запослених.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Министарство рада и социјалног старања, Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, јединице локалних самоуправа

Мјера 4.1.3	Створити услове за организовано вјежбање особа при дневним центрима за дјецу и омладину са сметњама и тешкоћама у развоју, домовима за стара лица и установама под ингеренцијом Управе за извршење кривичних санкција (пунољетне и малољетне особе)
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева опремање простора за рекреативно вјежбање при дневним центрима за дјецу и омладину са сметњама и тешкоћама у развоју, домовима за стара лица и установама под ингеренцијом Управе за извршење кривичних санкција (за пунољетне и малољетне особе), адекватном спортском опремом и спортским реквизитима. На овај начин пружа се могућност упражњавања редовних физичких активности и оним категоријама које су посебно друштвено и социјално осјетљиве.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих, Министарство рада и социјалног старања, Министарство правде

Партнери: Министарство унутрашњих послова, Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, Специјална олимпијада, јединице локалних самоуправа.

Мјера 4.1.4	Организовати стручне едукације на тему значаја редовног рекреативног физичког вјежбања и његов позитиван утицај на здравље грађанки и грађана Црне Горе
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева организовање минимално 4 стручне едукације на националном нивоу на тему значаја

редовног рекреативног физичког вјежбања и његов позитиван утицај на здравље грађанки и грађана Црне Горе. Реализацијом ове активности подићи ће се укупна свијест о значају редовног физичког вјежбања за здравље и довести до повећања грађанки и грађана Црне Горе који редовно физички вјежбају. Позитивни аспекти редовне физичке активности нијесу усмјерени само на тијело вјежбача већ и на његов ум па тако рекреативно вјежбање позитивно и превентивно утиче и на модерне болести као што је стрес.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, јединице локалних самоуправа

Мјера 4.1.5 Суфинансирати програме спортско-рекреативних клубова и спортско-рекреативних друштава

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева системску подршку у смислу суфинансирања програма активности спортско-рекреативних клубова и спортско-рекреативних друштава. Реализацијом ове активности наставиће се и унаприједити досадашња пракса суфинансирања програма рекреативног спорта, али је основни циљ ове активности да она обухвати како државни тако и локални ниво власти. Увидом у структуру финансирања спортских програма у јединицама локалних самоуправа у Црној Гори мали дио средстава се издваја за финансирање програма из области рекреативног спорта.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, јединице локалних самоуправа

Табела индикатора за оперативни циљ 4.1:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 4.1	<i>Створени услови за повећано учешће грађанки и грађана Црне Горе у рекреативним физичким активностима</i>	<i>Повећан број учешћа грађанки и грађана Црне Горе у рекреативним физичким активностима за 20 %</i>	5%	5 %	10 %	15 %	20 %
Мјера 4.1.1	<i>Изградити , обиљежити и одржавати ТРИМ стазе, стазе здравља, стаза за шетњу и планинарење, стаза за бицикле и ролере и теретана на отвореном</i>	<i>% Изграђених, обиљежених и одржаваних ТРИМ стазе, стазе здравља, стаза за шетњу и планинарење, стаза за бицикле и ролере и теретана на отвореном</i>	5%	5 %	10 %	15 %	20 %
Мјера 4.1.2	<i>Организовати спортске сусрете и такмичења за раднике компанија из</i>	<i>Бој организованих сусрета и такмичења за раднике</i>	2	5	10	15	20

	<i>државног и приватног сектора</i>	<i>компанија из државног и приватног сектора</i>					
Мјера 4.1.3	<i>Створити услове за организовано вјежбање особа при дневним центрима за дјецу и омладину са сметњама и тешкоћама у развоју, домовима за стара лица и установама под ингеренцијом Управе за извршење кривичних санкција (пунољетне и малољетне особе)</i>	<i>Бој опремљених простора за вјежбање при дневним центрима за дјецу и омладину са сметњама и тешкоћама у развоју, домовима за стара лица и установама под ингеренцијом Управе за извршење кривичних санкција (пунољетне и малољетне особе)</i>	2	2	4	6	8
Мјера 4.1.4	<i>Организовати стручне едукације на тему значаја редовног рекреативног физичког вјежбања и његов позитиван утицај на здравље грађанки и грађана Црне Горе</i>	<i>Број организованих стручних едукација на националном нивоу на тему значаја редовног рекреативног физичког вјежбања и његов позитиван утицај на здравље грађанки и грађана Црне Горе</i>	4	4	6	8	10
Мјера 4.1.5	<i>Суфинансирати програме спортско-рекреативних клубова и спортско-рекреативних друштава</i>	<i>Израђено Рјешење о суфинансирању програма спортско-рекреативних клубова и спортско-рекреативних друштава</i>	100%	100%	100%	100%	100%

4.5. Жене у спорту

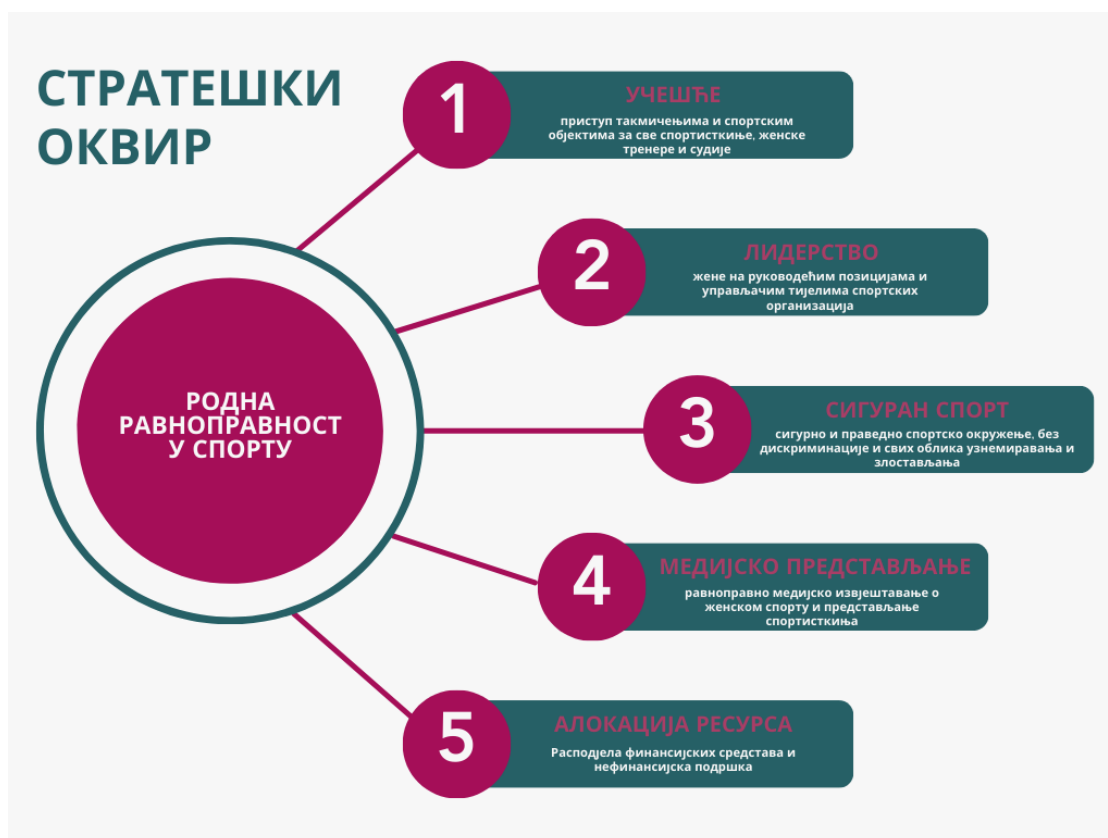
Национална стратегија развоја спорта у Црној Гори за период 2024 - 2028, као кључни документ за развој спорта на националном нивоу, има за циљ унапрјеђење спортске инфраструктуре, подршку спортистима/спортисткињама и женским и мушким тренерима, промоцију спортског туризма, развој спортске индустрије и промоцију здравих стилова живота. Међутим, од велике важности је и унапрјеђење учешћа жена у спорту и стварање једнаких могућности за све.

У свијету, стопа учешћа жена и дјевојчица у спорту и физичким активностима је генерално нижа него код мушкараца и дјечака. Ово се може приписати додатним баријерама и дискриминацији са којима се жене суочавају, као и посљедицама мањег приступа и мањег броја могућности за учешће у спорту и физичким активностима. Родна равноправност тиче се свих нас, како жена тако и мушкараца, како старијих тако и млађих, што се показује њеним укључивањем у Циљеве одрживог развоја Уједињених нација (бр. 5). Као друштвено средство, спорт свакако може пружити снажну платформу за промовисање родне равноправности и оснаживање жена и дјевојчица, а важно је да

буде заснован на родној равноправности и да пружа једнаке могућности, права и одговорности женама и мушкарцима. Родна равноправност треба да се промовише у спортском учешћу на свим нивоима, од основних до елитних, од терена до административних и управљачких тијела спортских организација.

Према Извјештају Европске комисије за 2022, жене у Црној Гори се суочавају са великим бројем препрека и изазова, као што су дискриминација, неједнакост између жена и мушкараца у запошљавању и социјалној политици, сексуално и друге врсте злостављања и узнемиравања, недостатак прилика за обуку и усавршавање, стереотипи и предрасуде, мали проценат жена у управљачким тијелима, да поменемо само неке, а што се пресликава и на област спорта. Због тога је неопходно да се Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори за период 2024 – 2028. посебно фокусира на унапрјеђење положаја жена у спорту.

Међународни олимпијски комитет (МОК) и Уједињене нације (УН) препознају значај равноправности полова у спорту и препоручују неколико мјера које би Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори за период 2024 – 2028. могла да примијени у циљу постизања родне равноправности у спорту, а односе се на области учешћа, лидерства, сигурног спорта, представљања спортисткиња у медијима и алокацију ресурса.

Једна од препорука је оснаживање жена у спорту кроз едукацију и подршку. Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори за период 2024 – 2028. би могла да уведе програме и семинаре намијењене женама у спорту како би се унаприједиле њихове спортске вјештине, али и њихове лидерске способности. Такође, важно је да се обезбиједи финансијска подршка за женске спортске клубове и организације, као и да се уведу квоте за учешће жена у управљачким тијелима спортских организација.

Друга препорука је успостављање родно сензитивних политика и мјера. Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори би могла да унаприједи приступ жена спортским објектима и опреми, као и да се обезбиједи родно сензитивна обука за тренере и спортске званичнике.

Трећа препорука је унапрјеђење медијског извјештавања о женама у спорту. Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори би могла да се фокусира на промоцију спортских достигнућа жена, као и на промовисање позитивних и инспиративних прича о женама у спорту. Такође, важно је да се осигура једнак третман и равноправност у медијском извјештавању о спортским догађајима, без обзира на то да ли се ради о женама или мушкарцима.

Четврта препорука је спровођење истраживања и анализа родне равноправности у спорту. Национална стратегија би могла да се ослони на научне доказе и истраживања о утицају родних разлика у спорту, како би се развиле политике и мјере које су засноване на чињеницама. Такође, важно је да се редовно прати и евалуира напредак у остваривању равноправности полова у спорту.

Коначно, важно је напоменути да су мјере које су препоручене од стране МОК-а и УН-а важне, не само за унапрјеђење положаја жена у спорту, већ и за побољшање спортских перформанси. Када се обезбиједи једнак приступ и подршка, жене могу постићи изванредне спортске успјехе, што доприноси промоцији спорта и равноправности полова у друштву.

У складу са овим препорукама, Стратегија ће се фокусирати на неколико кључних области које ће унаприједити учешће жена у спорту и створити равноправније услове за жене и мушкарце у спорту:

- А) Финансијска подршка: Национална стратегија би требало да обезбиједи адекватну финансијску подршку за женске спортске клубове и организације, као и да осигура праведну расподјелу финансијских средстава за спорт, без обзира на пол;

- Б) Обука и подршка: Националном стратегијом се предвиђа унапрјеђење приступа едукацији и обуци за жене у спорту, како би се унаприједиле спортске вјештине, али и лидерство и предузетничке способности;
- В) Родно сензитивна политика: Развој родно сензитивне политике је један од кључних циљева Националне стратегије развоја спорта у Црној Гори за период до 2028. године. Овај приступ је у складу са међународним стандардима и препорукама Међународног олимпијског комитета и других релевантних организација које се баве унапрјеђењем равноправности полова у спорту. Једна од кључних области на коју ће Национална стратегија фокусирати своју пажњу је превенција сексуалног узнемиравања и дискриминације у спорту. Ово укључује развијање и имплементацију политика и програма који ће омогућити сигурно и инклузивно окружење за све учеснике у спорту. Национална стратегија ће такође подржавати имплементацију механизма за пријављивање и процесуирање случајева злостављања, узнемиравања и дискриминације у спорту;
- Г) Медијско извјештавање: Национална стратегија ће се фокусирати и на промоцију спортских достигнућа жена, као и на промовисање позитивних и инспиративних прича о женама у спорту, уз осигуравање једнаког третмана и равноправности у медијском извјештавању. У том смислу, требало би потписати Меморандум о разумијевању са Агенцијом за електронске медије, који би третирао ову област и
- Д) Истраживање и евалуација: Национална стратегија ће се ослањати на научне доказе и истраживања о утицају родних разлика у спорту, како би се развиле политике и мјере које су засноване на чињеницама, а редовно праћење и евалуација би могли дати увид у напредак у остваривању равноправности полова у спорту.

Имплементација квота за већу заступљеност жена у управљачким тијелима спортских организација је важан корак ка унапрјеђењу родне равноправности у спорту. У том смислу, неопходно је уважити препоруке Међународног олимпијског комитета из Агенде 2020 + 5,

Европских олимпијских комитета из Агенде 2030 и осталих међународних спортски организација. Међутим, да би се квоте заиста примијениле и постигао жељени ефекат, потребно је развити механизме награђивања националних спортских савеза за имплементацију ових квота. Ови механизми би требало да буду усмјерени ка промовисању и награђивању оних националних савеза који су најуспјешнији у постизању веће заступљености жена у управљачким тијелима.

Један од могућих механизма награђивања би могао бити финансијска подршка од стране Министарства спорта или неке друге релевантне институције. Национални савези који испуне или премаше циљеве квота за заступљеност жена у управљачким тијелима спортских организација, могу бити награђени додатним средствима за рад. Ови додатни ресурси могу бити усмјерени ка даљем унапрјеђењу положаја жена у спорту, као и ка унапрјеђењу квалитета рада националних савеза. Још један механизам награђивања може бити давање признања националним савезима који су постигли успјех у примјени квота. Ова признања могу бити јавна, као што су објављивање на веб страницама Министарства спорта или формална признања попут медаља или пехара. Ова признања могу бити усмјерена ка промовисању и мотивисању националних савеза за примјену квота за заступљеност жена у управљачким тијелима спортских организација.

Коначно, национални савези који успјешно примјењују квоте за заступљеност жена у управљачким тијелима могу добити предност у аплицирању за финансијска средства, спонзорства и друге видове подршке. На овај начин, национални савези би били награђени за свој труд и допринос унапрјеђењу родне равноправности у спорту.

Родна равноправност и учешће жена у спорту, на свим нивоима, су од велике важности, не само за унапрјеђење положаја жена у спорту, већ и за стварање праведног и једнаког друштва.

Стратешки
циљ 5

Унапријеђен и развијен систем подршке жена у спорту

Оперативни
циљ 5.1

Унапрјеђење капацитета клубова и спортских организација које се баве афирмацијом женског спорта

Мјера 5.1.1	Суфинансирати програме за клубове или организације које се баве афирмацијом женског спорта
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се на свим нивоима власти обезбиједи услови за расписивање конкурса и одобравање финансијских средстава за суфинансиране програма за клубове или организације које се баве афирмацијом женског спорта. Реализацијом ове активности повећаваће се капацитети читавог система спорта у Црној Гори и обезбиједиће се афирмација женског спорта.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа

Мјера 5.1.2	Императивно установити квоту у проценту од 30 % за укључивање жена у управљачке структуре спортских клубова, националних спортских савеза и Црногорског олимпијског комитета
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на измјенама и допунама Закона о спорту гдје ће се увести императивна одредба за укључивање жена у управљачке структуре спортских клубова, националних спортских савеза и Црногорског олимпијског комитета квотом од 30 %. Из искустава из других стратегија се јасно види да је императивна одредба најефикаснији начин како би се у управљачке структуре у спортским организацијама укључило више жена.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа

Мјера 5.1.3	Организовати семинаре и радионице намијењене женама у спорту, како би се унаприједиле спортске вјештине, лидерство и предузетничке способности
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности које ће се спроводити континуирано током сваке године примјене Стратегије када ће се организовати најмање 4 семинара и радионица намијењених женама у спорту, како би се унаприједиле спортске вјештине, лидерство и предузетничке способности.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа

Мјера 5.1.4	Обезбиједити едукативне семинаре за новинаре и уреднике о значају равноправног извјештавања о учешћу и резултатима жена у спорту и спортској политици Црне Горе
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности које ће се спроводити континуирано током сваке године примјене Стратегије када ће се организовати најмање 4 семинара на тему значаја промоције и равноправног извјештавања о учешћу и резултатима жена у спорту и спортској политици Црне Горе.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа

Табела индикатора за оперативни циљ 5.1:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 5.1	<i>Унапрјеђење капацитета клубова и спортских организација које се баве афирмацијом женског спорта</i>	<i>Број клубова и спортских организација које се баве развојем и Унапрјеђењем женског спорта повећан за 20 %</i>	5%	5 %	10 %	15 %	20 %
Мјера 5.1.1	<i>Суфинансирати програме за клубове или организације које се баве афирмацијом женског спорта</i>	<i>Израђено Рјешење о расподјели средстава за суфинансирање програма за клубове или организације који се баве афирмацијом женског спорта</i>		100%	100%	100%	100%
Мјера 5.1.2	<i>Императивно установити квоту у проценту од 30 % за укључивање жена у управљачке структуре спортских клубова, националних спортских савеза и Црногорског олимпијског комитета</i>	<i>Измијењен Закон о спорту и број спортских организација које су имплементирале одредбу</i>	100 %				
Мјера 5.1.3	<i>Организовати семинаре и радионице намијењене женама у спорту, како би се унаприједиле спортске</i>	<i>Број организованих семинара и радионица намијењених женама у спорту, како би се</i>	4	4	6	6	8

	<i>вјештине, лидерство и предузетничке способности</i>	<i>унаприједиле спортске вјештине, лидерство и предузетничке способности</i>					
Мјера 5.1.4	<i>Обезбиједити едукативне семинаре за новинаре и уреднике о значају равноправног извјештавања о учешћу и резултатима жена у спорту и спортској политици Црне Горе</i>	<i>Број организованих семинара на тему значаја промоције и равноправног извјештавања о учешћу и резултатима жена у спорту и спортској политици</i>	4	4	6	6	8

4.6. Спорт посебних група посебно спортиста са инвалидитетом, спорта у војсци и полицији

Спорт особа са инвалидитетом је препознат стратешким документом и значај укључивања особа са инвалидитетом у редовне физичке и спортске активности је веома важан. Стратегијом је предвиђена перманентна подршка спортистима са инвалидитетом у смислу њихове потпуне афирмације у систему спорта од рекреативног и све до врхунског спорта. Мотивисати особе са инвалидитетом да редовно да вјежбају, баве се спортом и тако се активно укључе у друштво је један од приоритета Стратегије. Инклузија и нулта толеранција на сваки облик дискриминације је основни постулат спорта, па самим тим и ове Стратегије. У том смислу потребно је повећати свијест о значају адаптације спортских објеката како би били приступачни особама са инвалидитетом и наравно прописати обавезу да сваки изграђени спортски објекат убудуће мора бити потпуно у стандардима којима је прописано да особе са инвалидитетом несметано могу ући у објекат и користити свлачионице са адекватним тоалетом за особе са инвалидитетом.

Развијање спорта у војсци и полицији представља посебан изазов дефинисан стратешким документом. Значај овог сегмента спорта је обостран и то како за војску и полицију тако и за систем спорта. Запошљавањем врхунских спортиста у јединице војске и полиције омогућава врхунским спортистима да у току своје спортске каријере имају максимално добре услове за припрему, као и ријешено социјално питање тј. запослење. Неријешен статус у области социјалне заштите у сфери врхунског спорта је велики проблем, јер је мали број врхунских спортиста који се налазе у статусу професионалних спортиста тј. немају потписан професионални уговор са спортском организацијом, а са друге стране све обавезе које имају су у рангу професионалних спортиста. Није риједак случај да врхунски спортисти чак немају ни адекватно здравствено осигурање јер немају статус

запослених лица. Зато је рјешавање овако важног егзистенцијалног питања за врхунске спортисте који се нарочито баве спортским дисциплинама интересантним за војску и полицију као што су стрељаштво, атлетика, пливање, џудо, рвање, карате и др. Управо спортисти из наведених грана спорта када заврше своје спортске каријере настављају да раде у јединицама војске и полиције као инструктори у спортовима за које су експерти или у неким другим гранама за које имају формално образовање. Тако се, са једне стране, врши промоција активности војске и полиције, а са друге стране помаже спортисти да максимално оствари све своје капацитете и коначно бенефит имају и сви они који касније добијају знања и вјештине спортиста након њихове спортске каријере.

Стратешки циљ 6	Развијен и унапријеђен спорт посебних група, посебно спортиста са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама, спорта у војсци и полицији
-----------------	--

Оперативни циљ 6.1	Стварање услова за повећано учешће особа са инвалидитетом у спорту кроз подизање капацитета Параолимпијског комитета, Специјалне олимпијаде и других организација које се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
--------------------	---

Мјера 6.1.1	Успоставити системску сарадњу између Параолимпијског комитета, Специјалне олимпијаде са јединицама локалних самоуправа у циљу бољег финансирања активности клубова који се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припрему и израду протокола о сарадњи између Параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде са представницима јединица локалних самоуправа у циљу бољег финансирања активности клубова који се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама. Циљ ове активности је да што већи број јединица локалних самоуправа потпише и у пракси реализује Протокол.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, јединице локалних самоуправа

Мјера 6.1.2	Израдити протокол са препорукама јединицама локалних самоуправа, Министарству за капиталне инвестиције у циљу унапрјеђења и прилагођавања спортске инфраструктуре за коришћење спортиста особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева Потписивање протокола о сарадњи између Параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде са представницима јединица локалних самоуправа у циљу бољег финансирања активности клубова који се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа.

Мјера 6.1.3	Израдити измјене и допуне Категоризације спортова, спортиста и тренера особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева анализу постојеће Категоризације спортова, спортиста и тренера као подзаконског акта и извршити измјене и допуне. Категоризација је подзаконски акт који је веома важан јер се његовом примјеном рјешава и значајни дио питања финансирања програма у области спорта.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа

Мјера 6.1.4	Израдити медијску стратегију за промоцију спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева осмишљавање и израду медијске стратегије за промоцију спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама, а у циљу превенције од дискриминације и прихватању различитости, промоције спортиста са инвалидитетом који постижу врхунска спортска постигнућа на Параолимпијским играма и Специјалној олимпијади и промоцији клубова који се баве спортом особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама.

Кључни носилац: Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа

Мјера 6.1.5	Обезбиједити едукативне семинаре за тренере који се баве спортом особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама и за тренере који планирају да се баве спортом особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности у којима ће се у току године организовати најмање 4 семинара на тему методологије тренинга за спортисте особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама. На овај начин прилику да се упознају са методологијом рада са спортистима са инвалидитетом добију и тренери који се не баве тренингом особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама и што се на тај начин подижу капацитети Параолимпијског спорта и Специјалне олимпијаде.

Кључни носиоци: Параолимпијски комитет и Специјална олимпијада

Партнери: Министарство спорта и младих, национални спортски савези и факултети из области спорта

Табела индикатора за оперативни циљ 6.1:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 6.1	<i>Стварање услова за повећано учешће особа са инвалидитетом у спорту кроз подизање капацитета Параолимпијског комитета, Специјалне олимпијаде и других организација које се баве</i>	<i>Број клубова и спортских организација које се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама повећан за 20 %</i>	5%	5 %	10 %	15 %	20 %

	<i>развојем и унапрјеђењем спортиста особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама</i>						
Мјера 6.1.1	<i>Успоставити системску сарадњу између Параолимпијског комитета, Специјалне олимпијаде са Јединицама локалних самоуправа у циљу бољег финансирања активности клубова који се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама</i>	<i>Број потписаних протокола</i>	5	5	5	5	5
Мјера 6.1.2	<i>Израдити препоруке јединицама локалних самоуправа, Министарству за капиталне инвестиције у циљу унапрјеђења и прилагођавања спортске инфраструктуре за коришћење спортиста особа са инвалидитетом</i>	<i>Број потписаних протокола</i>	5	5	5	5	5
Мјера 6.1.3	<i>Израдити измјене и допуне категоризације спортова, спортиста и тренера особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама</i>	<i>Израђене измјене и допуне Категоризације спортова, спортиста и тренера</i>	100 %				
Мјера 6.1.4	<i>Израдити медијску стратегију за промоцију спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама</i>	<i>Израђена и имплементирана медијска Стратегија за промоцију спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама</i>	100 %				
Мјера 6.1.5	<i>Обезбиједити едукативне семинаре за тренере који се баве спортом особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама и за тренере који планирају да се баве спортом особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама</i>	<i>Број организованих семинара на тему методологије тренинга за спортисте особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама</i>	4	4	6	6	8

Оперативни
циљ 6.2

Развијен и унапријеђен спорт у полицији

Мјера 6.2.1

Формирати спортску јединицу Министарства унутрашњих послова у којој ће професионално бити ангажовани врхунски спортисти

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припрему формално-правних услове за формирање и формирање спортске јединице Министарства унутрашњих послова. У овако формираној структурираној јединици биће професионално ангажовани врхунски спортисти кандидати и учесници Олимпијских игара.

Кључни носилац: Министарство унутрашњих послова

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези

Мјера 6.2.2

Формирати спортске клубове под ингеренцијом Министарства унутрашњих послова и интегрисати их у систем цивилног спорта Црне Горе

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активност на припреми формално-правних услова за формирање и коначно формирање спортских клубова под ингеренцијом Министарства унутрашњих послова и интеграцију у систем цивилног спорта Црне Горе.

Кључни носилац: Министарство унутрашњих послова

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези

Мјера 6.2.3

Учешће спортских клубова и спортиста припадника Министарства унутрашњих послова на такмичењима у организацији Међународних полицијских спортских организација и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на припремама и учешћу спортиста припадника Министарства унутрашњих послова на такмичењима у организацији Међународних

полицијских спортских организација и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација.

Кључни носилац: Министарство унутрашњих послова

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези

Мјера 6.2.4 **Организовати међународна и домаћа такмичења за припаднике Министарства унутрашњих послова**

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на припремама и организацији међународних и домаћих такмичења за припаднике Министарства унутрашњих послова. Реализацијом ове активности повећаће се заинтересованост припадника Министарства унутрашњих послова да се активно укључе у спортски систем Црне Горе.

Кључни носилац: Министарство унутрашњих послова

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези

Табела индикатора за оперативни циљ 6.2:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 6.2	<i>Развијен и унапријеђен спорт у полицији</i>	<i>Број припадника Министарства унутрашњих послова који се редовно баве физичким вјежбањем повећан за 20 %</i>	5%	5 %	10 %	15 %	20 %
Мјера 6.2.1	<i>Формирати спортску јединицу Министарства унутрашњих послова у којој ће професионално бити ангажовани врхунски спортисти</i>	<i>Формирана спортска јединица Министарства унутрашњих послова</i>		100 %			
Мјера 6.2.2	<i>Формирати спортске клубове под ингеренцијом Министарства унутрашњих послова и интегрисати их у систем цивилног спорта Црне Горе</i>	<i>Број формираних спортских клубова под ингеренцијом Министарства унутрашњих послова</i>	2	2	4	6	6
Мјера 6.2.3	<i>Учешће спортских клубова и спортиста припадника Министарства унутрашњих послова на такмичењима у организацији Међународних</i>	<i>Број спортиста припадника Министарства унутрашњих послова који су учествовали на такмичењима</i>	10	20	20	30	30

	<i>полицејских спортских организација и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација</i>						
Мјера 6.2.4	<i>Организовати међународна и домаћа такмичења за припаднике Министарства унутрашњих послова</i>	<i>Број спортских такмичења које је организовало Министарство унутрашњих послова</i>	1	1	2	2	3

Оперативни
циљ 6.3

Развијен и унапријеђен спорт у војсци

Мјера 6.3.1

Формирати спортску јединицу Министарства одбране у којој ће професионално бити ангажовани врхунски спортисти

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на припреми формално-правних услова за формирање и формирање спортске јединице Министарства одбране. У овако формираној структурираној јединици биће професионално ангажовани врхунски спортисти кандидати за учешће на Олимпијским играма.

Кључни носилац: Министарство одбране

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези

Мјера 6.3.2

Формирати спортске клубове под ингеренцијом Министарства одбране и интегрисати их у систем цивилног спорта Црне Горе

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на припреми формално-правних услова за формирање и формирање спортских клубова под ингеренцијом Министарства одбране и интегрисати их у систем цивилног спорта Црне Горе.

Кључни носилац: Министарство одбране

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези

Мјера 6.3.3	Учешће спортских клубова и спортиста војника на такмичењима у организацији Међународних војних спортских организација (ЦИСМ- Интернационал Милитару Спортс Цоунцил) и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на припреми и учешћу спортиста припадника Министарства одбране на такмичењима у организацији Међународних војних спортских организација (ЦИСМ- Интернационал Милитару Спортс Цоунцил) и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација.

Кључни носилац: Министарство одбране

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези

Мјера 6.3.4	Организовати међународна и домаћа такмичења за припаднике Министарства одбране
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на припремама и организацији међународних и домаћих такмичења за припаднике Министарства одбране. Реализацијом ове активности повећаће се заинтересованост припадника војске да се активно укључе у спортски систем Црне Горе.

Кључни носилац: Министарство одбране

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, Национални спортски савези

Табела индикатора за оперативни циљ 6.3:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 6.3	<i>Развијен и унапријеђен спорт у војсци</i>	<i>Број припадника Министарства одбране који се редовно баве физичким вјежбањем повећан за 20 %</i>	5%	5 %	10 %	15 %	20 %
Мјера 6.3.1	<i>Формирати спортску јединицу Министарства одбране у којој ће професионално бити ангажовани врхунски спортисти</i>	<i>Формирана спортска јединица Министарства одбране</i>	100 %				

Мјера 6.3.2	<i>Формирати спортске клубове под ингеренцијом Министарства одбране и интегрисати их у систем цивилног спорта Црне Горе</i>	<i>Број формираних спортских клубова под ингеренцијом Министарства одбране</i>	2	2	4	6	6
Мјера 6.3.3	<i>Учешће спортских клубова и спортиста припадника Министарства одбране на такмичењима у организацији Међународних војних спортских организација (ЦИСМ- Интернационал Милитару Спортс Цоунцил) и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација</i>	<i>Број спортиста припадника Министарства одбране који су учествовали на такмичењима</i>	20	20	30	30	40
Мјера 6.3.4	<i>Организовати међународна и домаћа такмичења за припаднике Министарства одбране</i>	<i>Број спортских такмичења које је организовало Министарство одбране</i>	1	1	2	2	3

4.7. Заштита интегритета у спорту

Сигуран спорт је концепт који обухвата све мјере које су предузете да се осигура да спорт буде безбједан, инклузиван и етички прихватљив за све учеснике, без обзира на њихову старост, пол, вјеру или било који други фактор.

Сигуран спорт је веома важан концепт, из много разлога. Прво, спорт треба да буде мјесто у којем сви учесници, било да су играчи, тренери, судије или навијачи, могу да се осјећају сигурно и заштићено. Ово не само да промовише здрав ментални и физички развој, већ и омогућава свима да у потпуности уживају у спорту и да постигну своје циљеве. Друго, успостављањем концепта сигурног спорта појачава се борба против свих негативних појава у спорту које, између осталог, укључују злостављање, дискриминацију, насиље, корупцију и допинг. Ови феномени могу озбиљно нарушити интегритет спорта и наштетити здрављу и добробити учесника, што дугорочно може довести до пада интереса за спорт и његовог угледа.

Најчешће негативне појаве у спорту су:

Злостављање: То може бити физичко, сексуално, психолошко или емоционално злостављање. Злостављање у спорту може бити између тренера и спортиста, спортиста и спортиста, навијача и спортиста, родитеља и тренера, родитеља и спортиста или било које комбинације наведених. То може, на примјер, укључивати вербалне увреде,

понижавање, игнорисање, занемаривање, физичко злостављање и сексуалне нападе.

Дискриминација: Дискриминација у спорту може се односити на све врсте дискриминације, укључујући родну, расну, етничку, вјерску или сексуалну дискриминацију. Ово може бити видљиво у форми неједнаког третмана спортиста или навијача због њихове припадности одређеној групи или због стереотипа који се везују за те групе.

Насиље: Насиље у спорту може се појавити између спортиста, тренера, навијача или других учесника. Насиље у спорту може бити физичко или вербално и може укључивати пријетње, нападе, туче или друге врсте насилничког понашања.

Корупција: Корупција у спорту може се појавити у форми мита, прања новца, намјештања утакмица, одавања инсајдерских информација и других активности које крше законе и прописе.

Допинг: Допинг представља коришћење недозвољених супстанци и метода ради побољшања спортских перформанси. Осим што употреба допинг средстава и метода озбиљно нарушава интегритет такмичења, такође представља озбиљну пријетњу за здравље спортиста.

Све ове негативне појаве у спорту представљају озбиљну пријетњу интегритету спорта и здрављу спортиста, те је потребно активно радити на њиховој превенцији и сузбијању. Кључно је да спортске организације, тренери, спортисти, навијачи и сви укључени у област спорта буду образовани о овим негативним феноменима и предузимају одговарајуће кораке да их спријече и санкционишу.

У Националној стратегији за развој спорта у Црној Гори за период од 2024. до 2028. године, сигуран спорт ће бити једна од кључних тема и приоритета. Циљ је да се обезбиједи сигурно окружење за све учеснике у спорту, као и да се спријече и сузбију случајеви злостављања, малтретирања и других облика насиља у спорту.

Међународне организације, попут Међународног олимпијског комитета (МОК) и међународних спортских федерација, препознају значај безбједности у спорту и препоручују државама и спортским организацијама да усвоје мјере и политике које ће обезбиједити сигурност и добробит свих учесника у спорту.

Једна од препорука МОК-а је успостављање механизма заштите који ће подстаћи безбједност спортиста и омогућити правовремену интервенцију у случају злостављања и насиља. Ова иницијатива се залаже за стварање окружења у којем су спортисти и спортисткиње у центру пажње, у којем се уважавају њихова права и интегритет, а у

којем су сви учесници у спорту оснажени да дјелују превентивно и да се боре против сваког облика насиља и злостављања.

У складу са овим, Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори ће подржати успостављање механизма заштите и других иницијатива које ће обезбиједити сигурно спортско окружење за све.

Поред успостављања механизма заштите, постоје и друге проактивне мјере које се могу примијенити како би се спријечили и сузбили случајеви злостављања и насиља у спорту.

Ово укључује:

- Образовање и оснаживање спортиста и спортисткиња, женских и мушких тренера, администратора, волонтера и других учесника и учесница у спорту о правилима понашања и о томе како препознати, пријавити и спријечити злостављање, занемаривање и насиље.
- Успостављање јасних правила и политика за спрјечавање и сузбијање злостављања и насиља у спорту, као и њихово ефикасно спровођење. Поготову је важно успоставити и спроводити политике које се тичу дјеце, младих и жена, те припадника и припадница рањивих група, уз успостављање јасних смјерница за поступање у случају сумње на било коју врсту злостављања или занемаривања. Ове политике би требало да обухватају све релевантне аспекте спорта, укључујући тренинг, такмичења, путовања, боравак у камповима и друго. Такође би требало да обухватају све релевантне актере у спорту, укључујући спортисте и спортисткиње, тренере, администраторе, волонтере и друге.
- Успостављање јасних механизма пријаве и праћења сумњивог понашања или случајева злостављања, укључујући механизам сигурног пријављивања и/или именоване особе за заштиту свих учесника у спорту, а поготову дјеце, младих, жена и чланова рањивих група. На националном нивоу, потребно је успоставити централни механизам за пријављивање случајева злостављања, који би био доступан свим спортистима и спортисткињама, мушким и женским тренерима и другим релевантним актерима у спорту. Овај механизам би требало да буде лако доступан, анониман и безбједан, како би се осигурала заштита спортиста и спортисткиња који пријављују случајеве злостављања и у овом смислу кључну улогу ће играти успостављање Одјељења за

сигуран спорт у оквиру Националне агенције за заштиту интегритета у спорту.

- Успостављање јасних процедура за истрагу сумњи или случајева злостављања, укључујући сарадњу са надлежним тијелима и осигуравање правне заштите за све укључене стране.
- Оснаживање спортиста и спортисткиња да пријаве случајеве злостављања.
- Развијање и промовисање етичких смјерница за понашање у спорту, укључујући нулту толеранцију према злостављању и занемаривању, као и промовисање позитивних вриједности и понашања у спорту.
- Осигуравање психолошке подршке и савјетовања за жртве злостављања и занемаривања у спорту.
- Успостављање партнерства са релевантним организацијама институцијама за борбу против злостављања и занемаривања у спорту, као што су Министарство унутрашњих послова, правосудни органи, медицински стручњаци и сл.

Циљеви успостављања механизма заштите у спорту су:

- Заштита права и добробити спортиста и спортисткиња, посебно дјеце и младих;
- Обезбјеђивање сигурног и инклузивног окружења за све учеснике у спорту;
- Промоција етичких вриједности и фер игре у спорту и
- Спрјечавање и сузбијање свих облика злостављања, укључујући сексуално, физичко и емоционално злостављање, занемаривање и експлоатацију.

Кључни циљ свих ових активности је стварање сигурног и инклузивног спортског окружења за све учеснике, посебно дјецу и младе, како би им се омогућило да развију свој пуни потенцијал и да се баве спортом

на начин који им доноси радост и задовољство, без страха од било каквог облика злостављања и занемаривања. Само кроз заједничку сарадњу и ангажовање свих релевантних актера у спорту, можемо створити сигурно и позитивно спортско окружење за све.

Круг бриге у контексту сигурног спорта се односи на широку мрежу људи и организација који заједно раде како би се обезбиједила сигурност спортиста на свим нивоима. Овај круг укључује спортисте и спортисткиње, мушке и женске тренере, медицинско особље, психологе и психолошкиње, родитеље и старатеље, спортске организације, савезе, државне институције, као и друге релевантне стране.

Сви чланови круга имају јединствену и важну улогу у осигуравању безбједности спортиста. На примјер, спортисти и спортисткиње би требало да буду упознати са својим правима и обавезама и требало би да имају повјерење у своје тренере и особље. Тренери би требало да буду свјесни потреба сваког појединачног спортисте, и требало би да знају како да ефективно комуницирају са медицинским особљем, психолозима и родитељима. Медицинско особље и психолози би требало да пружају спортистима и спортисткињама одговарајућу здравствену и психолошку подршку, док би родитељи и старатељи требало да буду информисани о томе како најбоље подржати и заштитити своју дјецу у спорту.

Спортске организације и савези имају кључну улогу у осигуравању безбједног и инклузивног окружења за све. То укључује израду јасних правила и прописа о понашању и заштити спортиста, ефективно поступање са свим извјештајима о злостављању, образовање тренера и особља о сигурном спорту, као и изградњу снажних партнерстава са релевантним институцијама и организацијама.

Државне институције, попут Министарства спорта и младих, Министарства унутрашњих послова и Министарства правде, такође играју веома важну улогу у осигуравању безбједности спортиста и спортисткиња. У том смислу, потребно је заједнички иницирати доношење јасних прописа и закона о заштити спортиста, који би требало да осигурају да се сви случајеви злостављања и осталих негативних појава у спорту процесуирају на одговарајући начин.

Цивилни сектор би, такође, требало да буде укључен, у смислу праћења и промовисања политика и пракси које се тичу заштите спортиста и борбе против злостављања и свих негативних појава у спорту. Такође, може пружати подршку спортистима и организацијама у борби против злостављања и дискриминације.

Заштита интегритета у спорту представља кључни фактор у очувању спортских вриједности и стварања услова за поштено надметање. Како би се очувао интегритета у спорту, потребно је развити одговарајући систем надзора и санкција који ће спријечити све облике корупције, допинга и других негативних појава у спорту.

Једна од препорука за унапрјеђење заштите интегритета у спорту је у првом кораку Савјета за интегритет у спорту, а онда након тога уколико се укаже потреба и Националне агенције за интегритет у спорту, која би била задужена за координацију и надзор над свим активностима у спорту које се односе на спрјечавање корупције, допинга, манипулације на спортским такмичењима и других негативних појава. Ова комисија би имала кључну улогу у заштити интегритета у спорту, спроводећи адекватне истраге и санкције за све укључене у нелегалне активности у спорту.

Опсег рада Комисије за интегритет у спорту је усмјерен на спрјечавање, откривање и санкционисање свих облика корупције, допинга, манипулације на спортским такмичењима и других негативних појава у спорту. Ова агенција ће имати надлежност за све спортске активности које се одвијају на територији Црне Горе и за све спортске организације које дјелују у Црној Гори.

Важно је нагласити да су кључне области које треба узети у обзир приликом развоја система заштите интегритета у спорту су антидопинг, превенција манипулације спортским такмичењима, безбједан спорт за све, превенција свих негативних појава у спорту, укључујући дискриминацију, расизам, хомофобију, злостављање и занемаривање, као и насиље у спорту.

Заштита интегритета у спорту је сложена и мултидисциплинарна област која захтијева свеобухватан приступ и сарадњу свих релевантних актера у спорту. Само адекватан систем заштите интегритета може осигурати да спорт остане чист, фер и поштен, а спортске вриједности буду сачуване.

Манипулација на спортским такмичењима односи се на намјерно и незаконито дјеловање које има за циљ промјену исхода спортских такмичења, било кроз кладионичарске мреже, било кроз друге видове корупције и превара. Овај проблем се појавио у спорту као посљедица повећаног интереса за спортско клађење, које је постало врло популарно и у Црној Гори. Стога, Национална стратегија за развој спорта у Црној Гори за период од 2024. до 2028. године има за циљ да успостави механизме и мјере за превенцију манипулације на спортским такмичењима, у складу са препорукама Међународног

олимпијског комитета и Конвенције Савјета Европе о манипулацији на спортским такмичењима (Macolin Convention).

Међународни олимпијски комитет (МОК) препознаје манипулацију у спорту као велики проблем и активно ради на његовој превенцији. У оквиру своје Јединице за борбу против манипулација у спорту, МОК је успоставио низ мјера и препорука за спортске организације и државе, које се тичу спрјечавања манипулација на спортским такмичењима. Међу овим мјерама су обука, подизање свијести о проблему манипулације, размјена информација и сарадња између спортских организација и држава.

Такође, Савјет Европе је препознао значај превенције манипулација у спорту и развио Конвенцију о манипулацији на спортским такмичењима (Macolin Convention), која је усвојена у децембру 2014. године. Ова Конвенција има за циљ успостављање међународне сарадње у борби против манипулација на спортским такмичењима, укључујући предузимање мјера за спрјечавање, откривање и кажњавање.

Једна од кључних препорука Савјета Европе из Конвенције односи се на успостављање независних националних тијела за спрјечавање манипулације у спорту, стога би оснивање Националне агенције за интегритет у спорту могло бити одлучан корак напријед за Црну Гору у борби против овог проблема. Агенција би била одговорна за праћење активности у спорту и пријављивање сумњивих активности, као и за спровођење истрага и кажњавање починилаца.

Као дио ове Стратегије, потребно је осигурати да све спортске организације у Црној Гори имплементирају превентивне политике и процедуре против манипулација у спорту. То укључује успостављање одјељења за спрјечавање манипулација, као и израду политика и кодекса понашања националних спортских савеза.

Европским документима за уређење система спорта предвиђено је да у циљу спрјечавања допинга у спорту, јавне власти треба да обезбиједи примјену одговарајућих антидопинг мјера, као и да их додатно појача кроз здравствено образовање. У том смислу разрађене су мјере за израду Закона о спорту и формирања Антдопинг агенције Црне Горе (АДАЦГ).

На основу Свјетског антидопинг кодекса, усвојеног у Копенхагену 2003. године допинг је дефинисан као „постојање једног или више прекршаја

антидопинг правила утврђених чланом 2.1 до 2.8 Кодекса“ (члан 1)¹⁸. Већина међународних спортских федерација које су ратификовале Свјетски антидопинг кодекс, односно које су своја антидопинг правила ускладили са одредбама Кодекса, у потпуности су својим правилима прихватиле дефиницију из члана 1. Кодекса. У овом правцу иду и планиране активности Антдопинг агенције које су у складу са документима којима се уређује европски спортски простор. Заштитити спортисте од допинга, а тиме заштитити и интегритет спорта једна је од задатака ове стратегије.

Нека од докумената, поред оних које смо у ранијем тексту навели, а која се баве заштитом интегритета у спорту са којим је ова Стратегија усаглашена су:

- Универзална декларација о људским правима;
- Уговор о функционисању Европске уније;
- Међународна повеља о физичком васпитању, физичкој активности и спорту (UNESCO);
- Међународна конвенција о укидању свих облика расне дискриминације;
- Конвенција о укидању свих облика дискриминације жена;
- Конвенција о правима особа са инвалидитетом;
- Конвенција Уједињених нација о правима дјетета;
- конвенција Савјета Европе о заштити дјеце од сексуалног искоришћавања и сексуалног злостављања (Ланзаротска конвенција);
- Конвенција међународне организације рада, бр. 182.

Стратешки
циљ 7

Заштита интегритета спорта Црне Горе

Оперативни
циљ 7.1

Унапријеђен институционални оквир за борбу
против манипулација на спортским такмичењима

Мјера 7.1.1

Ратификовати Међународну конвенцију за борбу
против манипулација на спортским такмичењима
(Macolin Convention) у Скупштини Црне Горе

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се обезбиједи превод Конвенције од стране овлашћеног преводиоца и припремити је

¹⁸ Свјетски антидопинг кодекс овим и не даје дефиницију допинга, већ дефинише антидопинг прекршаје.

коментаре надлежних министарстава. Након тога, документ бити упућен у Владино процедуру и затим прослијеђен на усвајање у Скупштину Црне Горе.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Влада Црне Горе и Скупштина Црне Горе

Мјера 7.1.2	Обезбиједити спровођење одредби Масolin конвенције у складу са препорукама Савјета Европе
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се створе услови за спровођење одредби Масolin конвенције у складу са препорукама Савјета Европе и да сви чиниоци система који су препознати овом конвенцијом крену са реализацијом активности које су у њиховој надлежности.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, надлежна министарства, национални спортски савези, спортски клубови, Јединице локалних самоуправа

Мјера 7.1.3	Организовати обуку о манипулацијама на спортским такмичењима за све релевантне актере у спорту, укључујући спортске раднике, тренере, судије, спортске новинаре, спортисте и остале чиниоце система спорта Црне Горе
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припрему и организацију најмање 4 обуке о манипулацијама на спортским такмичењима за све релевантне актере у спорту, укључујући спортске раднике, тренере, судије, спортске новинаре, спортисте и остале чиниоце система спорта Црне Горе, на годишњем нивоу за све вријеме примјене Стратегије.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови, Јединице локалних самоуправа

Мјера 7.1.4	Обезбиједити спровођење међународних стандарда за успостављање транспарентности и одговорности у управљању у спортским организацијама
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева припрему и организацију најмање 4 обуке годишње на тему примјена међународних стандарда за успостављање транспарентности и одговорности у управљању у спортским организацијама

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови, Јединице локалних самоуправа

Мјера 7.1.5	Успоставити ефикасне механизме за сарадњу и размјену информација са другим државама и организацијама у случају сумње на манипулације у спорту
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се успоставе канали комуникације са спортским организацијама у иностранству и успостављање механизма перманентног праћења и обавјештавања у случају уочених манипулација у спорту. Да би се реализовала ова активност потребна је едукација читавог система спорта да пријаве неправилности уколико их уоче али и да се створе услови заштите оних који исте пријаве.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови, Јединице локалних самоуправа

Табела индикатора за оперативни циљ 7.1:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 7.1	<i>Унапријеђен институционални оквир за борбу против манипулација на спортским такмичењима</i>	<i>Број усвојених и ратификованих докумената и број реализованих едукација</i>	5%	5 %	10 %	15 %	20%
Мјера 7.1.1	<i>Ратификовати Међународну конвенцију за борбу против манипулација на спортским такмичењима (Macolin)</i>	<i>Ратификована Међународна конвенција за борбу против манипулација на</i>	100 %				

	<i>конвенција) у Скупштини Црне Горе</i>	<i>спортским такмичењима(Macolin конвенција) у Скупштини Црне Горе</i>						
Мјера 7.1.2	<i>Обезбиједити спровођење одредби Macolin конвенције у складу са препорукама Савјета Европе</i>	<i>Број спортских организација, Јединица локалних самоуправа које су прихватиле и спровеле одредбе Macolin конвенције у складу са препорукама Савјета Европе</i>	10%	15%	20%	25%	30%	
Мјера 7.1.3	<i>Организовати обуку о манипулацијама на спортским такмичењима за све релевантне актере у спорту, укључујући спортске раднике, тренере, судије, спортске новинаре, спортисте и остале чиниоце система спорта Црне Горе</i>	<i>Организовање обуке најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије</i>	4	6	6	8	10	
Мјера 7.1.4	<i>Обезбиједити спровођење међународних стандарда за успостављање транспарентности и одговорности у управљању у спортским организацијама</i>	<i>Организовање обуке најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије</i>	4	6	6	8	10	
Мјера 7.1.5	<i>Успоставити ефикасне механизме за сарадњу и размјену информација са другим државама и организацијама у случају сумње на манипулације у спорту</i>	<i>Успостављени ефикасни механизми за сарадњу и размјену информација са другим државама и организацијама у случају сумње на манипулације у спорту</i>	100%	100%	100%	100%	100%	

Оперативни циљ 7.2	Развијање институционалног оквира за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама
---------------------------	---

Мјера 7.2.1	Израдити Националну стратегију и Акциони план за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе
--------------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева да се реализују активности на припреми потребне анализе о безбједоносним аспектима у области спорта и израда Националне стратегије и Акционог плана за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама, уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе. Да би ова активност била успјешно реализована неопходна је

квалитетна координација и сарадња више министарстава првенствено Министарства спорта и младих, Министарства унутрашњих послова и Министарства правде.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Министарство унутрашњих послова, Министарство правде, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Мјера 7.2.2	Организовати трибине за представнике националних спортских савеза, спортских клубова, јединица локалних самоуправа на тему имплементације Националне стратегије и Акционог плана за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе
--------------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности за организацију трибина најмање 4 пута годишње на тему имплементације Националне стратегије и Акционог плана за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе. Након израђене стратегије обавеза свих чиниоца система спорта ће бити да у своја докумената усагласе са документима које су усвојиле Скупштина и Влада Црне Горе.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације, друга министарства

Табела индикатора за оперативни циљ 7.2:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 7.2	<i>Развијање институционалног оквира за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама</i>	<i>Број усвојених докумената и број реализованих едукација</i>	10%	20%	25%	30%	40%
Мјера 7.2.1	<i>Израдити Националну стратегију и Акциони план за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз</i>	<i>Израђена Национална Стратегија и Акциони план за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз</i>		100%			

	<i>поштовање резолуције и препорука Савјета Европе</i>	<i>поштовање резолуције и препорука Савјета Европе</i>					
Мјера 7.2.2	<i>Организовати трибине за представнике националних спортских савеза, спортским клубовима, јединицама локалних самоуправа на тему имплементације Националне стратегије и Акционог плана за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе</i>	<i>Организовање трибина најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије</i>		6	6	8	10

Оперативни
циљ 7.3

Унапријеђена борба против допинга у спорту

Мјера 7.3.1

Израдити Закон о спрјечавању допинга у спорту

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности којима ће се припремити потребне анализе, израдити Закон о спрјечавању допинга у спорту, који ће потом проћи процедуре Владе и усвајање у Скупштини Црне Горе. Стратегијом је препозната потреба за доношење Закона о спрјечавању допинга и доношењем оваквог Закона борба против допинга у спорту би добила потпуно другу димензију. Један од бенефита јесте и стварање Антидопинг агенције Црне Горе (АДАЦГ), која би по својој структури била значајно снажнија са јасно дефинисаним и планираним буџетима за реализацију својих активности.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, Антидопинг комисија национални спортски савези, спортски клубови и организације, друга министарства

Мјера 7.3.2

Формирати Антидопинг агенцију Црне Горе (АДАЦГ)

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности којима ће се створити формални услови за формирање Антидопинг агенције Црне Горе (АДАЦГ). Реализацијом ове активности Агенција би била независна и имала би јасно дефинисан буџет што би омогућило реално

планирање активности Агенције. Формирањем Антидопинг агенције и усвајањем Закона о спрјечавању допинга у спорту Црна Гора би усагласила своје јавна политике са јавним политикама Европске уније и Савјета Европе. Даље активности би биле усмјерене на активније учешће делегације Црне Горе у САНАМА-и, што је тијело Савјета Европе које у својој агенди има управо борбу против допинга у спорту и која институционално сарађује са WADA-ом (Свјетском антидопинг агенцијом).

Кључни носилац: Антидопинг комисија

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Мјера 7.3.3

Организовати едукације спортског система Црне Горе на тему спрјечавања допинга у спорту

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на организацији трибина најмање 4 пута годишње на тему спрјечавања допинга у спорту. Обуком ће бити обухваћени сви чиниоци система и на тај начин ће се подизати капацитети спорта Црне Горе, јер ће се значајно смањити шансе да спортисти Црне Горе буду кажњавани због прекршених антидопинг правила.

Кључни носилац: Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ)

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Мјера 7.3.4

Успоставити обавезу да стипендирани спортисти, од стране Министарства спорта и младих и Црногорског олимпијског комитета два пута годишње присуствују едукацији на тему спрјечавања допинга у спорту

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на организацији едукација 2 пута годишње на тему спрјечавања допинга у спорту за спортисте стипендиране од стране Министарства спорта и младих и Црногорског олимпијског комитета. Реализацијом ове

активности успоставиће се партнерски однос и повјерење између спортиста и АДАЦГ, што је веома значајно.

Кључни носилац: Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ)

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Мјера 7.3.5	Успоставити обавезу да организатори међународних и домаћих такмичења у Црној Гори тестирају спортисте од стране Антидопинг агенције Црне Горе
--------------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на припреми формалних услова за стварање обавезе да организатори међународних и домаћих такмичења у Црној Гори тестирају спортисте од стране Антидопинг агенције Црне Горе

Кључни носилац: Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ)

Партнери: Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Табела индикатора за оперативни циљ 7.3:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 7.3	<i>Унапријеђена борба против допинга у спорту</i>	<i>Подигнути капацитети система спорта у Црној Гори за борбу против допинга у спорту</i>	5%	5%	10%	15%	20%
Мјера 7.3.1	<i>Израдити Закон о спрјечавању допинга у спорту</i>	<i>Израђен Закон о спрјечавању допинга у спорту</i>		100%			
Мјера 7.3.2	<i>Формирати Антидопинг агенцију Црне Горе (АДАЦГ)</i>	<i>Формирана Агенција</i>		100%			
Мјера 7.3.3	<i>Организовати едукације за субјекте спортског система Црне Горе на тему спрјечавања допинга у спорту</i>	<i>Организовање обуке најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије</i>	4	6	6	8	10
Мјера 7.3.4	<i>Успоставити обавезу да стипендирани спортисти, од стране Министарства спорта и младих и Црногорског олимпијског комитета два пута годишње присуствују едукацији на тему спрјечавања допинга у спорту</i>	<i>Организовање обуке најмање 2 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије</i>	2	2	2	2	2
Мјера 7.3.5	<i>Успоставити обавезу да организатори међународних</i>	<i>Број тестираних спортиста</i>		50	70	100	150

	и домаћих такмичења у Црној Гори тестирају спортисте од стране Антидопинг агенције Црне Горе						
--	--	--	--	--	--	--	--

Оперативни циљ 7.4	Повећање капацитета свих чиниоца система спорта за стварање сигурног спортског окружења
--------------------	---

Мјера 7.4.1	Јачање институционалних капацитета надлежних органа за спровођење политике заштите у спорту кроз формирање Комисије за заштиту интегритета спорта у Црној Горе
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности на припреми формалних услова за формирање Комисије за заштиту интегритета спорта у Црној Гори. Формирањем Комисије створили би се предуслови да се у наредном периоду, када се створе услови за то, формира и самостална Агенција која би се бавила заштитом интегритета спорта Црне Горе. Заштита интегритета у спорту је активност која се налази на листи приоритета свих европских институција која се баве спортом, јер сигуран спорт нема алтернативу.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Мјера 7.4.2	Успоставити механизме за пријаве и поступања по пријавама за случајеве насиља, злостављања и дискриминације у спорту
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности којима ће се припремити формални услови за успостављање механизма за пријаве и поступања по пријавама за случајеве насиља, злостављања и дискриминације у спорту. Током примјене Стратегије реализоваће се активности на подизању свијести о значају заштите интегритета спорта какао би се прије свега заштитили они најмлађи, а то су дјеца у спорту.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Мјера 7.4.3	Израдити и имплементирати Етички кодекс за све учеснике у спорту који ће подстицати интегритет, поштовање, фер-плеј и сигурност у спорту
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности којима ће се припремити формални услови за израду и имплементирање Етичког кодекса за све учеснике у спорту који ће подстицати интегритет, поштовање, фер-плеј и сигурност у спорту. Веома значајна активност након усвајања Етичког кодекса јесте подршка спортским организацијама да прихвате овај Кодекс и да га имплементирају у свом.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Мјера 7.4.4	Спровести обуке о препознавању и пријављивању насиља, злостављања и дискриминације у спорту и сигурном спорту за све учеснике у спорту
-------------	--

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности којима ће се организовати обуке минимум 4 пута годишње на тему препознавања и пријављивању насиља, злостављања и дискриминације у спорту и сигурном спорту за све учеснике у спорту. Едукације су веома значајан алат уколико се жели примјена стандарда којима се веома јасно препознају и пријављују насиље, злостављане и дискриминација у спорту и сигурном спорту за све учеснике у спорту

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Мјера 7.4.5	Израда Националне стратегије и Акционог плана за заштиту интегритета спорта Црне Горе
-------------	---

Опис мјере: Реализација мјере подразумијева активности у циљу припреме анализа и израде Националне стратегије и Акционог плана у области заштите интегритета у области спорта. Како би сви сегменти борбе за заштиту интегритета спорта били јасно и прецизно дефинисани указује се потреба за израду Националне стратегије и Акционог плана у области заштите интегритета у области спорта.

Кључни носилац: Министарство спорта и младих

Партнери: Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације

Табела индикатора за оперативни циљ 7.4:

		Индикатор	2024.	2025.	2026.	2027.	2028.
Оперативни циљ 7.4	Повећање капацитета свих чиниоца система спорта за стварање сигурног спортског окружења	Подигнути капацитети система спорта у Црној Гори за стварање сигурног спортског окружења	5%	5%	10%	15%	20%
Мјера 7.4.1	Јачање институционалних капацитета надлежних органа за спровођење политике заштите у спорту кроз формирање Комисије за заштиту интегритета спорта у Црној Гори	Формирана Комисија за заштиту интегритета спорта у Црној Гори	100%				
Мјера 7.4.2	Успоставити механизме за пријаве и поступања по пријавама за случајеве насиља, злостављања и дискриминације у спорту	Успостављени механизми за пријаве и поступања по пријавама за случајеве насиља, злостављања и дискриминације у спорту	100%				
Мјера 7.4.3	Израдити и имплементирати Етички кодекс за све учеснике у спорту који ће подстицати интегритет, поштовање, фер-плеј и сигурност у спорту	Израђен Етички кодекс који ће подстицати интегритет, поштовање, фер-плеј и сигурност у спорту	100%				
Мјера 7.4.4	Спровести обуке о препознавању и пријављивању насиља, злостављања и дискриминације у спорту и сигурном спорту за све учеснике у спорту	Организовање обука најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије	4	4	6	6	8
Мјера 7.4.5	Израда Националне стратегије и Акционог плана за заштиту интегритета спорта Црне Горе	Израђена Стратегија и Акциони план за заштиту интегритета спорта Црне Горе		100%			

5. НАЧИН ИЗВЈЕШТАВАЊА И ЕВАЛУАЦИЈЕ

У циљу праћења остварења циљева утврђених Стратегијом, неопходно је редовно праћење спровођења конкретних активности, испуњености рокова и индикатора. Извјештавање о праћењу спровођења извршиће се по завршетку сваке двије календарске године у оквиру периода на

који се односи Стратегија. У двогодишњем извјештају сумираће се остварени резултати и дати приједлози за евентуална побољшања реализације у току спровођења Стратегије.

По завршетку периода на који се односи Стратегија потребно је извршити *ex post* евалуацију имплементације Стратегије, односно анализу ефеката свих спроведених активности и степена испуњености циљева након имплементације плана како би се извели закључци и препоруке за наредни период.

6. ПРАТЕЋИ АКЦИОНИ ПЛАН СА ПРОЦЈЕНОМ ТРОШКОВА

ЦРНА ГОРА

МИНИСТАРСТВО СПОРТА И МЛАДИХ

Акциони план за имплементацију Националне стратегије развоја спорта у Црној Гори за 2024 и 2025. годин

Подгорица , март 2024. године

Област 1	ФИНАНСИРАЊЕ ПРОГРАМА ИЗ ОБЛАСТИ СПОРТА
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 1	<i>Унапријеђен систем финансирање спорта са позиције јавних финансија и приватног сектора</i>
<i>Оперативни циљ 1.1.</i>	<i>Перманентна едукација корисника средстава јавних финансија на тему финансирања програма у области спорта</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Повећан број едукованих корисника средстава јавних финансија за 20% у односу на 2024. годину</i>
Мјера 1.1.1.	Повећати капацитете корисника средстава јавних финансија у смислу планирања и реализације буџета уз поштовање позитивни законских прописа, извјештавање и евалуација пројекта на нивоу националних спортских савеза
Активности	Организација стручних скупова и семинара за националне спортске савезе у области планирања, програмирања, праћења, реализације и извјештавања за програме финансираних средствима из јавних финансија
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта
Временски оквир	I - IV квартала за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Организовано најмање 5 стручних скупова и семинара годишње на националном нивоу
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих / 2.000 ЕУР
Мјера 1.1.2.	Повећати капацитете корисника средстава јавних финансија у смислу планирања и реализације буџета уз поштовање позитивни законских прописа, извјештавање и евалуација пројекта на нивоу јединица локалних самоуправа

Активности	Организација стручних скупова и семинара за представнике јединица локалних самоуправа и спортских клубова у области планирања, програмирања, праћења, реализације и извјештавања за програме финансираних средствима из јавних финансија
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта
Временски оквир	I - IV квартала за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Организовано најмање 5 стручних скупова и семинара годишње на нивоу јединица локалних самоуправа
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих/ 2.000 ЕУР
Мјера 1.1.3.	Израдити Приручник о финансирању програма у области спорта на националном нивоу и у јединицама локалних самоуправа
Активности	Припрема анализа, материјала и примјера добре праксе за израду Приручника о финансирању програма у области спорта на националном нивоу и у јединицама локалних самоуправа
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, Факултети из области спорта
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђен Приручник о финансирању програма у области спорта на националном нивоу и у јединицама локалних самоуправа и одштампан у 500 примјерака
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих / 4.000 ЕУР

Мјера 1.1.4	Израдити приједлог законских и подзаконских аката у циљу бољег дефинисања процедура за финансирању програма у области спорта
Активности	Анализирати проблем у досадашњем систему спорта у Црној Гори на свим нивоима и израда приједлога законских и подзаконских аката у циљу бољег дефинисања процедура за финансирању програма у области спорта
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђен приједлог законских и подзаконских аката у циљу бољег дефинисања процедура за финансирању програма у области спорта
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна додатна финансијска средства
Оперативни циљ 1.2	<i>Формирање Фонда за развој спорта</i>
Индикатор	<i>Обезбијеђена додатна средства за финансирање програма из области спорта за 20% у односу на 2024. годину</i>
Мјера 1.2.1	Формирати Радну групу за припрему приједлога формално правних аспеката за оснивање и функционисање Фонда за развој спорта
Активности	Идентификација потенцијалних чланова Радне групе из области спорта, економије, привреде и израда анализе позитивних законских прописа како би се нашао основ и дефинисала структура за формирање и функционисање Фонда за развој спорта
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта, национални спортски савези

Временски оквир	И -ИИ квартал
Индикатор	Формирана Радна група за припрему приједлога формално правних аспеката за оснивање и функционисање Фонда за развој спорта
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна додатна финансијска средства
<i>Мјера 1.2.2</i>	Израдити Правилник о категоризацији спортова, спортских организација и рангирање спортова и спортских организација као критеријум за финансирање програма са позиције Фонда за развој спорта
Активности	Организација састанака заинтересованих страна, прикупљање релевантних података за израду Правилника, анализа позитивних искустава из других држава
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђен Правилник о категоризацији спортова, спортских организација и рангирање спортова и спортских организација као критеријум за финансирање програма са позиције Фонда за развој спорта
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна додатна финансијска средства
<i>Мјера 1.2.3</i>	Израдити критеријуме о начину располагања и расподјели финансијских средстава из буџета Фонда за развој спорта поштујући утврђене циљеве Стратегије развоја спорта Црне Горе за период 2024-2028. и Правилника о категоризацији
Активности	Организација састанака заинтересованих страна, прикупљање релевантних података за израду критеријума о начину располагања и расподјели финансијских средстава из буџета Фонда за развој спорта поштујући утврђене циљеве Стратегије развоја спорта Црне Горе за период 2024-2028. и израда критеријума и Правилника о категоризацији

Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Министарство финансија, факултети из области спорта, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђени критеријуми о начину располагања и расподјели финансијских средстава из буџета Фонда за развој спорта поштујући утврђене циљеве Стратегије развоја спорта Црне Горе за период 2024-2028. и Правилника о категоризацији
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
<i>Мјера 1.2.4</i>	<i>Израдити маркетинг и ПР кампању за промовисање рада Фонда за развој спорта</i>
Активности	Идентификација експерата из области спорта и економије за учешће у изради и израда маркетинг и ПР кампање за промовисање рада Фонда за развој спорта и израда кампање
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта и економије, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђена маркетиншка и ПР кампања за промовисање рада Фонда за развој спорта
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна додатна финансијска средства
<i>Оперативни циљ 1.3</i>	<i>Израда приједлога законских и подзаконских аката за стварање услова који би довели до повећања пореских олакшица за компаније које инвестирају у спорт и успостављање контроле за инвестирање добијених средстава</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Израђени приједлози законских и подзаконских аката за повећање пореских олакшица и успостављена контроле утrophка добијених средстава</i>

Мјера 1.3.1	Израдити приједлог законских и подзаконских аката за стварање услова који би довели до повећања пореских олакшица за компаније које инвестирају у спорт
Активности	Формирање Радне групе за анализу позитивних законских прописа и израда приједлога законских и подзаконских аката којим би се створили услови за повећања пореских олакшица за компаније које инвестирају у спорт
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих, Министарство финансија
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, Факултети за спорт и Економски факултети
Временски оквир	2025.
Индикатор	Израђени приједлог законских и подзаконских аката
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 1.3.2	Израдити приједлог законских и подзаконских аката за стварање услова за укључивање прихода од Игара на срећу, кладионица и акцизне робе у систем финансирања програма из области спорта
Активности	Формирање Радне групе за анализу позитивних законских прописа и израда приједлога законских и подзаконских аката којим би се створили услови за укључивање прихода од Игара на срећу, кладионица и акцизне робе у систем финансирања програма из области спорта
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих, Министарство финансија
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, Факултети за спорт и Економски факултети
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђени приједлог законских и подзаконских аката
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна додатна финансијска средства

Мјера 1.3.3	Израдити и имплементирати софтверско рјешење којим ће се пратити коришћење свих средстава из јавних финансија на националном и нивоу јединица локалних самоуправа која су намијењена програмима из области спорта укључујући и средства добијених кроз Фонд за развој спорта
Активности	Ангажовање референтне компаније за израду софтверског рјешења
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Министарство финансија, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, Факултети за спорт и Економски факултети
Временски оквир	I - IV квартала за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Израђено софтверско за праћење коришћења свих средстава из јавних финансија на националном и нивоу јединица локалних самоуправа која су намијењена програмима из области спорта укључујући и средства добијених кроз Фонд за развој спорта
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих / 50.000 ЕУР
Оперативни циљ 1.4	<i>Подизање капацитета спортских организација за коришћење средстава из ЕУ фондова, а за финансирање програма у области спорта</i>
Индикатор	<i>Успјешно реализовано минимум 5 пројекта по години реализације Стратегије</i>
Мјера 1.4.1	Организовати стручне скупове и семинаре за писање пројеката у ЕУ формату (ERASMUS+, IPA, IPARD и др)
Активности	Припрема и организација стручних скупова и семинара за писање пројеката у ЕУ формату (ERASMUS+, IPA, IPARD и др)
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Национална ERASMUS+ канцеларија, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, Факултети за спорт
Временски оквир	I - IV квартала за све вријеме примјене Стратегије

Индикатор	Едуковано 10 % представника спортских организација за писање пројеката у ЕУ формату по години примјене Стратегије
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих/ 2.000 ЕУР
<i>Мјера 1.4.2</i>	Аплицирање на ERASMUS+ позиве и позиве других фондова Европске уније
Активности	Припремање документације, проналажење партнера, писање пројекта у ЕУ формату и реализација пројекта
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Национална Erasmus+ канцеларија, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, Факултети за спорт
Временски оквир	I - IV квартала за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Минимум 5 пројеката одобрених од међународних фондова по години примјене Стратегије
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих
Област 2	УНАПРЈЕЂЕЊЕ ВРХУНСКОГ СПОРТА
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 2	<i>Унапријеђен и развијен систем врхунског спорта у Црној Гори</i>
<i>Оперативни циљ 2.1.</i>	<i>Израђене и реализоване припреме појединаца и тимова за квалификације и учешће на Олимпијским играма у Лос Анђелесу 2028. године и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а и Параолимпијског комитета Црне Горе</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Број реализованих програма и учешће на Олимпијским и Параолимпијским играма</i>
Мјера 2.1.1.	Израдити критеријуме за избор спортиста који су евидентни кандидати за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године, и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, зимским и љетњим Параолимпијским играма

Активности		Формирати тим који ће се бавити израдом процедура и критеријумима за избор спортиста који су евидентни кандидати за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године, Европским играма, Медитеранским играма, Играма малих земаља Европе и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, зимским и љетњим Параолимпијским играма
Кључни носиоци		Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет Црне Горе
Партнери реализацији	у	Министарство спорта и младих, национални спортски савези и факултети из области спорта
Временски оквир		I - IV квартала
Индикатор		Израђени критеријуми
Извор финансирања/износ средстава		Нијесу потребна додатна финансијска средства
Мјера 2.1.2.		Израдити програме припрема и учешћа спортиста на квалификацијама за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године, зимским и љетњим Параолимпијским играма у индивидуалним и екипним спортовима
Активности		Формирати тим који ће се бавити израдом процедура, критеријумима и програмима припрема за спортисте који су евидентни кандидати за учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, зимским и љетњим Параолимпијским играма
Кључни носиоци		Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет Црне Горе
Партнери реализацији	у	Министарство спорта и младих, национални спортски савези и факултети из области спорта
Временски оквир		I - IV квартала
Индикатор		Израђени програм припрема и учешћа спортиста на квалификацијама учешће на зимским и љетњим Олимпијским играма 2026. и 2028. године и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, зимским и љетњим Параолимпијским играма у индивидуалним и екипним спортовима

Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна додатна финансијска средства
Мјера 2.1.3.	Израдити програм суплементације спортиста и плана исхране за спортисте који су укључени у програм припрема Црногорског олимпијског комитета, Параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде
Активности	Припремити програм суплементације и плана исхране за сваког спортисту који је обухваћен програмом припрема Црногорског олимпијског комитета, Параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде
Кључни носиоци	Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада
Партнери реализацији	у Министарство спорта и младих, национални спортски савези и факултети из области спорта
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђен програм суплементације и плана исхране за сваког спортисту који је обухваћен програмом припрема Црногорског олимпијског комитета, Параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих / 5.000 ЕУР
Мјера 2.1.4	Израдити план медицинске заштите, тестирања и подршке спортиста током припрема за учешће на Олимпијским играма и и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, и Међународног параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде
Активности	У сарадњи са Заводом за спортску медицину припремити план медицинске заштите, тестирања и подршке спортиста током припрема за учешће на Олимпијским играма и и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, и такмичењима Међународног параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих, Завод за спортску медицину, национални спортски савези

Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, ПОК, Специјална олимпијада и факултети из области спорта
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђен план медицинске заштите, тестирања и подршке спортиста током припрема за учешће на Олимпијским играма и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, и такмичењима Међународног параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна додатна финансијска средства
Мјера 2.1.5	Израдити план набавке потребне опреме и реквизита за припрему спортиста
Активности	Формирати стручни тим који ће сублимирати све потребе потенцијалних олимпијаца и параолимпијаца и спортиста Специјалне олимпијаде за куповину опреме и реквизита потребних за успјешну припрему спортиста и тимова. У опрему, поред спортске опреме и реквизита, спадају и апарати за тестирање спортиста, апарати за опоравак спортиста и друга помоћна средства.
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих, Завод за спортску медицину, национални спортски савези
Партнери реализацији	у Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет Црне Горе, Специјална олимпијада, национални спортски савези и Факултети из области спорта
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђен план медицинске заштите, тестирања и подршке спортиста током припрема за учешће на Олимпијским играма и осталим мултиспортским такмичењима под покровитељством МОК-а и ЕОК-а, и Параолимпијским играма и другим такмичењима у организацији Међународног параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде
Извор финансирања/износ средстава	Потребна средства зависе од потреба спортиста дефинисаних кроз предложени програм припрема

Мјера 2.1.6	Изградити три национална тренинг центра – на сјеверу, у Подгорици и на приморју
Активности	Припремити потребну документацију, израдити пројекат, подијелити реализацију пројекта по фазама и обезбиједити средства за реализацију. У реализацију пројекта ће бити укључене и друге институције јер се ради о два капитална пројекта из области изградње спортске инфраструктуре за које је потребно издвојити значајна финансијска средства. Реализацијом ова два пројекта значајно ће се подићи капацитет система спорта и спортског туризма Црне Горе, а објекти ће бити уподобљени за коришћење за особе са инвалидитетом.
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих, Управа за јавне радове
Партнери реализацији	у Министарство финансија, Министарство капиталних инвестиција, Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартала све до краја реализације пројекта
Индикатор	Изграђени Национални тренинг центри
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Министарство капиталних инвестиција/Процјена инвестиција након израде идејног пројекта
Оперативни циљ 2.2	<i>Унапрјеђење стручног рада у области врхунског спорта</i>
Индикатор	<i>Унапријеђен стручни рад у области спорта - обучено и едуковано најмање 30% спортских радника</i>
Мјера 2.2.1	Израдити протокол о сарадњи и усаглашавање програма едукације и активности између Министарства спорта и младих, Министарства просвјете, Црногорског олимпијског комитета, Параолимпијског комитета, Специјалне олимпијаде, националних спортских савеза и факултета који се баве едукацијом кадрова за потребе спорта, у циљу перманентног стручног усавршавања кадрова у оквиру система спорта

Активности		Анализирати потребе за едукацијама, припремити планове и програме едукација и усагласити их са програмима универзитета, направити листу предавача, осмислити планове едукације, правце едукације, приоритете у едукативном процесу, реализовати едукације
Кључни носилац		Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у	Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, факултети из области спорта, национални спортски савези
Временски оквир		I - IV квартала сваке године током реализације Стратегије
Индикатор		Израђен Протокол о сарадњи и усаглашени програми едукације
Извор финансирања/износ средстава		Нијесу потребна додатна финансијска средства
Мјера 2.2.2		Организовати едукације стручног кадра за послове спорта кроз систем неформалног образовања
Активности		Припремање и организација по 5 стручних едукација на годишњем нивоу из области тренажних технологија и управљања спортским организацијама
Кључни носилац		Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у	Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, факултети из области спорта, национални спортски савези
Временски оквир		I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор		Реализоване едукације за најмање 20% стручног кадра
Извор финансирања/износ средстава		Министарство спорта и младих/ 2.000 ЕУР
Мјера 2.2.3		Организовати полагања стручних испита за рад у области спорта

Активности		Вршити промоцију на свим нивоима власти о значају за спортске организације да у свом систему имају лице које је положило стручни испит за рад у области спорта, припремити материјале за едукацију и полагање испита, организовати полагања испита.
Кључни носилац		Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, национални спортски савези
Временски оквир		I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор		Број лица која су положила стручни испит за рад у области спорта
Извор финансирања/износ средстава		Нијесу потребна додатна финансијска средства
<i>Оперативни циљ 2.3</i>		<i>Унапрјеђење развојних програма у области врхунског спорта</i>
<i>Индикатор</i>		<i>Повећан број спортиста са статусом врхунски спортиста најмање за 20% у односу на 2023. годину</i>
<i>Мјера 2.3.1</i>		<i>Финансирати годишње програме националних спортских савеза и спортских клубова усмјерених ка развоју и унапрјеђењу врхунског спорта и подршка перспективним и врхунским спортистима</i>
Активности		Финансирање програма националних спортских савеза и спортских клубова усмјерених ка развоју и унапрјеђењу врхунског спорта и подршка перспективним и врхунским спортистима
Кључни носилац		Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у	Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет Црне Горе, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир		I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије

Индикатор	Број финансијски подржаних програма националних спортских савеза и спортских клубова усмјерених ка развоју и унапрјеђењу врхунског спорта и број подржаних перспективних и врхунских спортиста
Извор финансирања/износ средстава	Висина средстава зависи од буџета Министарства спорта и младих и буџета јединица локалних самоуправа
<i>Мјера 2.3.2</i>	Реализовати перманентно праћење форме и напретка перспективних и врхунских спортиста у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора у Заводу за спортску медицину
Активности	У сарадњи са Заводом за спортску медицину, Црногорским олимпијским комитетом, Параолимпијским комитетом, Специјалном олимпијадом и факултетима за спорт организовати перманентно праћење форме и напретка перспективних и врхунских спортиста у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора
Кључни носиоци	Завод за спортску медицину и национални спортски савези
Партнери реализацији	у Министарство спорта и младих, јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир	I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор	Број спортиста који се налазе у систему перманентног праћења
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна додатна финансијска средства.
<i>Мјера 2.3.3</i>	Израдити програме исхране и суплементације за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора
Активности	У сарадњи са Заводом за спортску медицину, Црногорским олимпијским комитетом, Параолимпијским комитетом, Специјалном олимпијадом и факултетима за спорт израдити програме исхране и суплементације за све перспективне и врхунске спортисте

		у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора и то за сваког спортисту понаособ. У сарадњи са Антдопинг комисијом вршити провјере квалитета и одобравање суплемената који ће бити препоручивани спортистима
Кључни носиоци		Завод за спортску медицину, национални спортски савези
Партнери реализацији	у	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет Црне Горе, Специјална олимпијада, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, Антидопинг комисија
Временски оквир		I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор		Број спортиста за које је израђен програм исхране и суплементације
Извор финансирања/износ средстава		Нијесу потребна додатна финансијска средства
<i>Мјера 2.3.4</i>		Израдити програме подршке спортских психолога за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора
Активности		У сарадњи са Заводом за спортску медицину, Црногорским олимпијским комитетом и факултетима за спорт израдити програм системске подршке спортистима у области психолошке припреме, а кроз ангажовање референтних психолога
Кључни носилац		Завод за спортску медицину, национални спортски савези,
Партнери реализацији	у	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир		I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор		Број спортиста за које је обезбијеђена подршка спортских психолога
Извор финансирања/износ средстава		Нијесу потребна додатна финансијска средства

Мјера 2.3.5	Израдити програме подршке за све перспективне и врхунске спортисте у узрасту кадета, јуниора, млађих сениора и сениора у области кондиционе припреме
Активности	У сарадњи са Заводом за спортску медицину, Црногорским олимпијским комитетом и факултетима за спорт израдити програм системске подршке спортистима у области кондиционе припреме, а кроз ангажовање референтних кондиционих тренера
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у Црногорски олимпијски комитет, Завод за спортску медицину, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир	I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор	Број спортиста за које је израђен програм кондиционе припреме
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна додатна финансијска средства
Мјера 2.3.6	Стипендирати перспективне и врхунске спортисте на основу постигнутих резултата и категоризације спортиста
Активности	Обезбиједити средства за стипендирање перспективних и врхунских спортиста који су категорисани на основу постигнутих резултата гдје би своје стипендије користили за даље напредовање у спорту на свим нивоима власти од државног нивоа до нивоа јединица локалних самоуправа. Кроз перманентну финансијску подршку спортистима на свим нивоима власти обезбиједиће се стабилан систем спорта и већи обухват спортиста.
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир	I-IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор	Број спортиста корисника стипендија
Извор финансирања/износ средстава	Висина средстава зависи од буџета Министарства спорта и младих и буџета јединица локалних самоуправа

Мјера 2.3.7	Наградити спортисте за посебан допринос и афирмацију спорта кроз систем премија и националних награда
Активности	Наставити са успостављеним системом награђивања спортиста који својим врхунским спортским постигнућима значајно доприносе и афирмишу спорт, али и Црну Гору у међународним оквирима. Овакав вид подршке реализовати у складу са јасно дефинисаним критеријумима за награђивање.
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир	I-IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор	Број спортиста добитника премија и националних награда
Извор финансирања/износ средстава	Висина средстава зависи од буџета Министарства спорта и младих и буџета јединица локалних самоуправа
Мјера 2.3.8	Успоставити системску подршку у финансирању програма за спортске клубове који у свом саставу имају највећи број репрезентативаца кандидата за учешће на Олимпијским играма
Активности	Идентификовати спортске клубове који у свом саставу имају највећи број репрезентативаца кандидата за учешће на Олимпијским играма и успоставити стабилну финансијску подршку за реализацију њихових програма. Реализацијом ове Активности обезбиједиће се услови за повратак репрезентативаца из иностранства и формирање тимова који ће бити окосница Националног тима на будућим Олимпијским играма
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир	I-IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор	Број спортских клубова који су обухваћени системском подршком у финансирању програма

Извор финансирања/износ средстава	Висина средстава зависи од буџета Министарства спорта и младих и буџета јединица локалних самоуправа
<i>Мјера 2.3.9</i>	Идентификовати перспективне и врхунске спортисте у олимпијским спортовима, а који живе и тренирају у иностранству и обезбиједити им услове да своје спортске каријере усмјере ка наступима за националне тимове Црне Горе
Активности	Извршити анализу и идентификовати перспективне и врхунске спортисте у олимпијским спортовима који живе и тренирају у иностранству и обезбиједити им услове да своје спортске каријере усмјере ка наступима за националне тимове Црне Горе, а како би евентуално постали чланови Олимпијског тима Црне Горе. Ову активност спровести тако што ће се именовати референтни тренери за сваки олимпијски спорт понаособ који ће извршити анализу потенцијалних кандидата. Након идентификације успоставиће се контакт са спортистима и отпочети разговори на тему финансијске подршке програмима припрема тих спортиста и њихових наступа за Национални тим Црне Горе
Кључни носилац	Национални спортски савези олимпијских спортова
Партнери реализацији	у Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир	I-IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор	Број спортиста из иностранства који се одлучио да наступа за Национални тим Црне Горе
Извор финансирања/износ средстава	Висина средстава зависи од буџета Министарства спорта и младих и буџета јединица локалних самоуправа
<i>Мјера 2.3.10</i>	Успоставити контролу утрошка финансијских средстава за програме националних спортских савеза и спортских клубова из јавних финансија на свим нивоима власти, из Фонда за спорт, средстава од Игара на срећу и акцизне робе
Активности	Перманентно вршити формалну, али и суштинску анализу и евалуацију реализације одобрених програма уз коришћење софтверског рјешења за праћење финансијских токова спонзорских организација које се налазе у систему подршке јавних власти
Кључни носилац	Министарство спорта и младих

Партнери реализацији	у	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир		I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор		Број суштински контролисаних финансијски подржаних програма из средстава јавних финансија
Извор финансирања/износ средстава		Нијесу потребна додатна финансијска средства
<i>Мјера 2.3.11</i>		<i>Израдити приједлоге за измјене и допуне Закона о спорту и подзаконских аката</i>
Активности		Анализирати важећи Закон о спорту и подзаконске акте и предложити измјене и допуне којима би биле препознате Активности дефинисане Стратегијом као што су на примјер категоризације спортова, спортиста и тренера, правни статус малољетних спортиста и других одредби којима би се унаприједио законски оквир и систем спорта у Црној Гори.
Кључни носилац		Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у	Црногорски олимпијски комитет, факултети за спорт, Антидопинг агенција, Завод за спортску медицину, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа, спортски клубови, остала министарства
Временски оквир		I - IV квартала 2024. године
Индикатор		Измијењен и допуњен Закон о спорту и број измијењених и допуњених чланова Закона о спорту
Извор финансирања/износ средстава		Нијесу потребна додатна финансијска средства
<i>Оперативни циљ 2.4</i>		<i>Повећање капацитета националних спортских савеза у циљу успјешније организације међународних спортских такмичења у Црној Гори</i>
<i>Индикатор</i>		<i>Успјешно организована међународна такмичења минимум 2 по години реализације Стратегије</i>
<i>Мјера 2.4.1</i>		<i>Дефинисање стандарда за успјешну организацију међународних спортских такмичења у Црној Гори</i>

Активности		Израдити књигу стандарда за организацију међународних спортских такмичења у Црној Гори, а у циљу стварања услова за успјешну кандидатуру и организацију међународних такмичењима гдје би се утврдили задаци и обавезе владиног и невладиног сектора у сваком сегменту организације. Ова активност ће обезбиједити стабилно финансирање пројекта али и смањити опасност од неуспјеха у организацији и изазивању финансијских обавеза у смислу казни и пенала које међународне организације додјељују организаторима и државама које имају пропусте у организацији. Организација великих међународних такмичења је вишеструко корисна, како за промоцију спорта тако и за спортски туризам и промоцију Црне Горе у међународним оквирима.
Кључни носиоци		Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет
Партнери реализацији	у	Јединице локалних самоуправа, спортски клубови
Временски оквир		I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор		Број успјешно организованих међународних спортских такмичења
Извор финансирања/износ средстава		Нијесу потребна финансијска средства
<i>Мјера 2.4.2</i>		Перманентна едукација организатора међународних такмичења из области спортског управљања и познавања законских норми у смислу јавних набавки, заштите интегритета у спорту (спрјечавања насиља на спортским догађајима, допинг у спорту, намјештања мечева и нелегалног клађења и др)
Активности		Организовати семинаре најмање два пута годишње за организаторе међународних спортских такмичења из области спортског менаџмента и познавања законских норми у смислу јавних набавки, заштите интегритета у спорту (спрјечавања насиља на спортским догађајима, допинг у спорту, намјештања мечева и нелегалног клађења и др)
Кључни носилац		Министарство спорта и младих
Партнери реализацији	у	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, факултети за спорт и менаџмент у спорту

Временски оквир	I - IV квартал сваке године током реализације Стратегије
Индикатор	Број едукованих спортских стручњака и број одржаних семинара
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих / 2.000 ЕУР
Област 3	СПОРТ ДЈЕЦЕ И ОМЛАДИНЕ
<i>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 3</i>	<i>Развијен и унапријеђен систем спорта дјеце и омладине кроз стварање услова за повећање обухвата дјеце и омладине која се баве спортом</i>
<i>Оперативни циљ 3.1</i>	<i>Изградња, санација, адаптација и опремање адекватним справама и реквизитима затворених и отворених спортских објеката намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних Активности у оквиру школског и универзитетског спорта</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Повећан број изграђених, санираних, адаптираних и опремљених адекватним справама и реквизитима спортских објеката намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних Активности у оквиру школског и универзитетског спорта за 20% у прве двије године реализације Стратегије и за 20 % у за друге двије године реализације Стратегије</i>
Мјера 3.1.1	Израдити анализу стања затворених и отворених спортских објеката намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних Активности у оквиру школског и универзитетског спорта
Активности	Организовати евидентирање и анализу стања затворених и отворених спортских објеката намијењених за реализацију наставе физичког васпитања и ваннаставних Активности у оквиру школског и универзитетског спорта
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез Црне Горе

Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал за вријеме реализације Стратегије
Индикатор	Израђена анализа стања и опремљености затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребно финансијска средства
Мјера 3.1.2	Дефинисати приоритете и израдити план за изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима
Активности	Након извршене анализе извршити дефинисање приоритета и израдити план за изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих, Министарство просвјете и Универзитет Црне Горе
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, савез за школски спорт, савез за универзитетски спорт, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Израђена листа приоритета и израђен план за изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 3.1.3	Изградити, реконструисати, адаптирати и опремити физкултурне сале и спортске терене при школама и универзитетима

Активности	Након извршене анализе, дефинисаних приоритета и израда плана отпочети са конкретним Активностима на пословима на изградњу, санацију и адаптацију затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих и Министарство просвјете, Универзитет Црне Горе
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез Црне Горе, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	% објеката који су изграђени, санирани и адаптираних затворених и отворених спортских објеката при школама и универзитетима
Извор финансирања/износ средстава	
<i>Оперативни циљ 3.2</i>	<i>Повећан број спортских секција и других ваннаставних спортских Активности у оквиру школског и универзитетског спорта, суфинансирање чланарине за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова и обезбјеђивање квалитетније наставе физичке културе</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Повећан број дјеце и младих обухваћен организованим физичким вјежбањем у ваннаставним Активностима у школама и универзитетима за 20 %</i>
Мјера 3.2.1	Припремити план и програм за реализацију ваннаставних Активности по спортовима и протокола о сарадњи између школа, спортских организација и Министарства спорта и младих о реализацији ваннаставних спортских Активности у спортским клубовима
Активности	У сарадњи са партнерима припремити план и програм за реализацију ваннаставних Активности у спортским клубовима по спортовима и протокола о сарадњи између школа, спортских организација и Министарства спорта и младих о реализацији ваннаставних Активности. Тренери који ће реализовати ваннаставне Активности

	морају испуњавати услов у смислу формалног образовања, а како би ваннаставне Активности биле реализоване по стандардима школа и универзитета.
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, савез за школски спорт, савез за универзитетски спорт, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Израђен план и програм ваннаставних Активности и протокола о сарадњи између школа, спортских организација и Министарства спорта и младих
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 3.2.2	Успоставити стручни надзор над реализацијом ваннаставних Активности које се спроводе у оквиру спортских организација
Активности	Обезбиједити довољан број квалификованих стручних надзорника који би се бавили надзором над реализацијом ваннаставних Активности које се спроводе у оквиру спортских организација. Да би се ова активност реализовала потребно је извршити измјене и допуне Закона о спорту гдје би се статус стручног спортског надзора формално правно регулисао
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, савез за школски спорт, савез за универзитетски спорт, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Број квалификованих стручних надзорника
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих/ Буџет потребан за ангажовање стручних спортских надзорника ће бити дефинисан у односу на број ангажованих лица

Мјера 3.2.3	Успоставити јединствени пирамидални система такмичења у школском и универзитетском спорту
Активности	Успостављање јединственог пирамидалног система такмичења у школском и универзитетском спорту, водећи рачуна да у њему учествују и они који се не баве активно спортом и да се такмичења организују од разредних, преко међуразредних, школских, међушколских, општинских, регионалних и Националних такмичења у школском и универзитетском спорту
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез Црне Горе
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал током реализације Стратегије
Индикатор	% дјеце која су обухваћена пирамидалним системом такмичења у школском и универзитетском спорту
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих/ Буџет потребан за организацију такмичења ће бити дефинисан у односу на број организованих такмичења
Мјера 3.2.4	Суфинансирати чланарине са позиције свих нивоа власти за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова на основу Одлуке о избору спортских клубова који ће укључивати дјецу у спортске Активности и организовано физичко вјежбање
Активности	Оцјењивање програма и припрема Рјешења за додјелу средстава јавних финансија за суфинансирање чланарина за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова на свим нивоима власти. Реализацијом ове Активности на свим нивоима власти биће повећан обухват укључивања дјеце у систем редовног физичког вјежбања
Кључни носилац	Министарство спорта и младих

Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез Црне Горе, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал током реализације Стратегије
Индикатор	Израђено Рјешење о додјели средстава јавних финансија за суфинансирање чланарина за дјецу која се баве спортом у оквиру спортских клубова
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих/ Буџет ће зависити од предложених програма надлежног Савеза за школски спорт
Мјера 3.2.5	Спровести ЕУРОФИТ тестирање ђака основних и средњих школа 2 пута годишње
Активности	Организовати и спровести ЕУРОФИТ тестирање ђака основних и средњих школа 2 пута годишње, а резултате тестирања просљеђивати у базу централног софтвера који се налази у Заводу за спортску медицину
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез Црне Горе, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал током реализације Стратегије
Индикатор	% ђака основних и средњих школа која су тестирана ЕУРОФИТ тестовима
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих/Министарство здравља/Министарство просвјете
Мјера 3.2.6	Спровести љекарске прегледе за све учеснике у ваннаставним спортским Активностима
Активности	Организовати и спровести љекарске прегледе за све учеснике у ваннаставним спортским Активностима на цијелој територији Црне Горе уз укључивање здравствених установа у свим градовима
Кључни носилац	Министарство спорта и младих

Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез Црне Горе, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал током реализације Стратегије
Индикатор	% ђака основних и средњих школа која су тестирана ЕУРОФИТ тестовима
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих/Министарство здравља/Министарство просвјете
<i>Оперативни циљ 3.3</i>	<i>Системско уређење спорта дјеце и омладине</i>
<i>Индикатор</i>	<i>% предшколских установа, школа и универзитета укључених у систем спорта дјеце и омладине</i>
Мјера 3.3.1	Осмислити и реализовати кампању у циљу промоције предшколског, школског и универзитетског спорта, промоције фер плеја, толеранције и поштовања различитости
Активности	У периоду реализације Стратегије биће спроведена перманентна медијска кампања у циљу промоције здравих стилова живота кроз предшколски, школски и универзитетски спорт, промоције фер плеја, толеранције и поштовања различитости
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез Црне Горе национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Реализована медијска кампања
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих / 5.000 ЕУР

Мјера 3.3.2	Израда Националне стратегије за развој предшколског, школског и универзитетског спорта у Црној Гори
Активности	У сарадњи са најширим кругом партнера и најширом јавном расправом израдити Националну стратегију за развој предшколског, школског и универзитетског спорта у Црној Гори, како би био постигнут консензус свих заинтересованих страна
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, факултети из области спорта, Црногорски школски спортски савез, Студентски спортски савез Црне Горе, национални спортски савези, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартала
Индикатор	Израђена Национална стратегија за развој предшколског, школског и универзитетског спорта у Црној Гори
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих / UNICEF 20.000 ЕУР
Област 4	РЕКРЕАТИВНИ СПОРТ
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 4	<i>Повећан обухват бављења редовним физичким Активностима у свим сегментима становништва посебно дјеце, младих, жена, особа са инвалидитетом и старих</i>
Оперативни циљ 4.1	<i>Створени услови за повећано учешће грађанки и грађана Црне Горе у рекреативним физичким Активностима</i>
Индикатор	<i>Повећан број учешћа грађанки и грађана Црне Горе у рекреативним физичким Активностима за 20 %</i>
Мјера 4.1.1	Изградити , обиљежити и одржавати ТРИМ стазе, стазе здравља, стазе за шетњу и планинарење, стазе за бицикле и ролере и теретане на отвореном

Активности	Направити листу свих ТРИМ стаза, стаза здравља, стаза за шетњу и планинарење, стаза за бицикле и ролере и теретана на отвореном и израдити план одржавања и план изградње нових капацитета широм Црне Горе
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, Бициклически савез Црне Горе, Планинарски савез Црне Горе, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал за вријеме реализације Стратегије
Индикатор	% Изграђених, обиљежених и одржаваних ТРИМ стазе, стазе здравља, стаза за шетњу и планинарење, стаза за бицикле и ролере и теретана на отвореном
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Министарство за капиталне инвестиције, Министарство туризма, Јединице локалних самоуправа / буџет ће бити дефинисан након израђеног плана
Мјера 4.1.2	Организовати спортске сусрете и такмичења за раднике компанија из државног и приватног сектора
Активности	У сарадњи са Министарством рада и социјалног старања, јединицама локалних самоуправа, привредом, синдикатима организоваће се сусрети и такмичења за раднике државних и приватних компанија
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, јединице локалних самоуправа, Министарство рада и социјалног старања
Временски оквир	I - IV квартал за вријеме реализације Стратегије
Индикатор	Бој организованих сусрета и такмичења за раднике компанија из државног и приватног сектора
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Министарство рада и социјалног старања, Јединице локалних самоуправа / буџет ће бити дефинисан након израђеног плана
Мјера 4.1.3	Створити услове за организовано вјежбање особа при дневним центрима за дјецу и омладину са сметњама и тешкоћама у развоју, домовима за стара лица и

	установама под ингеренцијом Управе за извршење кривичних санкција (пунољетне и малољетне особе)
Активности	Опремити просторе за рекреативно вјежбање при дневним центрима за дјецу и омладину са сметњама и тешкоћама у развоју, домовима за стара лица и установама под ингеренцијом Управе за извршење кривичних санкција (пунољетне и малољетне особе), адекватном спортском опремом и спортским реквизитима
Кључни носиоци	Министарство спорта и младих, Министарство правде, Министарство рада и социјалног старања
Партнери у реализацији	Министарство унутрашњих послова, Министарство здравља, Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, Специјална олимпијада, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал за вријеме реализације Стратегије
Индикатор	Бој опремљених простора за вјежбање при дневним центрима за дјецу и омладину са сметњама и тешкоћама у развоју, домовима за стара лица и установама под ингеренцијом Управе за извршење кривичних санкција (пунољетне и малољетне особе)
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Министарство рада и социјалног старања, Министарство здравља, Министарство унутрашњих послова, Јединице локалних самоуправа / буџет ће бити дефинисан након израђеног плана
Мјера 4.1.4	Организовати стручне едукације на тему значаја редовног рекреативног физичког вјежбања и његовог позитивног утицаја на здравље грађанки и грађана Црне Горе
Активности	Организовати минимално 4 стручне едукације на националном нивоу на тему значаја редовног рекреативног физичког вјежбања и његовог позитивног утицаја на здравље грађанки и грађана Црне Горе
Кључни носилац	Министарство спорта и младих

Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал за вријеме реализације Стратегије
Индикатор	Број организованих стручних едукација на националном нивоу на тему значаја редовног рекреативног физичког вјежбања и његовог позитивног утицаја на здравље грађанки и грађана Црне Горе
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Јединице локалних самоуправа / буџет 3.000 ЕУР
Мјера 4.1.5	Суфинансирати програме спортско-рекреативних клубова и спортско-рекреативних друштава
Активности	Системска подршка у смислу суфинансирања програма Активности спортско-рекреативних клубова и спортско-рекреативних друштава
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Црногорски савез за рекреативни спорт-Спорт за све, јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал за вријеме реализације Стратегије
Индикатор	Израђено Рјешење о суфинансирању програма спортско-рекреативних клубова и спортско-рекреативних друштава
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Јединице локалних самоуправа / буџет ће бити дефинисан након израђеног плана
Област 5	ЖЕНЕ У СПОРТУ
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 5	<i>Унапријеђен и развијен систем подршке женама у спорту</i>
Оперативни циљ 5.1	<i>Унапрјеђење капацитета клубова и спортских организација које се баве афирмацијом женског спорта</i>

Индикатор	<i>Број клубова и спортских организација које се баве развојем и унапрјеђењем женског спорта повећан за 20 %</i>
Мјера 5.1.1	Суфинансирати програме за клубове или организације које се баве афирмацијом женског спорта
Активности	На свим нивоима власти обезбиједити услове за расписивање конкурса и одобравање финансијских средстава за суфинансиране програма за клубове Или организације које се баве афирмацијом женског спорта.
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал у свакој години примјене Стратегије
Индикатор	Израђено Рјешење о расподјели средстава за суфинансирање програма за клубове или организације који се баве афирмацијом женског спорта
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих / Висина предвиђених средстава зависи од годишњег буџета Министарства спорта и младих
Мјера 5.1.2	Императивно установити квоту у проценту од 30 % за укључивање жена у управљачке структуре спортских клубова, националних спортских савеза и Црногорског олимпијског комитета
Активности	Измјенама и допунама Закона о спорту увести императивну одредбу за укључивање жена у управљачке структуре спортских клубова, националних спортских савеза и Црногорског олимпијског комитета квотом од 30 %
Кључни носилац	Министарство спорта
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал

Индикатор	Измијењен Закон о спорту и број спортских организација које су имплементирале одредбу
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 5.1.3	Организовати семинаре и радионице намијењене женама у спорту, како би се унаприједиле спортске вјештине, лидерство и предузетничке способности
Активности	У току године организоваће се најмање 4 семинара и радионица намијењених женама у спорту, како би се унаприједиле спортске вјештине, лидерство и предузетничке способности
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал у свакој години примјене Стратегије
Индикатор	Број организованих семинара и радионица намијењених женама у спорту, како би се унаприједиле спортске вјештине, лидерство и предузетничке способности
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 5.1.4	Обезбиједити едукативне семинаре за новинаре и уреднике о значају равноправног извјештавања о учешћу и резултатима жена у спорту и спортској политици Црне Горе
Активности	У току године организоваће се најмање 4 семинара на тему значаја промоције и равноправног извјештавања о учешћу и резултатима жена у спорту и спортској политици Црне Горе
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал у свакој години примјене Стратегије

Индикатор	Број организованих семинара на тему значаја промоције и равноправног извјештавања о учешћу и резултатима жена у спорту и спортској политици Црне Горе
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Област 6	СПОРТ ПОСЕБНИХ ГРУПА
<i>СТРАТЕШКИ ЦИЉ 6</i>	<i>Развијен и унапријеђен спорт посебних група, посебно спортиста са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама, спорта у војсци и полицији</i>
<i>Оперативни циљ 6.1</i>	<i>Стварање услова за повећано учешће особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама у спорту кроз подизање капацитета Параолимпијског комитета, Специјалне олимпијаде и других организација које се баве развојем и унапрјеђењем спортиста са инвалидитетом и спортиста са интелектуалним сметњама</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Број клубова и спортских организација које се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама повећан за 20 %</i>
Мјера 6.1.1	Успоставити системску сарадњу између Параолимпијског комитета, Специјалне олимпијаде са Јединицама локалних самоуправа у циљу бољег финансирања Активности клубова који се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
Активности	Потписивање протокола о сарадњи између Параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде са представницима јединица локалних самоуправа у циљу бољег финансирања Активности клубова који се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
Кључни носилац	Министарство спорта и младих

Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Број потписаних протокола
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 6.1.2	Израдити протокол са препорукама јединицама локалних самоуправа, Министарству за капиталне инвестиције у циљу унапрјеђења и прилагођавања спортске инфраструктуре за коришћење особама са инвалидитетом
Активности	Потписивање протокола о сарадњи између Параолимпијског комитета и Специјалне олимпијаде са представницима јединица локалних самоуправа у циљу бољег финансирања Активности клубова који се баве развојем и унапрјеђењем спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I – IV квартал
Индикатор	Број потписаних протокола
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 6.1.3	Израдити измјене и допуне категоризације спортова, спортиста и тренера особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
Активности	Анализирати постојећу Категоризацију спортова, спортиста и тренера као подзаконског акта и извршити измјене и допуне наведеног акта
Кључни носилац	Министарство спорта и младих

Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Израђене измјене и допуне Категоризације спортова, спортиста и тренера
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 6.1.4	Израдити медијску стратегију за промоцију спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
Активности	Осмислити и Израдити медијску стратегију за промоцију спорта особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама, а у циљу превенције од дискриминације и прихватању различитости, промоције спортиста који постижу врхунска спортска постигнућа на Параолимпијским играма и Специјалној олимпијади, промоцији клубова који се баве спортом особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
Кључни носилац	Параолимпијски комитет, Специјална олимпијада
Партнери у реализацији	Министарство спорта, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - III квартал
Индикатор	Израђена и имплементирана медијска Стратегија
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 6.1.5	Обезбиједити едукативне семинаре за тренере који се баве спортом особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама и за тренере који планирају да се баве спортом особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
Активности	У току године организоваће се најмање 4 семинара на тему методологије тренинга за спортисте особа са инвалидитетом и особа са интелектуалним сметњама
Кључни носилац	Параолимпијски комитет и Специјална олимпијада

Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези и јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал у свакој години примјене Стратегије
Индикатор	Број организованих семинара на тему методологије тренинга за спортисте особа са инвалидитетом
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
<i>Оперативни циљ 6.2</i>	<i>Развијен и унапријеђен спорт у полицији</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Број припадника Министарства унутрашњих послова који се редовно баве физичким вјежбањем повећан за 20 %</i>
Мјера 6.2.1	Формирати спортску јединицу Министарства унутрашњих послова у којој ће професионално бити ангажовани врхунски спортисти
Активности	Припремити формално-правне услове за формирање и формирати спортску јединицу Министарства унутрашњих послова. У овако формираној структурираној јединици биће професионално ангажовани врхунски спортисти кандидати за учешће на Олимпијским играма
Кључни носилац	Министарство унутрашњих послова
Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Формирана спортска јединица Министарства унутрашњих послова
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 6.2.2	Формирати спортске клубове под ингеренцијом Министарства унутрашњих послова и интегрисати их у систем цивилног спорта Црне Горе

Активности	Припремити формално-правне услове за формирање и формирати спортске клубове под ингеренцијом Министарства унутрашњих послова и интегрисати их у систем цивилног спорта Црне Горе
Кључни носилац	Министарство унутрашњих послова
Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Број формираних спортских клубова под ингеренцијом Министарства унутрашњих послова
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 6.2.3	Учешће спортских клубова и спортиста припадника Министарства унутрашњих послова на такмичењима у организацији Међународних полицијских спортских организација и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација
Активности	Припреме и учешће спортиста припадника Министарства унутрашњих на такмичењима у организацији Међународних полицијских спортских организација и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација.
Кључни носилац	Министарство унутрашњих послова
Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартал за сваку годину примјене Стратегије
Индикатор	Број спортиста припадника Министарства унутрашњих послова који су учествовали на такмичењима

Извор финансирања/износ средстава	Министарство унутрашњих послова, Министарство спорта и младих/ Буџет ће бити дефинисан у складу са израђеним плановима
Мјера 6.2.4	Организовати међународна и домаћа такмичења за припаднике Министарства унутрашњих послова
Активности	Припреме и организација међународних и домаћих такмичења за припаднике Министарства унутрашњих послова. Реализацијом ове Активности повећаће се заинтересованост припадника припадника Министарства унутрашњих послова да се активно укључе у спортски систем Црне Горе.
Кључни носилац	Министарство унутрашњих послова
Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартал за сваку годину примјене Стратегије
Индикатор	Број спортских такмичења које је организовало Министарство унутрашњих послова
Извор финансирања/износ средстава	Министарство унутрашњих послова, Министарство спорта и младих/ Буџет ће бити дефинисан у складу са израђеним плановима
<i>Оперативни циљ 6.3</i>	<i>Развијен и унапријеђен спорт у војсци</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Број припадника Министарства одбране који се редовно баве физичким вјежбањем повећан за 20 %</i>
Мјера 6.3.1	Формирати спортску јединицу Министарства одбране у којој ће професионално бити ангажовани врхунски спортисти
Активности	Припремити формално-правне услове за формирање и формирати спортску јединицу Министарства одбране. У овако формираној структурираној јединици биће професионално ангажовани врхунски спортисти кандидати за учешће или који су учествовали на Олимпијским играма
Кључни носилац	Министарство одбране

Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Формирана спортска јединица Министарства одбране
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 6.3.2	Формирати спортске клубове под ингеренцијом Министарства одбране и интегрисати их у систем цивилног спорта Црне Горе
Активности	Припремити формално-правне услове за формирање и формирати спортске клубове под ингеренцијом Министарства одбране и интегрисати их у систем цивилног спорта Црне Горе
Кључни носилац	Министарство одбране
Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Број формираних спортских клубова под ингеренцијом Министарства одбране
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
Мјера 6.3.3	Учешће спортских клубова и спортиста припадника Министарства одбране на такмичењима у организацији Међународних војних спортских организација (ЦИСМ-Интернатионал Милитару Спортс Цоунцил) и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација
Активности	Припреме и учешће спортиста припадника Министарства одбране на такмичењима у организацији Међународних војних спортских организација (ЦИСМ-Интернатионал Милитару Спортс Цоунцил) и у такмичењима која су у ингеренцији међународних и домаћих цивилних спортских организација.
Кључни носилац	Министарство одбране

Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартал за сваку годину примјене Стратегије
Индикатор	Број спортиста припадника Министарства одбране који су учествовали на такмичењима
Извор финансирања/износ средстава	Министарство одбране, Министарство спорта и младих/ Буџет ће бити дефинисан у складу са израђеним плановима
Мјера 6.3.4	Организовати међународна и домаћа такмичења за припаднике Министарства одбране
Активности	Припреме и организација међународних и домаћих такмичења за припаднике Министарства одбране. Реализацијом ове Активности повећаће се заинтересованост припадника војске да се активно укључе у спортски систем Црне Горе.
Кључни носилац	Министарство одбране
Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези
Временски оквир	I - IV квартал за сваку годину примјене Стратегије
Индикатор	Број спортских такмичења које је организовало Министарство одбране
Извор финансирања/износ средстава	Министарство одбране, Министарство спорта и младих/ Буџет ће бити дефинисан у складу са израђеним плановима
Област 7	ЗАШТИТА ИНТЕГРИТЕТА СПОРТА ЦРНЕ ГОРЕ
СТРАТЕШКИ ЦИЉ 7	<i>Заштита интегритета спорта Црне Горе</i>
Оперативни циљ 7.1	<i>Унапријеђен институционални оквир за борбу против манипулација на спортским такмичењима</i>

<i>Индикатор</i>	<i>Број усвојених и ратификованих докумената и број реализованих едукација</i>
Мјера 7.1.1	Ратификовати Међународну конвенцију за борбу против манипулација на спортским такмичењима (Macolin конвенција) у Скупштини Црне Горе
Активности	Обезбиједити превод конвенције и припремити је за Владиноу процедуру и слање на усвајање у Скупштину Црне Горе
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Влада Црне Горе и Скупштина Црне Горе
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Ратификована Међународна конвенција за борбу против манипулација на спортским такмичењима (Macolin конвенција) у Скупштини Црне Горе
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих / 1.000 ЕУР
Мјера 7.1.2	Обезбиједити спровођење одредби Macolin конвенције у складу са препорукама Савјета Европе
Активности	Створити услове за спровођење одредби Macolin конвенције у складу са препорукама Савјета Европе
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, надлежна министарства, национални спортски савези, спортски клубови, Јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Број спортских организација, Јединица локалних самоуправа које су прихватиле и спровеле одредбе Macolin конвенције у складу са препорукама Савјета Европе
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Јединице локалних самоуправа/ Буџет ће бити дефинисан након израде детаљног плана примјене Macolin конвенције

Мјера 7.1.3	Организовати обуку о манипулацијама на спортским такмичењима за све релевантне актере у спорту, укључујући спортске раднике, тренере, судије, спортске новинаре, спортисте и остале чиниоце система спорта Црне Горе
Активности	Припрема и организовање најмање 4 обуке, о манипулацијама на спортским такмичењима за све релевантне актере у спорту, укључујући спортске раднике, тренере, судије, спортске новинаре, спортисте и остале чиниоце система спорта Црне Горе, на годишњем нивоу за све вријеме примјене Стратегије
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови, Јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Организовање обуке најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Јединице локалних самоуправа / 2.000 ЕУР
Мјера 7.1.4	Обезбиједити спровођење међународних стандарда за успостављање транспарентности и одговорности у управљању у спортским организацијама
Активности	Организација обука најмање 4 пута годишње на тему примјена међународних стандарда за успостављање транспарентности и одговорности у управљању у спортским организацијама
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови, Јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Организовање обуке најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Јединице локалних самоуправа / 2.000 ЕУР

Мјера 7.1.5	Успоставити ефикасне механизме за сарадњу и размјену информација са другим државама и организацијама у случају сумње на манипулације у спорту
Активности	Успоставити канале комуникације са спортским организацијама у иностранству и инсталирати средства перманентног праћења и обавјештавања у случају уочених манипулација у спорту
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови, Јединице локалних самоуправа
Временски оквир	I - IV квартал за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Успостављени ефикасни механизми за сарадњу и размјену информација са другим државама и организацијама у случају сумње на манипулације у спорту
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства
<i>Оперативни циљ 7.2</i>	<i>Развијање институционалног оквира за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Број усвојених докумената и број реализованих едукација</i>
Мјера 7.2.1	Израдити Националну стратегију и Акциони план за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе
Активности	Припемити потребне анализе о безбједоносним аспектима у области спорта и Израдити Националну стратегију и Акциони план за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације, друга министарства
Временски оквир	I - IV квартал

Индикатор	Израђена Национална Стратегија и Акциони план за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, UNICEF/ 10.000 ЕУР
Мјера 7.2.2	Организовати трибине за представнике националних спортских савеза, спортских клубова, јединица локалних самоуправа на тему имплементације Националне стратегије и Акционог плана за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе
Активности	Организација трибина најмање 4 пута годишње на тему имплементације Националне стратегије и Акционог плана за борбу против насиља и недоличног понашања на спортским приредбама уз поштовање резолуције и препорука Савјета Европе
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације, друга Министарства
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Организовање трибине најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, UNICEF/ 10.000 ЕУР
<i>Оперативни циљ 7.3</i>	<i>Унапријеђена борба против допинга у спорту</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Подигнути капацитети система спорта у Црној Гори за борбу против допинга у спорту</i>
Мјера 7.3.1	Израдити Закон о спрјечавању допинга у спорту

Активности	Припремити потребне анализе, израдити Закон о спрјечавању допинга у спорту, проћи процедуре Владе и усвојити га у Скупштини Црне Горе
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Антидопинг комисија, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације, друга министарства
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Израђен Закон о спрјечавању допинга у спорту
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, UNICEF/ 10.000 ЕУР
Мјера 7.3.2	Формирати Антидопинг агенцију Црне Горе (АДАЦГ)
Активности	Створити формалне услове за формирање Антидопинг агенције Црне Горе (АДАЦГ). Реализацијом ове Активности, Агенција би била независна и имала би јасно дефинисан буџет што би омогућило реално планирање Активности
Кључни носилац	Антидопинг комисија
Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације, друга министарства
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Формирана Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ)
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ) / Буџет ће бити дефинисан када се буде донијела одлука о структури агенције и планираних Активности
Мјера 7.3.3	Организовати едукације спортског система Црне Горе на тему спрјечавања допинга у спорту
Активности	Организација обука најмање 4 пута годишње на тему спрјечавања допинга у спорту
Кључни носилац	Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ)

Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Организовање обуке најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ) / Буџет ће бити дефинисан када се буде донијела одлука о структури агенције и планираних Активности
Мјера 7.3.4	Успоставити обавезу да стипендирани спортисти, од стране Министарства спорта и младих и Црногорског олимпијског комитета два пута годишње присуствују едукацији на тему спрјечавања допинга у спорту
Активности	Организација едукација 2 пута годишње на тему спрјечавања допинга у спорту за спортисте стипендиране од стране Министарства спорта и младих и Црногорског олимпијског комитета
Кључни носилац	Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ)
Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације
Временски оквир	I - IV квартал за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Организовање едукација најмање 2 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ) / Буџет ће бити дефинисан када се буде донијела одлука о структури агенције и планираних Активности
Мјера 7.3.5	Успоставити обавезу да организатори међународних и домаћих такмичења у Црној Гори тестирају спортисте од стране Антидопинг агенције Црне Горе
Активности	Припремити формалне услове за стварање обавезе да организатори међународних и домаћих такмичења у Црној Гори тестирају спортисте од стране Антидопинг агенције Црне Горе
Кључни носилац	Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ)

Партнери у реализацији	Министарство спорта и младих, Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације
Временски оквир	I - IV квартал за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Организовање тестирања за спортисте
Извор финансирања/износ средстава	Министарство спорта и младих, Антидопинг агенција Црне Горе (АДАЦГ) / Буџет ће бити дефинисан када се буде донијела одлука о структури агенције и планираних Активности и броја тестирања
<i>Оперативни циљ 7.4</i>	<i>Повећање капацитета свих чиниоца система спорта за стварање сигурног спортског окружења</i>
<i>Индикатор</i>	<i>Подигнути капацитети система спорта у Црној Гори за стварање сигурног спортског окружења</i>
Мјера 7.4.1	Јачање институционалних капацитета надлежних органа за спровођење политике заштите у спорту кроз формирање Комисије за заштиту интегритета спорта у Црној Гори
Активности	Припремити формалне услове за формирање Комисије за заштиту интегритета спорта у Црној Гори
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације
Временски оквир	I - IV квартал за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Формирана Комисија за заштиту интегритета спорта у Црној Гори
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства.
Мјера 7.4.2	Успоставити механизме за пријаве и поступања по пријавама за случајеве насиља, злостављања и дискриминације у спорту

Активности	Припремити формалне услове за успостављање механизма за пријаве и поступања по пријавама за случајеве насиља, злостављања и дискриминације у спорту
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације
Временски оквир	I - IV квартал за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Успостављени механизми за пријаве и поступања по пријавама за случајеве насиља, злостављања и дискриминације у спорту
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства.
Мјера 7.4.3	Израдити и имплементирати Етички кодекс за све учеснике у спорту који ће подстицати интегритет, поштовање, фер-плеј и сигурност у спорту
Активности	Припремити формалне услове за израду и имплементирање Етичког кодекса за све учеснике у спорту који ће подстицати интегритет, поштовање, фер-плеј и сигурност у спорту
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Израђен Етички кодекс који ће подстицати интегритет, поштовање, фер-плеј и сигурност у спорту
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства.

Мјера 7.4.4	Спровести обуку о препознавању и пријављивању насиља, злостављања и дискриминације у спорту и сигурном спорту за све учеснике у спорту
Активности	Организација обука минимум 4 пута годишње на тему препознавању и пријављивању насиља, злостављања и дискриминације у спорту и сигурном спорту за све учеснике у спорту
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације
Временски оквир	I - IV квартал за све вријеме примјене Стратегије
Индикатор	Организовање обука најмање 4 пута годишње за све вријеме примјене Стратегије
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства.
Мјера 7.4.5	Израда Националне стратегије и Акционог плана за заштиту интегритета спорта Црне Горе
Активности	Припремити потребне анализе и израдити Националну стратегију и Акциони план о заштити интегритета у области спорта
Кључни носилац	Министарство спорта и младих
Партнери у реализацији	Црногорски олимпијски комитет, национални спортски савези, спортски клубови и организације
Временски оквир	I - IV квартал
Индикатор	Израђена Стратегија и Акциони план за заштиту интегритета спорта Црне Горе
Извор финансирања/износ средстава	Нијесу потребна финансијска средства.

7. СКРАЋЕНИЦЕ КОРИШЋЕНЕ У ДОКУМЕНТУ

УН	Уједињене нације
ЕУ	Европска унија
МОК	Међународни олимпијски комитет
ЕОК	Европски олимпијски комитети
WADA	Свјетска антидопинг агенција
САНАМА	Европски комитет Свјетске антидопинг агенције
СЗО	Свјетска здравствена организација
МПС	Министарство просвјете и спорта
МЗ	Министарство здравља
МВП	Министарство вањских послова
МФ	Министарство финансија
МРСЦ	Министарство рада и социјалног старања
МУП	Министарство унутрашњих послова
УПЦГ	Управа полиције Црне Горе
ЦОК	Црногорски олимпијски комитет
ОИ	Олимпијске игре
ЕУОФ	Европски олимпијски фестивал младих
ЕИ	Европске игре
ПОК	Параолимпијски комитет Црне Горе
ПОИ	Параолимпијске игре
МИ	Медитеранске игре
НСС	Национални спортски савез
ФСЦГ	Фудбалски савез Црне Горе
КСЦГ	Кошаркашки савез Црне Горе
ОСЦГ	Одбојкашки савез Црне Горе
РСЦГ	Рукометни савез Црне Горе
ЦССС	Црногорски савез спорт за све
ФСФВ	Факултет за спорт и физичко васпитање
УЦГ	Универзитет Црне Горе
УДГ	Универзитет Доња Горица
УМ	Универзитет Медитеран
СШСДЦГ	Савез школских спортских друштава Црне Горе
ССУЦГ	Студентски савез универзитета Црне Горе
УПФК	Удружење педагога физичке културе
УЉСМ	Удружење љекара спортске медицине
АДАЦГ	Антидопинг агенција Црне Горе
УСНЦГ	Удружење спортских новинара Црне Горе
ДЈР	Дирекција јавних радова
ЈЛС	Јединица локалне самоуправе